

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiariam, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Additiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

PATAVIAE Ordinis S. Augustini Canoniorum Regularium. De fundatione huius Monasterij scribit Auent. fol. 551. Altmannus Episcopus Patauiæ, auxilio Hagnetae Augustae & Henrici Neoburgensis, extra mœnia vrbis Aurelianis mystis Monasterium extraxit, circa annum 1050. litera fundationis habent 1074. De Henrico Neoburgensi in illis nulla mentio, sed de ope aliorum Nobilium, quod hoc sit factum manu & potestate Rouperti Comitis Aduocati nostri, scilicet Episcopi. In Chronica scripta Monasteriorum Bauariæ inuenio, in hoc loco olim à Tefalono, Bauariæ Duce, fuisse fundationem factam, quod literis fundationis aduersatur, cum Imperatrix fundum tradiderit, in quo Monasterium ædificatum est &c. Et Auent. huius non memiuit.

Imperatrix Hagneta iuxta tenorem fundationis dedit fundum, in quo Monasterium ædificatum est, cum duobus hortis, & duobus prædiis in eodem loco. Item dedit nonam partem omnium bonorum suorum, quæ possedit in Posepeug & in Vespurgk.

RELIVVM dedit Episcopus de suo patrimonio, non de Ecclesiæ bonis.

HEINRICVS de Formbach, Landgrauius, ex vtraque Oeni parte constituitur Aduocatus huius Monasterij perpetuis temporibus, super omnibus bonis, quæ sita sunt in Boiaria, qui dedit etiam in suo foresto, circa castrum Neuburg, ius cedendi ligna, ad cremandum & ædificandum necessaria sine forestica vilitate.

HVIVS fuit Castrum Griespach, item Castrum Neuburg ad Oenum. Dominus Leopoldus, nobilis Marggrauius Austriæ, constituitur Aduocatus prædij in Mautern & aliorum bonorum supra & infra eius jurisdictionem in Austria sitorum: Testes Canonici & Ministeriales nostri, *Reinhart von Kottaw/Bosbrecht von Wesen/Ruger von Adelwerck/ Eckhoff von Wolnerpach/Castl von Schaltorf* & frater eius *Odackher, Herkweich von Kreitzing / Rupertus frater eius, Odackher von Weidach/ jeko von Streckwach/ Lewgaf von Tagurghausen /* & alij quam plurimi, Dat. Patauiæ an. 1074. indict. 9. 12. Calendas Iunii.

ALBERTVS Comes de Pogen, ob damna illata, dat vectigal per terram: Testes, Comes Henricus de Orthenberch, Rapotho Com. Palat. Boiariæ, Henricus de Paungarten. Conradus de Luppurg, Alramus de Hals, Henricus Pholinger, & filius eius Henricus, Conradus de Nusberg, Vlricus de Leubolting, Gebhardus Marschalcus, Ebo auß dem Noß senior. Henricus de Töring, Walther de Kraiburg, Wernherus pincerna, Richerus de Rottau, Otto de Sturpach, Hermann de Herzheim Dat. apud Straubing, an. 1221. Extat diploma Patauiæ.

HEINRICVS Dux inferioris Bauariæ dedit huic Monasterio immunitatem telonei salis in Burckhausen & Schårding. Hoc confirmant filij eius, Otto Rex Vngariæ, & Stephanus, Duces, rursus filij Stephani, Henricus & Otto, Duces,

ADDITIONES.

FVNDATIO MONASTERII SANCTI

Nicolai extra Patauiam.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, omnibus fidelibus in perpetuum. Nos *Altmannus* qualiscunq; peccator, *Patau.* Ecclesiæ Rector, Episcopalis curæ sollicitudine comoniti sancti quoq; Spiritus gratia cœlitus instigati prouidim⁹ Ecclesiæ

Ecclesiæ locum, in quo religiosi canonicè piè & iustè viuendo diuinæ contemplationi vacare, & pro nobis & nostris confratribus cunctisque fidelibus DEO continuis debeant orationibus supplicare. Adiuuante igitur nobis felicissima Imperatrice Domina *Agnete*, in suburbio *Patauiensis* ciuitatis in portu *Oeni* fluminis fundauimus Monasterium pia deuotione & sincera intentione in honore sancti *Andree* Apostoli & sancti *Pantaleonis* martyris, & præcipuè sanctissimi Confessoris & Pontificis *Nicolai*, cui de nostris Dominicalibus paucissima largientes de rebus tantum ipsum dotauius, quas à personis extraneis & vasallis nostris comparandò absoluimus, aliorum etiam terræ nobilium auxilio fauorabili accedente. Quam inquam foundationem Apostolicorum virorum Domini *Alexandri* & Domini *Gregorij* PP. necnon Domini *Heinrici* Romanorum Regis, huius nominis quarti confirmari, magna sollicitudine sigillatis priuilegiis procurantes. Viris quoque religiosis illuc ex diuersis cœnobiis congregatis deuotum DEO obsequium ibidem præparauimus atque gratum. Propterea omnia bona, quæ nos & prænominata Augusta in communem vsu fratrum illuc DEO famulantium, piè & sincère donauimus, sigillis & priuilegiis ad perpetuam valitudinem duximus roborare: ea tamen conditionis lege, vt ipsi Canonici communem & regularem vitam inibi ducentes, de bonis Ecclesiæ datis vel donandis, vsui proprio nihil vendicent, sed pari victus & vestitus sustentatione fruentes, pro collatis sibi beneficiis semper grates summo referant largitori. Volentes itaque idem cœnobium magno labore nostro ex nouo constructum nullius Rectoris extranei præceptis seu ordinationibus subiacere, omne ius parochiale extra mœnia seu valles nostræ ciuit. *Patauen.* cum sepultura libera, & cum Capellis forinsecus iam fundatis vel adhuc fundandis eidem donauimus pleno iure, ita vt vnus fratrum de Conuentu ipsi plebi in suburbio residenti per omnium sacramentorum exhibitionem in suo Monasterio quod eis pro parochia statuimus, debeat tantquam pastor legitimus prouidere. Ipsam etiam fundationem nostram gaudere volumus omnibus libertatibus à sanctis patribus institutis, ita vt libera sit ab omni inuasiōe laicali, & nec rebus nec hominibus infra septa eiusdem constitutis sub pœna excommunicationis, quam iam in eos ferimus, aliqua violentia inferatur. Dedit autem præfata Imperatrix in promotionem ipsius fundationis aream, in qua situm est Monasterium, cum duabus curiis stabulariis: *Xerpsling* videlicet & *Neunhouen*, vt per eas habere possint fratres facilius pascua pecorina. Item ortus & pomeria ipsi Ecclesiæ adiacentes. Item nonam partem omnium rerum suarum, quas in *Persepeneg* & *Ibelsperg* vsu proprio possidebat. Ea verò que nos in vsu & præbendam eisdem fratribus dedimus, omnia per manum Domini *Remberti* Comitis nostri Aduocati ipsis tradidimus pro robore perpetuæ firmitatis. Sunt autem hæc quæ eidem Monasterio dedimus sine damnis. Primò vt in nostro foresto sibi contiguo recipere debeant sine exactione iuris, quod *Vorstrecht* dicitur, omnia ligna, quæ ad ædificandum necessaria habuerint vel cremandum. Item dedimus eis liberè possidendum quidquid iuris est extra valles ciuitatis, culti & inculti, à *Danubio* vsque ad *Oenum*, præter duo iugera ultra montem *WVeinchnobell* sita, vna cum decimis prædictarum curiarum & aliorum agrorum quotiescunque de suo domate propriis aratri coluerint, simulque omnes decimas vinearum, ortorum, pomeriorum, in eisdem terminis positorum, Item dedimus eis portum, siue passagium *Oeni* fluminis cum omni sua vtilitate, gratis tamen illis omnibus transducendis, qui causa deuotionis sanctorum limina duxerunt visitare. Item dedimus eis in *Cantobel* dimidium mantum, in *Holzheim* quatuor hubas, in *He-*

genbach vnam hubam, in *Probstraut* vnam hubam, circa *Paentram* dimidiam hubam. In *Sauming* dimidiam hubam, in *Hasenbrüell*. vnam hubam, in *VVinberch* vnam Hoffratam, in *Stainuelde* vnam hubam, in *Xümbach* vnam hubam, in *Pinscheitz* vnam *Hoffraitbam*, in *Albruch* tres curtes stabularias cum aliis prædiis empticiis. Item ibidem duas partes decimarum, in *Gebai* vnam curtem, in *Aufhausen* vnum molendinum, & vnam decimam, & dimidiam hubam. In *Euchendorff* vnam Capellam cum omni vtilitate & pleno iure. Ibidem vnam curtem stabulariam & dimidiam hubam cum pratis & syluis illuc pertinentibus. In *VVeitzreichsdorff* vnam curtem cum omnibus eius appendiciis, in *Enzenweis* totam villam cum molendino & Genezeo cum syluis, pratis, piscationibus & omni sua vtilitate. Item *VVeringa* & *Richerstorff*, in *Raent* septem hubas. In *Dornach* vnam curtem & vnam hubam cum syluis, pratis, & piscationibus. Ibidem vnam decimam, item in *Ahausen*, iuxta *Landau* vnam decimam. Item in *Englarsperg* vnam curiam cum molendino & alio prædio paruo. In *Chônprunne* l. hubam, in *VVachenweis* duas curtes stabularias cum aliis hubis, arcis, molendinis, pratis, syluis, piscationibus ad eas pertinentibus. In *Hertweis* tres hubas. In *Althaim* vnam curtem cum omnibus eius appendiciis. Item in *Aünchirchen* capellam cum omni vtilitate & pleno iure. Item ibidem duas partes decimarum, & vnam curtem cum omnibus eius appendiciis, & quidquid vtilitatum fratres ibidē ordinare sibi poterunt, in aquis, & syluis, oblationibus, & arcis in eadem villa constitutis. Item in *Aittenpach* vnam Ecclesiam cum omni vtilitate & cum iure parochiali, & vnam decimam in omnibus terminis eiusdem Ecclesie, tam cultis quam colendis. In *Aha* vnam hubam cum sylua adiacente. In *Vilshouen* dimidiam hubam, in *Guphara* tres hubas, in *Percham* duas hubas, in parochia *Huttarn* vnam decimam cum noualibus. In parochia *Geluhperch* vnam decimam cum noualibus. In parochia *Irshem* vnam decimam cum noualibus. Item in Ecclesia quæ *Hainig* dicitur duas partes decimationis cum noualibus. Item duas partes decimationis noualium, in sylua quæ *Hönhart* dicitur, tam cultorum agrorum quam colendorum. In quatuor videlicet illis Ecclesiis quorum termini in eandem syluam ex inferiori parte porriguntur, quarum Ecclesiarum nomina sint hæc. *Evversvanch*, *Schiltarn*, *Asbach*, *Vekchesdorff*, item parochiam in *Grietzkirchen* cum omni vtilitate & pleno iure cum vna decima. In omnibus terminis ipsius Ecclesie tam cultis quam colendis. Item parochiam in *Alnthonen* cum omni vtilitate & pleno iure. Item decimam cum noualibus in omnibus terminis eiusdem Ecclesie. Ibidem vnam *Hoffraitbam*. In *Eusten* vnam curtem, in *Stratz* quatuor hubas, in *Hard* vnam hubam cum sylua adiacente, *VVinthain* dimidiam hubam. In *Standech* dimidiam hubam. In *Einling* dimidiam hubam. Ad *Tumheim* dimidiam hubam. In *Harthaim* dimidiam hubam, & vnam curiam. In *Ret* vnam hubam. In *Püfing* vnam curiam, & dimidiam hubam cum omnibus illuc pertinentibus. In *Teuting* vnam hubam & dimidiam. In *Priuell* dimidiam hubam. In *Chalcnbach* vnam hubam. In *Rupreheteshouen* vnam decimam. Item in *Anstria* in rure circa *Rufte* & *Eitzendorff* vnam decimam. In omnibus terminis eiusdem ruris tam cultis quam colendis. Item in rure quod *Penchrith* dicitur, duas partes decimationis. In quatuor Ecclesiis videlicet *Neunkirchen*, *Vörenpach*, *Molte*, & *Rietenbuech*, simulq; omnes decimas noualium, in omnibus terminis earundem Ecclesiarum. Item in Ecclesia *Stregen* duas partes decimarum cum ipsis noualibus. Item in parochia *Hobenwvarth* vnā partem decimationis in omnibus terminis eiusdem Ecclesie tam cultis quam

ris quam colendis. Item tres sagenas, vnam in *Seebach*, alteram in *Matsee*, tertiam *Pat.* quæ protenditur à pede montis, in quo sita est ciuitas *Walkerslegen*. Addidimus etiam quidquid ipsi fratres vtilitatis sibi in eodem littore potuerint ordinare. Item in *Seebach* tres vineas. In *Gathonia* quatuor vineas. In *Hunzheim* quatuor vineas. In *Aschalt* duas vineas. In *Mauttarn* vnam curiam cum duabus vineis. In *Halle* vnam Sartagine[m] cum iure suo. In *Seebach* vnam decimam. In *Lintbaim* vnam curiam. Item dedimus ad luminaria Ecclesiæ Capellam sancte *Mariae* in loco *Lauriacensi* cum omni vtilitate & iure quæ ex ipsa Capellam oblationibus, quam censualibus vel ex areis infra cimiterium sitis, aut etiam ex quibusdam ortis ibidem potuit provenire. Pro vestitu verò fratrum ordinauimus viginti quatuor libras taliter exhibendas: De nauibus *Patau*: decem libras, de *Golderbert* sex libras, de *Huerding* quatuor libras, de censu *Matsee* tres libras, de *Aufhausen* vnam libram. Præterea concessimus eisdem fratribus pro iure perpetuo, vt de nauibus victualia eorum ducentibus supra vel infra, siue sit annona, siue vinum vel sal, quod eis pro domo necessarium habuerint in nullo loco ad nos spectante theloneum aliquid dare debeant, vel vectigal immo gaudere debeant omni iure quod ciuibus competit: Ad hæc omnes Ecclesias & omnes decimas præscriptas, quas eidem Monasterio tradidimus, tam liberè dedimus vt cum iure patronatus etiam inuestituram spiritualium habeant, omniumque noualium decimas percipere debeant indiuisè. Concedimus etiam ipsi Præposito vt omnes causas vel quæstiones circa homines suos extra ciuitatem emergentes, ipse vel sui officiales per iudicium debeant terminare. Exceptis his tantum, quæ mortem hominis exigunt, in illis iudex noster, quantum ad corp⁹ potestatem iudicandi habeat, ita vt bona personæ nocentis Ecclesiæ integraliter debeant remanere. Indulgemus etiam eisdem fratribus liberam habere electionem; ita vt mortuo vno Præposito plenam auctoritatem habeant alterum sibi secundum suam consecrationem eligendi. Verum cum prædia eiusdem fundationis nostræ tam per felicem Augustam *Agnetem*, quam etiam per nos & alios multos nobiles sibi collata in diuersis terrarum posita sint districtibus, vt eadem ab aliorum Aduocatorum seruitio libera omnimodis existant; dominum *Henricum* de *Vornpach* Comitem Prouincialem ex vtraque parte *Oeni* fluminis super omnia prædia dicti Monasterii quocunque in loco in *Baioaria* sunt posita aduocatum perpetuum duximus ordinandum. cui duodecim vineas in *Roetarn* castro suo adiacentes *Griespach* cum aliis prædiis & agris ad culturam, earum pertinentibus pro eo in feudum contulimus, vt ipse eadem prædia sine omni vexatione iuris Aduocatiæ defensare debeat, fideliter & tueri. Idem autem nobilis Comes pro exhibito sibi Aduocatiæ honore, donauit eisdem fratribus pro iure perpetuo, vt in suo foresto castro suo *Neuburgensi* contiguo, recipere omni tempore debeant omnia ligna ad ædificandum vel cremandum necessaria, missa ab eis vtilitate forestica requisita, Dominum verò *Leupoldum* piissimum Marchionem terræ *Australis* super Curiam, in *Mautern* & super omnia prædia & decimas eorum, videlicet in *Rust*, in *Eitzendorf*, in *Bachonia*, in *Vreindorf*, in *Blat*, in *Puebruch* super tres curias, videlicet *Purchvvisen*, *Stregen*, *Penpach*, & decimas ad eas pertinentes, super Ecclesiam & villam in *Minichreuth*. Item super prædia circa *ysam* & in *Machlant* sita, & super curiam in *Intheim*, & generaliter super omnia prædia eorum quocunque loco superius vel inferius in sui Marchionatus districtu posita, de bono & maturo consilio perpetuum statuimus Aduocatum. Nisi forte quispiam successu temporis pro remedio animæ suæ & pro reuerentia S^mi. *Nicolai* Pontificis, eidem cœnobio aliquas possessiones tradiderit & ius Aduocatiæ cum priuilegio à Monasterio re-

cepto in eisdem sibi seruanerit illum cum debita discretione frui volumus suo iure. Qui verò testimonium talis priuilegij non ostenderit, nullum ius aduocatiæ debeat vel poterit sibi vendicare. Pro seruitio tamen quod occasione aduocatiæ ab ecclesiasticis personis requiri solet, præfato Marchioni in *Wukka*. *vvez* circa locum eundem viginti quatuor hubas & septuaginta honesta mancipia titulo contulimus feudali, pro eo vt nullum aliud emolumentum deinceps nomine aduocati recipere de eorum possessionibus teneantur. Ipse verò Illustrissimus Marchio tanquam pius & deuotus oblatam sibi aduocatiæ oculo gratuito in suæ potestatis dominium suscipiens ad incrementum nostræ nouæ plantationis, ita vt dici posset, etiam esset noster complantator, absoluit & exemit de maturo consilio suorum nobilium Baronum eandem Ecclesiâ per omnem districtum sui Marchionatus in terris, & in aquis, in foris & ciuitatib, ab omni iure theloni sue mutæ, ita vt quolibet tempore anni, vinum, annonâ, pisces, & alia quæque pro domo necessaria in terris & in aquis liberè transducere debeant, vel si necesse fuerit in *Stain* & in *Horn* vbi granum eorum tractari solet, nec non in aliis ciuitatibus aut foris vendere vel locare sine omnibus exactionibus antescritis, concessit etiam eidem Monasterio vt per nullum iudicem occasione alicuius quærimonie victualia eorum in terris vel in aquis detineri debeant, nisi prius ab eo tanquam à vero aduocato, vel ab ipso quem ad hoc specialitèr statuit, iustitia fuit requisita. Quas utique gratias ideo præfenti priuilegio annotare curauimus, vt si forte aliquis suorum successorum, quod Deus auertat, easdem scire nollet, per hoc scriptum prædecessoris sui, beneuolâ munificentiam recognoscat. Aduocatis igitur præmissis auctoritate omnipotentis Dei & sub pœna æternæ damnationis prohibemus, vt nec ipsi nec sui hæredes, sed nec alter quispiam. Aduocatorum quocunque casu succedentium aliquè de eadem Aduocatiâ in feudare vel substituere debeat vel præsumat. Si autem aliquis nolente Domino in contrarium fecit, hic anathematis vinculis ex tunc se nouerit innodatum, ac æternæ damnationis vindicta, nisi renouerit puniendum. Et si aliquis Præpositus necessitate quacunque coactus subaduocatum sibi dari aliquem petierit, huius substitutionem ad vnum tantum, vel saltem ad duos annos volumus perdurare. Quod si aliquis diutius pro Viceaduocato postulatus, tamen Præpositus placuerit, ne talis ex diutina commissione aduocatiæ hereditariam sibi possit ascribere. Volumus vt Prælato cedente vel decedente autoritas huiusmodi subaduocati omnimodis finiat. Ipsi etiam præscripti Aduocati in quorum iudiciorum terminis penè omnia prædia Ecclesiæ iacere videntur, hanc gratiam ipsi Monasterio concesserunt vt Prælati eiusdem omnes causas siue quæstiones in hominib, eorum exortas, per se vel per suos officiales debeant iudicare. Si autem culpa alicuius hominis pœnam mortis exigit, Iudex in persona rei iudicium exercere tenetur, bona verò ipsius Ecclesiæ remanebunt. Prædia autem quæ *Griez kirchen* & in *Althouen* cœnobio dedimus memorato, nobismetipsis & nostris successoribus sine omni vtilitate iuris aduocatiæ reseruauimus defendenda, sic tamen vt Præpositus omnes causas in eis emersas debeat iudicare, nullusq; successorum nostrorum super ea aliquem subaduocatum sibi præsumat substituere, sed per se piè & fideliter pro honoris sui decentia tueatur. Si autem aliquis Episcoporum honorem proprium parui pendens eandem aduocatiæ ad alias personas quocunq; modo transfulerit, vel ex impotentia aut desidia ipsos tuerineglexerit, licitum erit fratrib, hoc vti priuilegio à Principe terræ protectionis auxilium inuocare. Item quia prædia, quib, idè Monasterium dotauius, tam liberè sibi dedimus, quod nulli hominû aliquod ius hereditarium competit in eisdem præ-

dem prædicti Aduocati, quorum interest, de ipsis iudicare prædiis statuerunt, ut nullus hominum contra eadem prædia alio testimonio agere debeat, nisi per sola priuilegia quæ super iuribus specialibus à monasteriis dari solent, Et quia idem Cœnobium in latere nostræ cathedralis Ecclesiæ ideò fundauimus, ut Prælati eiusdem tanquam intimi secretarij & summi Capellani successores nostros in suis debeant oneribus supportare, congruum valde est, ut & ipsi successores nostri eandem Ecclesiam specialibus honoribus, promotionibus, fauoribus & gratiis prosequi teneantur. Cum igitur omnia facta piè & iuste inchoata à malignis hominibus suggestione Diabolica impugnari, imò frequentius soleant impediri, ne hoc opus nostrum religiosum ad honorem huius *Pataviensis* Cathedralis factum & feliciter consummatum iniquorum calumniatorum malitiâ, successu temporis audeat vel valeat infestare, pro originali nostræ foundationis instrumento præmissa omnia præsentis pagina nostro sigillo authentico roborata, simulque cum testimonio venerabilium personarum Canonicorum nostrorum videlicet & ministerialium duximus confirmare. Testes de Canonicis *Wilipoldus* Tumpræpositus, *Erkhengerus* Decanus, *Isenbertus* Cantor, *Paldruvinius* Scholasticus, *Aigelbertus* Archipresbyter, *Egeno* & *Otakbrus* Capellani. Ministeriales verò, *Reinherus* de *Rotarve*, *Gozvvertus* de *Wesen*, *Rassoldus* de *Morspach*, *Porvo* de *Holzhausen*, *Rudigerus* de *Ridelberch*, *Ekkolfus* de *Wolmpach*, *Chonzlinus* de *Schalzarn*, & frater eius *Otakbrus Hartuovicus* de *Chrenzing*, & *Rudbertus* frater eius, *Otakbrus* de *Veidoth*, *Imzgo* de *Taberchthausen*; & plures alij ex nostris fidelibus. Ut autem hæc omnia firma & illibata permaneant, iudicio DEI PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI, & auctoritate beati *Petri Apostoli* eiusque Vicariorum *Alexandri* & *Gregorij PP.* fiducia sanctorum patronorum *Andree* Apostoli, *Pantaleonis* martyris, *Nicolai* Pontificis districtè interdiciamus, ut nullus successorum nostrorum, seu aliqua secularis vel Ecclesiastica persona de prædiis Ecclesiæ jam datis vel postmodum donandis inuadere vel diminuere, vel vsui fratrum aliquid præsumat subtrahere vlllo modo. Si quis autem, quod Deus auertat ausu nefario id ipsum transgressus fuerit, si ceterò commonitus, debita satisfactione non emendauerit, anathematis laqueo se nouerit irrecitum & partem cum Iuda pessimo habiturum. Conseruantibus autem pax & misericordia hic & in futuro seculo perseueret Amen. Acta sunt hæc in Cathedrali nostra Ecclesia, apud *Patauiam*; Anno Domini Millesimo septuagesimo quarto, Indictione nona XII, Calend. Iunij.

ALXANDER Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilecto fratri in Christo *Altmanno Pat.* Episcopo, & per eum Ecclesiæ quam in territorio eiusdem ciuitatis in portu *Oeni* fluminis construxit, & in honore sanctæ Trinitatis & passionis Domini nostri Iesu Christi, & sanctorum *Andree* Apostoli, *Pantaleonis* Martyris & sancti *Nicolai* Confessoris consecrauit in perpetuum. Conuenit apostolico moderamini religiosi desiderii & petitionibus ea benignitate & pietatis studio cõdescendere, effectumq; præbere, ut dũ spiritualis auctoritas officij sui debitũ peragit, dum pia fidelium statuta roborando venerabilibus locis præsidium defensionis impendit, hinc affectus supernæ retributionis lucratur initiũ, quod in parando beneficio nõ minor fuit charitas quã potestas. Hoc enim & bonorum studiis spe proficiendi augmentum tribuit, & opus propriũ fructu profectiois Deo acceptabile reddit. Itaq; dilecte frater, charissima *S. Petri*, filia Imperatrice *Agnete* sæper *Augusta* indicante nobis, te in suburbio ciuitatis tuæ juxta portum prædicti fluminis *Oeni* ad comunem & regularẽ Canonicorum vitã, Ecclesiam construxisse, & ut eã juxta propositum tuę deuotionis & constitut. apost. priuilegiis firmarem, tũ ipsa partes tuas referẽte, tũ ipso pro te sanctissimo desiderio

postulante, tanto promptius vtriusque voluntati annuendum esse iudicauimus, quanto & tua vota iusta esse certius intelligimus, & illius desideria diuino accensa spiritu vbique prosperari cupimus. Concedentes igitur tibi & præfata Ecclesiæ huius nostri Apostolici decreti priuilegium sancimus, & apostolica auctoritate statuimus, vt Clerici qui vel nunc in eadem Ecclesia sunt ordinati, sub communi semper vita & claustrali cõuersatione consistant. Ad quorum communem vsum confirmamus & incommutabiliter tenenda decernimus, determinate quidem & ea quæ prænominata Imperatrix Augusta pro remedio animæ suæ donauit: Videlicet nonam partem omnium quæ ad *Perfsinbeug* & *Ibesburg* ad manus suas culta redduntur: & ea quæ tu ipse per manum Advocati tui *Remberti* illuc tradidisti, scilicet ante signatum portum prædicti fluminis *Oeni*, cum omni utilitate sua, gratis quidem transponendis, qui causa orationis vadunt. Insuper duas curres, *Sensfling* & *Neunhofen* cum pertinentiis suis omnibus & vnam *Hoffraitam*, quam *Egeno* ad vsum Episcopi in altare S. *Stephani* Prothomartyris dedit, & duas *Hoffraitas* in loco qui dicitur *Alburg*, & decimationem eiusdem villæ, cum vno manso, & vnam curtem *Wathenveis*, *Enzerweis* cum *Genezeo*, & omni utilitate. Ad *Reichstorf* vnum mansum & vnum molendinum, Ecclesiã vnam quæ dicitur *Eitenbach* cum omni utilitate quæ ad Episcopum pertinebat, & vnam *Hoffraitam* *Eusten* cum cæteris bonis illuc pertinentibus, & ad *Althouen* vnum mansum, cum decimatione eiusdem villæ & ad *Hontis* vnum mansum cum decimatione eiusdem villæ. Ad *Ruffen* decimationem. Ad *Mautarn* vnum mansum, ad *Leuben* vnam vineam, ad *Wacharve* duas vineas, ad *Schönenböhel* duas, ad *Afchach* duas, ad *Sebach* tres, & tres fagenas: vnam *Patav* aliam *Sebach*, tertiam *Matsee*. Pro vestitu autem decem libras argenti de manibus *Pa. III.* ad *Matsee* de censu. Hæc inquam omnia & quæcunque etiam innominata bona eidem Ecclesiæ vel nunc iuste collata sunt, vel in posterum DEO disponente conferenda eo tenore & auctoritate ad communem vsum fratrum ibidem Deo famulantium decernimus & corroboramus, vt communem & regularem vitam ducentes nihil de bonis Ecclesiæ Præposito & singulari vsui vendicent. Vt hæc igitur nostra decreta adiuuante Domino, vndique firma illibataque permaneant, apostolica auctoritate constituimus, vt nullus Rex, Imperator, Dux, Comes, Episcopus vel Archiepiscopus, seu aliqua persona secularis aut Ecclesiastica præfata Ecclesiã ab eo statu & ordine, quem superius confirmauimus, diuellere, aut aliqua perturbatione impedire præsumat, vel quicquam de rebus & bonis Ecclesiæ inuadere aut diminuere, vel ab vsu fructuum subtrahere audeat. Si quis autem contra huius nostræ sanctionis decreta temerario ausu venire tentauerit, vsque ad dignam satisfactionem anathematis laqueo seireticitum nouerit. Qui verò hæc eadem fidei deuotione obseruauerit, diuinæ remunerationis gratiam & apostolicæ benedictionis hic & in futuro consequatur abundantiam. Datum *Romæ* V. Non. Martij per manus *Petri* sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Cardinalis ac Bibliothecarij. Anno XII. Pontificatus Domini *Alexandri* II. P. P. Indictione XI.

GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, dilecto fratri in Christo *Altmanno*, *Pat:* Episcopo, & per eum Ecclesiæ, quam in territorio eiusdem ciuitatis in portu *Oeni* fluminis construxit, & in honore sanctæ *Trinitatis* & *Palfionis* Domini nostri *Iesu Christi*, & sanctorum *Andree* Apostoli, *Pantaleonis* martyris, & sancti *Nicolai* Confessoris consecrauit in perpetuum. Conuenit apostolico moderamini religiosi desiderijs & petitionibus ea benignitate & pietatis studio condescendere, effectumque præbere, vt dum spiritualis auctoritas officij

ficij sui debitum peragit, dum pia fidelium statuta roborando venerabilibus locis præsidium defensionis impendit, huic affectus supernæ retributionis lucretur meritum, quod in præstando beneficio non minor fuit charitas quam pietas, Hoc enim & bonorum studiis spe proficiendi augmentum tribuit, & opus proprium fructu profectionis Deo acceptabile reddit. Itaque dilecte frater charissima sancti Petri filia Imperatrice *Agnete* semper Augusta, indicante nobis, te in suburbio ciuitatis tuæ juxta portum prædicti fluminis *Oeni* ad communem & regularem Canonicorum vitam Ecclesiam construxisse. Et ut eam juxta propositum tuæ deuotionis & constitutionis apostolicis priuilegijs firmaremus, tum ipsa pro te sanctissimo desiderio postulante, tanto promptius vtriusq; voluntati annuendum esse iudicauimus, quanto & tua vota iusta esse certius intelligimus, & illius desideria diuino accensa spiritu vbique prosperari cupimus. Concedentes igitur tibi & præfatæ Ecclesiæ huius nostri apostolici decreti, qui vel nunc in eadē Ecclesiā sunt ordinati vel aliquo postea in tempore fuerint ordinandi, sub comuni semper vita & claustrali conuersatione cōsistant. Ad quorum comunem vsum confirmamus, & incommutabiliter tenenda determinamus, determinatè quidem & ea quæ prænominata Imperatrix Augusta pro remedio animæ suæ donauit: videlicet nonam partem omnium quæ ad *Perfenburg* ad manus suas cuncta redduntur, & ea quæ tu ipse per manum Aduocati tui *Remberti* illuc tradidisti, scilicet antesignatum portum prædicti fluminis *Oeni* cum omni vtilitate sua gratis quidem transponendis, qui causa orationis vadunt, Insuper duas curtes *Senseling* & *Neuenhofen* cum omnib⁹ pertinentiis suis, & vnam Hoffatham, quam *Egeno* ad vsum Episcopi dedit, & vnum mansum & dimidium ad *Stainuelde* & tres Hoffathas in loco qui dicitur *Alburg*, & decimationem eius villæ cum vno manso, & vnam curtem *Enzelbis* cum genezeo & omni vtilitate & tres Hoffathas de *Euchenstorf* cum omni vtilitate. Ad *Euchenstorf* vnum mansum & vnum molendinum Ecclesiam I, quæ dicitur *Aitenpach* cum omni vtilitate quæ ad ipsam pertinebat, & vnam decimationem in parochia *Huttarn*, & vnam Hoffatham ad *Oustz*, cum cæteris bonis illuc pertinentibus. Et ad *Alnchouen* vnum mansum cum decimatione eiusdem Ecclesiæ, Ad *Hustarn* decimationem, ad *Leuben* I. vineam, ad *Mautarn* vnum mansum, ad *Wacharve* duas vineas, ad *Schönenböhel* II. ad *Aschach* II, & III. Sagenas, vnam *Parau* aliam *Sebach*, tertiam *Matsee*. Pro vestitu autem XXIV. libr. X. de nauibus VI. de *Goldervuert* IV. de *Euerding* III. de censu *Matsee* I. de *Aushouen* & molendinum, in eodem loco. Vnam Hoffatham ad *Eicherstorf* I. *Peringen*, *Aunkirchen* & *Alsbaim* cum omnibus pertinentiis suis I. *Gerichvuis* I. *Heinning* I. decimationem, *Enprechtshouen* II. vineas, *Bunniting*. I. Ecclesiam cum decimatione in rure *Beugen*. Item decimationem *Hombis*. Hæc inquam omnia & quæcunque etiam innominata bona eidem Ecclesiæ vel nunc iustè collata sunt, vel imposterum Deo disponente conferenda eo tenore & auctoritate ad comunem vsum fratrum ibidem Deo famulantium decernimus & corroboramus, vt comunem & regularem vitam ducentes, nihil de bonis Ecclesiæ proprio & singulariter sibi vendicent. Si quis verò Imperatorum, Regum, Sacerdotum, Clericorum, iudicum ac religiosarum personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens contra eam venire tentauerit, potestatis honorisque dignitate careat, reumque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & ni ea quæ ab illo sunt malè ablata restituerit, vel digna penitentia illicitè acta desleuerit, à sacratissimo corpore ac sanguine Domini Redemptoris nostri IESV CHRISTI alienus fiat, atque in extremo examine distriktæ vltioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta seruantibus sit

Pax

pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant Amen. *Roma* per manus *Petri* Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarij IX. Calend. Aprilis, Anno Pontificatus Domini *Gregorij* PP. VII. Indictione XIII.

HONORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis *Vrico* Præposito Ecclesiæ sancti *Nicolai Patauien.* eiusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse præsidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incurfus, aut eos à proposito reuocet, aut robur, quod absit, sacræ religionis infringat. Ea propter dilecti in Domino filij vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam sancti *Nicolai Patauien.* in qua diuino mancipati estis obsequio, sub beati *Petri* & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuente, ut ordo Canonici, qui secundum Domini & beati *Augustini* regulam in eadem Ecclesia institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona eadem Ecclesia in præsentiarum iustè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis, Ecclesiam de *Alburg*, de *Aitenpach*, de *Hartkirchen*, de *Griezkirchen*, de *Alnchouen*, de *Mnichreut*, & de *Windenspach* Ecclesias cum omnibus pertinentiis suis. Capellani sanctæ *Mariae Magdalene* in *Insula* Sancti *Iacobi* in *Burgo Pata.* de *Aunkirchen*, de *Huchendorff*, & sanctæ *Mariae* in *Anaso*, Capellas cum pertinentiis suis. Decimas quas habetis in *Aitenpach*, in *Hartkirchen*, in *Grieskirchen*, in *Muncheut*, in *Windenspach*, in *Aunkirchen*, in *Dornach*, in *Sebach*, in *Wachenrueis*, in *Huttarn*, in *Cellichperch*, in *Irshaim*, in *Haiming*, in *Alburg*, in *Alnchouen*, in *Evvesvanch*, in *Schiltarn*, in *Aspach*, in *Vechilstorf*, in *Rust*, in *Isendorf*, in *Hobenvuart*, & in *Buchrich*. Præterea in Suburbio ciuitatis *Pataui* vndecim domata, fundum quem habetis inter *Danubium* & *Oenum* II. curtes, *Sensfling* & *Neunhouen*, dimidium mansum ad *Tantobel* quatuor mansos *Holzheim*, vnum mansum *Hegenbach*, in *Probstreit*, in *Pachmühl*, in *Sauming*, in *Hasenpuel* mansum & dimidium mansum in *Putra*, vnam curtem in *Windberch*, quatuor curtes in *Alburg* & in *Gehin Engelmarßberg*, in *Sprizenberg*, in *Pering*, in *Euchendorf*, in *Bozrichstorf*, in *Dornach*, in *Abstorf*, in *Althaim*, in *Aunkirchen*, in *Loth*, in *Eberstorf*, in *Pinzhaim*, in *Schalzhaim*, in *Ruspach*, in *Griezkirchen*, in *monte*, in *Tegenpach*, in *Wasen*, in *Afchach*, in *Neunmarcht*, in *Alnchouen*, in *Eusten*, in *Hartheim*, in *Büsing*, in *Lintheim*, in *Mauttarn*, in *Raent*, in *Rust*, in *Isendorf*, in *Hobenvuarth*, in *Burgenvueis*, in *Stregen*, & in *Neunburch*, curtes & curias in quibus decime colliguntur. Tres mansos in *Aueching*, in *Dornpach*, in *Schönenburch*, in *Abaim*, in *Hutenkhouen*, in *Hauspach*, in *Walte*, in *Hart*, in *Leumpring*, in *Raent*, in *Ghaltenpach*, in *Walgßing*, in *Huzenperch*, & in *Regenhalming* mansos septè, in *Reuth*, tres mansos in *Gerchvveis* & tres carratas cercuisia, tres mansos in *Chufarn*, in *Perchaim*, in *Leunchart*, & in *Reichenstorf* VI. mansos, quatuor mansos in *Strazz*, dimidium mansum in *Euchendorf*, in *Dornach*, in *Ainhartstorf*, in *Vilsbouen*, in *Winchlarn*, in *Stüde*, in *Eunling*, in *Thimheim*, in *Hartheim*, in *Büsing*, in *Sumpdingen*, in *Brubl*, in *Bering*, in *Boching*, in *Winchel*, & in *Abstorf*, dimid: mansos, villam in *Enzenvueis*, in *Wachenrueis*, in *Suembach*, in *Buecharding*, in *Neunling*, & in *Muncheut*, villa, prædia, de *Vilfa* in *Rotha*, in *Pirenpack*, in *Schalchaim*, in *Griezkirchen*

chen, in *Esgennoorve*, in *Alnchouen*, in *Griendorf*, in *Freindorf*, in *Rush*, & in *Euching* prædia, molendinum in *Enzenorveis*, in *Ambartstorf*, in *Boching*, in *Abstorf*, in *Pierenpach*, in *Chaltenpach* & *Patauien*. molendina redditus salis in *Halle*, vineas in *Griezkirchen*, in *Afchbach*, in *Iselburch*, in *Watharue*, in *Hunzbaim*, in *Freindorf*, in *Chrembs* & in *Mautarn* vineas cum arcis, domibus, pratis, pascuis, piscationibus, nemoribus, & omnibus aliis vtilitatibus suis. Liceat quoque vobis Clericos vel Laicos liberos & absolutos à sæculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper vt nulli fratrum, vestrorum post factam in Ecclesia vestra professionem fas sit, absque Præpositi sui licentia nisi arctioris religionis obtentu de eodem loco discedere, discedentem verò absque communium literarum nostrarum cautione nullus audeat retinere. Illud districtius inhibentes, ne terras seu quodlibet beneficium Ecclesiæ vestræ collatum, liceat alicui personaliter dari, siue aliò modo alienari, absque consensu totius Capituli, vel maioris aut sanioris partis ipsius. Si quæ donationes aut alienationes aliter quam dictum est factæ fuerint, eas irritas censemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, vt eorum deuotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerit, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obstat. Salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assura untur. Obeunte verò tunc eiusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilij sanioris, secundum Dei & sancti *Augustini* regulam prouiderint eligendum. Paci quoque & tranquillitati nostræ paternam impofterum sollicitudine prouidere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, vt infra clausuras locorum seu Ecclesiarum vestrarum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere vel interficere, seu violentiam exercere audeat. Decernimus igitur vt nulli omninò hominum liceat præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ei⁹ possessiones auferre, ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra cõseruentur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura, salua sedis apostolicæ auctoritate, & Diocesani Episcopi Canonica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostræ constitutionis paginam, sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundo tertioquè commonita, ni reatum suum congrua satisfactione correxerit, pietatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant & apud districtam Iudicem præmia æternæ salutis inueniant Amen. Datum *Viterbij* per manum *Wills*, sanctæ Romanæ Ecclesiæ ViceCancellarij V. Idus Aprilis, Indiæ. VIII. Incarnationis Dominicæ anno M. CC. XX. Pontificatus verò Domini *Honorij* PP. tertij, anno quarto.

HONORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis *Vlrico*, Præposito & Capitulo Ecclesiæ sancti *Nicolai Pat.* Ordinis *S. Augustini*, salutem & apostolicam benedictionem. Significasti nobis fili Præposite in nostra præsentia constitutus, quod bonæ memoriæ *Altm. Pat.* Episcop. Ecclesiæ vestræ fundator, claræ memoriæ *L. Marchioni de Austria*, & *H. Comiti de Vornbach* aduocatiæ concessit

concessiteiusdem Ecclesie, certis ei redditibus deputatis, statuens vt nec ipsi nec hæredes eorum aliis possent officium Subaduocationis concedere Præposito & Capitulo ipsius Ecclesie inconsultis. Vnde nobis humiliter supplicastis, vt statutum huiusmodi apostolico dignaremur munimine roborare. Nos igitur vestris precibus inclinati quod super hoc prouidè & vtiliter statutum est, auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò hominum omninò liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius senouerit incursum. Datum Viterbij, XV II. Calend. Maij, Pontificatus nostri anno quarto.

GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Vrlico Præposito Ecclesie S. Nicolai Patavi. eiusque fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis inperpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse præsidium, ne fortè cuiuslibet temeritatis incurfus aut eos à proposito reuocet, aut robur quod absit, sacræ religionis infringat. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam sancti Nicolai Patavi: in qua diuino mancipati estis obsequio, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuantes, vt ordo Canonicus, qui secundum Domini & beati Augustini regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona eadem Ecclesia in præsentiarum iustè ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam de Alburg, de Eitenpach, de Hartkirchen, de Grieskirchen, de Alnchouen, de Munichreit & de Widenspach Ecclesias cum omnibus pertinentiis earundem. Capellam sancte Mariæ Magdalene in Insula, sancti Iacobi in Burgo Patt. De Aunkirchen, de Euchendorf, & sancte Mariæ in Anasò cum priuilegiis earundem. Decimas quas habetis in Aitenpach, in Hartkirchen, in Grieskirchen, in Münichreuth, in Widenspach, in Aunkirchen, in Dornach, Sebach, in Bachenvveis, in Hutarn, in Chelichperg, in Irshaim, in Haming, in Alburg, in Alnchouen, in Ebersvvanach, in Schaltarn, in Aspach, in Vechilstorf, in Rust, in Isendorf, in Hochenvvart & in Pukirch. Præterea in suburbio ciuitatis Pataviæ. vndecim domata, fundum quem habetis inter Danubium & Oenum, duas curtes Senstling & Neunhofen dimidium mansum, ad Tantobel quatuor mansos, Holzheim, vnum mansum, in Haibach, in Erobeustra, in Pauchmill, in Sâmmig, in Hasenprüel mansum, & dimidium mansum in Putra, vnam curtem in Winberch, quatuor curtes in Alburg, & in Geibai, in Englmaarsperg, in VVachenvveis, in Pöringen, in Euchendorf, in Parutrichstorf, in Dornach, in Abstorf, in Althaim, in Aunkirchen, in Löhe, in Nerckerstorf, in Punzhaim, in Schalchaim, in Risbach, in Grietzkirchen, in monte, in Tegernbach, in Basen, in Aschach, in Neuenmarckbt, in Alnchouen, in Eusten, in Hartheim, in Busingen, in Lintheim, in Mautarn, in Raent, in Rust, in Eizendorf, in Hohenvvert, in Burgarvvesen, in Stregen, & in Neunburch curtes & curias, in quibus decimæ colliguntur. Tres mansos in Aueching, in Schönenburg, in Aha, in Huchenhouen, in Hausbach, in VValde, in Hart, in Raent, in Lunthing, in Chaltenpach, in VValchsing, in Pulsbeimberch, & in Reginhalming,

halming mansos septem in *Ruth*, tres mansos in *Gerchvveis*, & tres carratas cere-
 uisæ, vnum mansum in *Ahalming*, tres mansos in *Cupharn*, in *Bercham*, & in *Lein-*
hart, & in *Reicherstorf* sex mansos, quatuor mansos in *Strazz*, dimidium man-
 tum in *Euchendorf*, in *Dornach*, in *Emhartstorf*, in *Winchlarn*, in *Stude*, in *Vilshouen*,
 in *Emmling*, *Tynheim*, in *Hartheim*, in *Büsing*, in *Lumting*, in *Prüle*, in *Pering*, in *Po-*
cking, in *Winthel*, & in *Abstorf* dimidios mansos, villam in *Enzenvveis* in *Simpach*,
 in *Purckarding*, in *Nenlingen*, & *Munichreit* villas prædia de *Vilfa*, in *Rota*, in *Pi-*
renpach, in *Schaltheim*, in *Grieskirchen*, in *Escetunavve*, in *Alnchouen*, in *Griendorf*,
 in *Freindorf*, in *Ruß*, & in *Fuching* prædia, molendinum in *Pruck*, in *Enzenvveis*,
 in *Ambartstorf*, in *Pocking*, in *Abstorf*, in *Prienpach*, in *Chaltenpach*, & *Pata* molen-
 dina. Redditus Salis in *Halle*, vineas in *Grieskirchen*, in *Afchbach*, in *Ibesburg*, in
Wachorve, in *Hunzheim*, in *Freindorf*, in *Chrems*, & in *Mauftarn* vineas, cum areis,
 domibus, pratis, pascuis, piscationibus, nemoribus, vsuagijs, in bosco & plano,
 in aquis & molendinis, in viis & semitis, & in omnibus alijs libertatibus & im-
 munitatibus suis. Sanè noualium vestrorum à proprijs manibus aut sumptibus
 colitur siue emitur mentis animalium vestrorum nullus à vobis decimas exi-
 gere vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos vel Laicos li-
 beros & absolutos è seculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque
 contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper vt nulli fratrum vestro-
 rum post factam in Ecclesia vestra professionem fas sit, absque Præpositi sui li-
 centia nisi arctioris religionis obtentu de eodem loco discedere: discedentem
 verò absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat reti-
 nere. Illud districtius inhibentes, ne terras seu quodlibet beneficium Eccle-
 siæ vestre collatum liceat alicui personaliter dari, siue alio modo alienari, abs-
 que consensu totius Capituli, vel maioris aut sanioris partis ipsius. Si quæ ve-
 rò donationes aut alienationes aliter quam dictum est factæ fuerint, eas irritas
 esse censemus. Cum autem generale interdictum terra fuerit, liceat vobis
 clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis
 suppressa voce diuina officia celebrare. Prohibemus insuper vt infra fines
 parochiæ nostræ sine assensu Diocesani Episcopi & vestro Capellam seu orato-
 rium construere audeat saluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Adhæc no-
 uas & indebitas exactiones ab Archiepiscopis & Episcopis, Archidiaconis &
 Decanis, aliisque oïbus Ecclesiasticis secularibusque personis in Ecclesia vestra
 omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decer-
 nimus, vt eorum deuotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri delibera-
 uerint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obstat, salua tamen
 iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur. Deci-
 mas præterea & possessiones ad jus ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à
 Laicis detinentur redimendi & legitime liberandi de manibus eorum & ad Ec-
 clesias, ad quas pertinent, reuocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate fa-
 cultas. Obeunte verò te nunc eiusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet
 successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur,
 nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars maioris & sanioris con-
 silij secundum Deum & beati Augustini regulam prouiderint eligendum. Paci
 quoque & tranquillitati vestræ paterna in posterum sollicitudine prouidere vo-
 lentes auctoritate apostolica prohibemus, vt infra clausuras locorum seu Eccle-
 siarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sangui-
 nem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam exerce-
 re audeat. Præterea omnes libertates & immunitates à prædecessoribus nostris
 Romanis Pontific. Ecclesiæ vestræ concessas, nec nō libertates & exemptiones
 Metrop. Salisb. Tom. II.

secularium exactionum à Regibus & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, vt nulli omnino homini liceat præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra, conseruentur eorum per quorum gubernationem ac sustentationem concessa sunt vsibus omnimodis profutura: salua sedis apostolicæ auctoritate, & Diocesani Episcopi canonica iustitia, & super decimis moderatione Concilij generalis. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundò tertioquè commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subiaceat vlioni. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant & apud districtum Iudicem præmia æternæ salutis inueniant. Amen. Datum *Lateran.* per manus Magist: *Martini* sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vice Cancellarij V. Idus Decemb. Indiçt. VI. Incarnationis Domin. anno M. CC. XXVII. Pontificatus verò Domini *Gregorij* PP. IX. anno primo.

GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, Dilectis filiis Præposito & Capitulo Ecclesiæ sancti *Nicolai Pat.* Ordinis S. *Augustini*, salutem & apostolicam benedictionem. Cum à nobis petitur quod iustum est & honestum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Ex vestra sane relatione didicimus, quod bonæ memoriæ *Almannus Pat.* Episc. Ecclesiæ vestræ fundator claræ memoriæ, *L. Marchioni de Austria & H. Comiti de Vornpach*, aduocatiæ eiusdem Ecclesiæ pro ipsius vtilitate concessit, certis eis redditibus deputatis constituens, vt nec ipsi Aduocati, nec eorum hæredes concessa super aduocatiæ officium aliis possent vel concedere inconsultis. Nos igitur vestris iustis postulationibus inclinati, statutum huiusmodi sicut prouidè ac vtiliter factum dinoscitur, auctoritate apostolica confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem omnipotentis Dei & beatorum *Petri & Pauli* Apostolorum eius se noverit incursum. Datum *Oti.* V. Calend. Maij. Pontificatus nostri anno secundo.

GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, Dilectis filiis Præposito & Conuentui S. *Nicolai Pat.* ordinis sancti *Augustini* salutem & apostolicam benedictionem. Cum à nobis petitur, quod iustum est & honestum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu personas vestras & locum in quo diuino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis que in præsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum iustis modis præstante Deo poteritis adipisci, sub beati *Petri* & nostra protectione suscipimus. Specialiter autem terras, possessiones, redditus, qui oblati vulgariter appellantur, libertates quoque ac immunitates nec non antiquas & rationabiles Monasterij vestri consuetudines hætenus ac alia bona vestra sicut ea omnia iuste ac pacificè possidetis vobis & per

& per vos Monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum *Petri & Pauli* Apostolorum eius se noverit incursum. Datum *Perusij* II. Calend. Maij. Pontificatus nostri anno tertio.

MARTINVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterij *Scotorum* in *Vienna, Patav. Dioc. & Salzburgen. & Ratisbonen.* Ecclesiarum Decanis salutem & apostolicam benedictionem. Ad competendos conatus nepharios peruersorum, qui personas & loca ecclesiastica super bonis & iuribus suis offendere, ac multiplicibus perturbare molestiis non verentur, tanto magis per nos decet oportuno remedio prouidere quanto amplius turbationis huiusmodi & molestiæ in diuinæ maiestatis offensam, nec non Ecclesiasticæ libertatis redundare dispendium dinoscuntur. Dudum siquidẽ cum in diuersis mundi partibus consules ciuitatum & rectores, nec non alij qui potestatem habere videbantur, tot onera frequenter imponerent Ecclesiis, vt deterioris conditionis factum sub eis sacerdotium videretur, quàm sub Pharaone fuisset, qui legis diuinæ notitiam non habebat, quiq; omnibus alijs seruituti subactis, sacerdotes & possessiones eorum in pristina libertate dimisit, & de publico eis alimoniam ministravit. In concilio Lateranensi Ecclesiæ inuinitati prouidendo, sub anathematis districtione prohibitum extitit; ne Consules, Rectores, aut alij prædicti Ecclesias & viros ecclesiasticos tallis seu collectis vel exactionibus alijs aggrauare præsumerent, transgressores & fautores eorum præcipiendo anathematis sententiæ subjacere don: satisfactioni impenderent competens: & deinde in generali consilio editum fuit, quod si Episcopi fortè simul cum clericis, etiam si tantam necessitatem vel vtilitatem inspicerent, vt absque vlla coactione ad releuandas communes vtilitates vel necessitates, vbi Laicorum non suppeteret facultas subsidia per Ecclesias Laicis ducerent concedenda, minimè super hoc consulto Romano Pontifice concessionis & sententiæ quæ à talibus vel de ipsorum mandato forent promulgatæ essent irritæ & inanes nullo vquam tempore valituræ. Et in ipso etiam generali Concilio decretum extitit, illum qui infra tempus sui regiminis propter fractionem constitutionem & sanctionum huiusmodi sustineret anathem: tanquam post illud non esset ad satisfactionis debitum compellendus. Nec non ipsius successorem qui non satisfaceret infra mensem manere Ecclesiastica censura conclusum, donec satisfaceret competenter, cum succederet monte qui substitueret in honore. Postmodum verò felicis recordationis *Honorius* Papa III. prædecessor noster attentè considerans quæ quondam *Fridericus* secundus olim Romanorum Imperator, tunc sub obedientia & deuotione sanctæ Romanæ Ecclesiæ persistens ad laudẽ eiusdem Ecclesiæ & sacri decus Romani Imperij cupiens, vt expurgatis quorundam erroribus & iniquis statutis penitus destitutis, de cætero Ecclesiæ & Ecclesiasticæ personæ plena vigerent quiete & securâ libertate gauderent, ac pie & iustè attendens, quod quorundam peruersorum iniquitas adeo abundauerat, vt non dubitarent, contra Ecclesiasticam disciplinam & sacros ordines statuta sua infringere aduersus iniqua irritauerat & perceperat, irrita nuntiari & omnia statuta & consuetudines, quæ ciuitates & loca, potestates vel Consules, aut quæcunq; aliæ personæ contra libertatem Ecclesiæ vel personas Ecclesiasticas huiusmodi edere aut seruare tentarent cont: tant: sanction: de ipsorum capitularibus infra duos menses post ipsius legis publicationem penitus aboleri face-

rent. Et si de cætero talia attentarent, illa ipso jure decreuit esse nulla, & eos sua jurisdictione priuatos, nec non locum, vbi talia deinceps presumpta fuissent, banno mille marcarum auri fisco imperiali præceperat subiacere. Potestates vero, Consules, statuarij, & scriptores statutorum prædictorum, nec non consiliarij locorum ipsorum, qui secundum statuta & consuetudines memorata iudicarent, extunc essent ipso jure infames, quorum sententias & actus legitimos statuerat, aliquid non tenere. Quiq; si per annum præfatarum constitutionum inuenti fuerint contemptores, bona eorum per totum suum imperium, mandauit impune ab omnibus occupari. Saluis tamen nihilominus pœnis alijs contra tales in eisdem generalibus Concilijs promulgatis. Et insuper voluit idẽ tunc Imperator, quod nulla communitas aut persona publica seu priuata collectas seu exactiones angarias, vel per angarias Ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut Ecclesiasticis personis huiusmodi imponere seu inuadere ecclesiastica bona, præsumeret, quod si secus faceret, & requisita ab ecclesia vel imperio huiusmodi emendare contemneret, tripliciter refunderet, & nihilominus banno imperiali subiaceret, quod sine satisfactione debita nullatenus remitteretur. Statuerat insuper quod quæcunq; comitans, vel persona per annum in excommunicatione propter libertatem Ecclesiæ violatam persisteret, ipso jure similiter banno imperiali subiaceret, à quo nullatenus extraheretur, nisi prius ab Ecclesia beneficio absolutionis obrento: & insuper ordinauerat, vt nullus ecclesiasticam personam in criminali quæstione vel ciuili ad iudicium seculare trahere præsumeret, contra canonicas sanctiones & constitutiones imperiales. Qui si secus faceret, actor à suo jure caderet, & iudicatum non teneretur, & iudex foret ex tunc iudicandi auctoritate priuatus. Quodque iudices temporales, qui Clericis & personis Ecclesiasticis iustitiam denegare præsumerent, tertio requisiti suam jurisdictionem amitterent. Constitutionem ipsam de concilio etiam fratrum suorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate apostolica approbans & confirmans ipsam mandauit inuiolabiliter obseruare. Nec non statuarijs & scriptores ac violatores prædictos excommunicatos eadem auctoritate nuntiari, & deinde ad audientiam diuæ memoriæ Caroli quarti Romani Imperatoris semper Augusti deducto quod nonnullæ seculares personæ in potestatibus & officijs publicis constitutæ, videlicet Duces, Marchiones, Comites, Barones, & alij Domini temporales, nec non Consules ciuitatum, oppidorum, villarum, & locorum Rectores in diuersis prouincijs ejusdẽ Imperij Dei timore postposito, statuta singularia & iniquas ordinationes motu proprio & de facto contra ipsas personas Ecclesiasticas & Ecclesiarum libertates, ac eadem priuilegia condiderant, illisque de facto & publicè utebantur. contra cunctas & legitimas sanctiones, vtpote quod bona temporalia in potestatem Ecclesiasticam transferentur, & ne Clerici in sacris ordinibus constituti ad agendum & testificandum in ciuilibus, & maxime in pijs causis aliquatenus admitterentur. Quodque excommunicati laici & publicè sententiaci in ciuili foro repellerentur. Et insuper prædicti Domini temporales Consules & Rectores per secularem potestatem res & bona clericorum occuparent, arrestarent, & oblationes Christi fidelium minuerent, atq; restringerent, exactiones & tallias indebitas de bonis & redditibus Ecclesiarum exigere & extorquerent, possessiones ecclesiarum & personarum earundẽ devastarent incendijs & rapinis, contractus inter clericos & laicos factos, legitimè ad libros ciuitatum villarum & locorum prædictorum inscribere & sigillare recusarent, donataq; legata ad fabricas & ecclesiarum structuras contra Prælatorum voluntatẽ & aliorum quorum intereat vsurpare præsumerent, ac in fraudem &

odium

edium Clericorum debemus etiam & rebus eorundem Clericorum, quæ non
 causa negotiationum, sed pro eorum propriis vsib⁹ per eorum terras ducebantur,
 seu deuoti faciebant thelonium exigere & recipere non verebantur, & con-
 fugientes ad Ecclesias & earum cœmiteria extrahere contra Canonicas & impe-
 riales sanctiones & huiusmodi præsumperant & præsumebant. Idem Carolus
 Imperator tanquam Christianissimus Princeps volens in præmissis prouidere,
 de remedio salutari, etiam de quorundã Principum, Ducum, Comitum, Baro-
 num, fideliumque aliorum sacri Imperij sæpediti consilio & auctoritate impe-
 riali quæcunque statuta & consuetudines prædicta tanquam per canonicas &
 ciuiles sanctiones expressè reprobata, cassauit, irritauit, & annullauit, ac cassa, &
 irrita, nulliusq^{ue} esse voluit roboris & momenti. Præcipiens sub imperiali bani-
 ni poena vniuersis & singulis Principibus & Dominis temporalibus, consulibus,
 potestatibus, & aliis in officiis publicis in eodem imperio constitutis, quatenus
 extunc ipsorum statuta & ordinationes sint, in præiudicium ecclesiasticæ liber-
 tates edita fuerunt, omninò reuocarent, & de luce tollerent. Quodque secun-
 dum ea non iudicarent amplius, nec sententias dictarent, aut eisdem in iudicio
 vel extra iudicium quomodolibet per se & cõtra eandem ecclesiasticam liber-
 tatem potirentur pronuntiauit. Insuper & eadem decreuit auctoritate, quod
 quicumque Laicus cuiuscunque status aut conditionis existeret, ausu sacrilego
 & propriæ temeritatis audacia sacerdotem vel clericum secularem, vel religio-
 sum diffidaret, proscriberet, captiuaret, spoliaret, occideret, multaret, aut in
 carcere detineret, vel huiusmodi maleficia perpetrantes scienter receptaret,
 vel eis fauorem præstaret, præter poenas à sacris Canonibus & legalibus sanctio-
 nib⁹ in tales inflictas eo ipso redderetur infamis, ac omni honore priuatus. Hæc
 autem placita & consilia nobilium admitterentur quouismodo hortans insu-
 per in Domino & requirès Ecclesiasticos Prælatos in eisdem partibus qui com-
 mitterentur talia constitutos, vt legem imperialem huiusmodi per eorum Ec-
 clesias & Synodos publicarent; ne transgressores huiusmodi per simulatam
 ignorantiam suam volent in hac parte malitiam excusare, prout in constitutio-
 nibus & sanctionibus conciliorum & *Honorij* prædictorum ac imperialibus præ-
 fatis plenius continetur. Cum autem sicut lamentabili quærela dilectorum fi-
 liorum Præpositi, Decani & Capituli singulorumque Canonicorum & persona-
 rum Ecclesiæ Patauien: nec non vniuersorum Clericorum Ciuitatis & Diœcesis
 Patau. nuper accepimus nonnulli Principes, Duces, Comites, Barones, & aliæ se-
 culares potestates earundem constitutionum & sanctionum Canonicarum &
 legalium forsân ignorari, contra ipsas à Præposito, Decano, Capitulo, Canoni-
 cis personis & Clero præfatis forsân tallias, gabellas, & alias exactiones illicitas
 hætenus extorserint, & adhuc extorquere nitantur, & etiam bona ipsorũ Præ-
 positi, Decani, Capituli, Canonicarum personarum & suis vsibus applicauerint,
 nec non occupare, inuadere, arrestare, detinere, & eisdem suis vsibus appli-
 care, similiter de facto præsumant, in animarum suarum periculum, nec non
 Præpositi, Decani, Capituli, Canonicarum personarum & Clerici huiusmodi nõ
 modicum præiudicium atque damnum in præmissis eisdem Præposito, Decano,
 Capitulo, Canonicis personis & clero opportunè prouidere volentes, dis-
 cretioni vestræ per apostolica scripta in virtute S. obedientiæ districtè præcipi-
 endo mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium,
 seu alios Præposito, Decano, Capitulo, Canonicis personis, & clero præfatis
 contra quoscunq^{ue} transgressores & violatores constitutionum, & sanctionum
 earundem cuiuscunq^{ue} status, dignitatis, & excellentiæ fuerint, efficiatis defensi-
 on: auxilio assisten: non permittatur eos contra canonicas & legales constitu-

tiones & sanctiones huiusmodi indebitè molestari, nec nõ easdè constitutiones, vbi & quando expedire videritis, solènter publicare faciatis, transgressores & violatores huiusmodi si & prout justum fuit, ac vbi & quoties expediret, tamdiu excommunicatos, anathematizatos publicè nuntiari, donec ab earundè talliarũ, collectarum, impositionibus, & quarumlibet extorsionibus nec non bonorum Præpositi, Decani, Capituli, Canoniarũ personarum & Cleri huiusmodi inuasionib, arrestationib, occupationib, detentionib, applicationib, omninò desistant, nec non etiã efficaciter restituant eisdè Præposito, Decano, Capitulo, Canoniceis personis & Clero occõn. promissõrum per eos lasis seu grauaris tallias, gabellas, & exactiones ipsas, ac etiã bona Præpositi, Decani, Capituli, Canoniarum personarum & Cleri prædictorum arreolata, occupata, detenta, & applicata ipsis, aut quæ per se vel alios, illo prætextu quomodolibet receperint cognouimus temerè & illicitè vsurpauerint, à se liberè omninò relaxent, ac in manib, vestris iurauerint, quod de cætero talia non committant, ac ea committentibus nõ præstent auxilium, consiliũ & fauorè, contradictores per censuras ecclesiasticas & alia juris remedia opportuna compescendo; inuocato etiã ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Cæterum si forsan huiusmodi transgressorum aut violatorum, vel ea fieri mandantium ipsisq; consentientium seu dantiũ illis per se vel alios directè vel indirectè publicè vel occultè auxilium, consiliũ, fauorem, præsentia præmonitionibus & requisitionibus per vos de ipsis faciendis tutè, securè, vel comodè haberi nequiret. Nos vobis monitiones & requisitiones huiusmodi ac citationes quaslibet per edita publica locis affigendi publicis, de quibus sit verisimilis coniectura. Qui ad noticiam citatorum & monitorum huiusmodi prouenire valeant faciendi plenam & liberam concedimus tenore præsentium potestatem. Volentesq; monitiones, requisitiones, & citationes huiusmodi perinde ipsos citatos, requisitos, & monitos vt præmittitur, arcent, ac si eis factæ & insinuatæ principaliter & personaliter extitissent. Non obstant: tam piæ memoriæ Bonifacij Papæ V III, etiã prædecessoris nostri, quibus cauetur ne aliquis contra suam ciuitatem & diocesis nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnã dietam à fine suæ diocesis ad iudicium euocetur, seu siue Iudices ex ciuitate & dioc. in quibus deputati fuerant, contra quoscunque procedere, aut alij vel alius vices suas committere, seu aliquos vltra vnã dietam à fine dioc. eorundem trahere præsumant, vltra dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, ac de personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, quam aliis constitutionibus apostolicis, gratis quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim à sede apostolica indultum, existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel intra certa loca ad iudicium euocari non possunt, per literas apostolicas non facien: & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Mantuæ 11. Calend. Nouemb. Pontificatus nostri anno primo.

MARTINVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Præposito & Ecclesiæ Pataviens. salutem & apostolicam benedictionem. Regimini vniuersalis Ecclesiæ præsidentes pro fidelium præsertim religiosorum, ac illorum monasteriorum & locorum, nec non Ecclesiarum quarumlibet statu salubriter dirigendo, prout ex debito nobis inuncti pastoralis teneamur officij, sollicitæ considerationis intuitu libenter extendimus, & vt ea, per quæ illorum indemnitatib, consulitur, libenter adhibemus sollicitudinis nostræ partes. Cũ itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorũ filiorum Præpositi & Cõuentus

uentus Monasterij sancti *Nicolai*, in suburbio *Patau*. ordinis sancti *Augustini*, per Præpositum soliti gubernari, petitiō continebat. quod licet Præpositus & Conuentus dicti Monasterij parochialem Ecclesiam in *VVidensspach Patau*: dioc: ex donatione bonæ memoriæ *Vrici* Episcopi *Patau*: tanquam dicto Monasterio appropriatam ordinaria auctoritate factam per centum annos & ultra pleno iure possedissent, illamq; quandoq; per Canonicos dicti Monasterij, quandoq; verò per clericos sæculares ad nutum eorum regi & gubernari fecissent, à tempore etiam cuius contrarij memoria non existit. Nihilominus tamen dilectus filius *Henricus de Lauffen* presbyter dictæ dioc. asserens sibi de dicta Ecclesia, tunc per obitum quondam *Wolshardi Wulsing* ipsius Ecclesiæ Rectoris extra Romanam Curiam defuncti vacante Apostolica fuisse auctoritate mandatū prouideri, quodque ipsi Præpositus & Conuentus illā decinebant indebitè occupatam, tandem idem *Henricus* in causa per eum contra dictos Præpositum & Conuentum mota & in palatio apostolico coram diuersis auditorib. causarum dicti Palatii ex commissionibus apostolicis diutius venditata. Tres pro se & contra ipsos Præpositū & Conuentū, per quas inter cætera dicta Ecclesia *Henrico* adiudicata, & super ea Præposito & Conuentui prædictis perpetuum silentium impositum extiterat, diffinitiuas sententijs reportauit. Cum autē sicut eadē petitiō subiungebatur si Ecclesia ipsa taliter à dicto Monasterio memorato alienaretur, magna & irreuerabilia damna euenerent Monasterio memorato, & idem *Henricus* prædictis sententijs nondum executioni demandatis ecclesiam ipsam, ac omne ius sibi in ea vel ad eam quomodolibet competens spontè ac liberè resignare proponat. Pro parte dictorum Præpositi & Conuentus, ubi fuit humiliter supplicatum, vt donationi & confirmationi prædictis pro eorum subsistentia firmiori robur apostolicæ confirmationis adiungere & aliàs ipsis Præpositi & Conuentui in præmissis oportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaq; quī de præmissis certam noticiam non habemus huiusmodi supplicationibus inclinati discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus si vocatis qui fuerint euocandi, ita esse inuenis, super quo tuam conscientiam oneramus, donationè & appropriationem prædictas, & quæcunque inde secuta auctoritate nostra approbes & confirmes, supplens omnes defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdē. Et nihilominus pro ipsorum Præpositi & Conuentus tutela potiori resignationem ab eodem *Henrico* vel Procuratore suo ad hoc ab eo specialiter constituto, si eam spontè & liberè facere voluerit vt præfertur eadem auctoritate nostra recipias & admittas, eaque parte recepta & admissa ecclesiam prædictam cuius quindecim eidem Monasterio, cuius ducentarum marcarum argenti fructus, redditus, & proventus secundum communem estimationem, valorè annuum, & ipsi Præpositus & Conuentus asserunt, non excedunt, cum per huiusmodi resignationem vacauerit, etiam si actu vt premititur, vel alias quouis modo, vel ex alterius cuiuscunque persona, vel per liberam resignationem ipsius *Henrici* vel alicuius alterius etiam coram notario publico & testibus extra dictam curiam sponte factam, vel per constitutionem felicitis recordationis *Ioannis* Papæ *XXII.* prædecessoris nostri, quæ incipit: *Execrabilis* vacet, etiam si tanto tempore vacauerit, quæ eius collatio iuxta *Lateranensis* statuta, concilij ad sedem Apostolicam legitimè deuoluta, vel ipsa Ecclesia dispositioni Apostolicæ specialiter reseruata existat, & super ea in aliquos alios lis pendeat indecisa cum omnibus iuribus & pertinentiis suis eadem auctoritate de nouo in perpetuū vnias, incorpores, & annectas. Ita quod liceat præfato Præposito & Conuentui per se vel alium, seu alios corporalè possessionem Ecclesiæ iuriumq; & pertinentiarum prædictarum auctoritate propria liberè apprehē-

dere, nec non fructus, redditus, & prouentus inde percipere, & in vsu dicti Monasterij conuertere, & perpetuò retinere, ipsam Ecclesiam per vnum ex Canonicis dicti Monasterij vel alium sæcularem presbyterum regi & gubernari facere. Ac illum ad nutum eorum quoties eis videbitur remouere & alium loco illius ponere & deputare alicuius super hoc licentia minimè requisita. Non obstantibus felicis recordationis *Bonifacij* Papæ etiam prædecessoris nostri & alijs constitutionib. & ordinationibus Monasterij & ordinis prædictorum quibuscunque contrariis iuramento, confirmatione apostolica vel quacunque firmitate alia roboratis. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis in huiusmodi vel alijs beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales vel speciales dictæ sedis vel legatorum eius litteras impetrauerint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum vel alias quomodolibet fit processum, quas quidem litteras & processum, etiam pro tempore habitos per easdem, & quacunque inde secuta ad dictam Ecclesiam volumus non extendi, sed nullum, per hoc eis quoad assencionem aliorum beneficiorum præiudicium generari, & quibuslibet priuilegijs, indulgentijs ac litteris apostolicis generalibus & specialibus, quorumcunque tenore existant, per quas præsentibus non expressa, vel totaliter, no inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorunque totis tenoribus de verbo ad verbum habendis fit in nostris litteris mentio specialis. Nos enim ex tunc irritum decreuimus & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Datum *Roma* apud sanctum *Petrum* V. Idus May, Pontificatus nostri anno sexto.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Rex, Ecclesias **DEI** ab hostium visibilium incurfu defendere nos constituit Dominus, vt eidem vacare, possit liberius & inuisibilib. tenebrarum potestatib. resistere valeant securius. Siquidem, in Suburbio *Patt.* quoddam Monasterium *Altmannus* eiusdem *Patauiensis* sedis Episcopus fundauit, & ad sanctæ & indiuiduæ Trinitatis honorem, *Andrea* Apostoli & *Nicolai* Pij Pontificis nominibus attulauit, ad quod Apostolicæ sedis auctoritatem, quo acceperat, nostram quoque eis deesse damnum æstimabat, quam nos eis addere rogabat, at nos iustæ petitioni eius tam deuotè quam debite acquieuimus. Vnde hoc auctoritatis nostræ regale edictum à nobis exeat, vt quicquid *Altmannus* fundator seu aliquis vtriusque sexus eidem præfata Ecclesiæ de suo vel iam tradidit, vel tradere uoluerit, firmum, traditum & ab omni vendicatione securum permaneat. Quod si aliquis Dei inimicus, quod absit, hoc decretum violare præsumpserit, nostra sententia regali se feriendum timeat. Cuius confirmationis testem chartam præsentem scribi iussimus, quam vt infra videtur, manu nostra corroboratam, & sigilli nostri impressione insignitam omnis generis tam futuræ quàm præsentis notitiæ reliquimus. Anno incarnationis Dominicæ M. LXXIIII. Indictione XIII. VIII. Calend. Iunij, Dat. ann. ante ordinationem Domini *Henrici* IV. XX. regni verò XVII. Actum *Ratispona* in nomine Domini Iesu. Amen.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Imperator Augustus; cunctis Christi fidelibus in perpetuum. Ecclesias **DEI** ab hostium visibilium infestatione defendere, nostrum Dominus constituit Imperium, vt ij qui in locis sanctis, ac **DEO** dicatis spiritualiter **DEO** militant, quanto securius ac liberius nostra tuitione **DEO** vacant, tanto imperium nostrum in præsentem exaltetur, & sublimus brauium perpetuæ remunerationis nobis

nobis parentur. in regno cœlorum. Siquidem in suburbio *Pataviensis* Ecclesiæ in transitu fluminis *Oeni* piæ memoriæ *Altmannus* eiusdem Ecclesiæ Episcopus, fauente & cooperante dignæ memoriæ Auia nostra *Agnete* Imperatrice Monasterium fundauit & ad sanctæ & indiuiduæ *Trinitatis* honorem, *Andree* Apostoli & *Pantaleonis* martyris & beati *Nicolai* pij Pontificis nominibus attulauit. Vnde quia fratres præfati Monasterij priuilegium patris nostri acceperunt primitus quoque nostri imperij idem Monasterium, & quæ ad illud pertinent, muniri deuotè postulauerint, ut prædictorum sanctorum nobis ubique non desit adiutorium. Quorum petitioni tanto clementius annuendum esse censuimus quanto non minor est potestas quam voluntas. Igitur hoc nostræ auctoritatis imperiali edicto promulgamus, ut quicquid *Altmannus* Ep̄s eiusdem Ecclesiæ fundator seu aliquis vtriusque sexus fidelis eidem Ecclesiæ de suo vel tradidit vel tradere voluerit, firmum & inconuulsam, & ab omni inuasiōe & infestatione hostili maneat securum. Imprimis ergo omnia quæ prædicta Auia nostra, piæq; memoriæ pater eius illuc tradiderant, nos quoq; quisq; prædium teneat, pro amore Dei & animæ nostræ remedio dam⁹, nonam videlicet partē de *Ibelsburg* & *Perfenburg*. Quæ verò sequuntur per manum aduocati sui *Reinberti* præfatus tradidit Ep̄s, scilicet decimas de hortis, de pomariis, de vineis, de agris, quæ de illo domate coluntur, ad hospitale pauperum ibidem constitutum, ad usum quoq; fratrum præsignatum portum fluminis *Oeni* cum omni vtilitate sua, Ecclesiā S. *Mariæ Magdalene* dimidio manso dotatā in suburbio vestræ ciuitatis XI. domata, & quicquid iuris est à *Danubio* vsq; ad *Oenum* præter duo iugera, insuper duas stabularias curtes, *Senfeling* & *Neunhöhen* cum omnib. pertinentiis suis. Ad *Tantobel* dimidium mansum, ad *Holzheim* IV. hubas, ad *Hegenbach* vnam, ad *Pröbsterevut* vnam vasā tornata soluentem, vnam *Hoffatham* ad *Vindberch*, vnā hubā ad *Stainueld*, vnā ad *Sunbach* & ad *Winzbaim* I. Hoffathā in loco qui dicitur *Alburg*, & duas partes decimationis eiusdem Ecclesiæ cum vna huba: ipsam verò Ecclesiā *Vlricus Pat.* Ep̄s pro concābio fagenæ, quæ est in loco qui dicitur *Mathsee*, illuc tradidit. Dedit etiam prædictus Ep̄s *Altmannus* III. hubas ad *Auecking* soluentes ferram, vnum molendinum ad *Aufshausen* ad *Reicherstorf* I. curtim, ad *Enchendorf* vnam cū hubis illuc pertinentibus, ad *Bazrichstorf* I. *Enzenvveis* cū *Genzeo* & molendino, syluis, pratis, piscationibus, & omni vtilitate sua I. Hoffatham ad *Wachenvveis* I. *Chaltenprunn*, cū omnib. ad eas pertinentib. I. Hoffathā *Gerchvveis* cū I. huba, tres carratas cereuisiæ de bonis Episcopi in eadē villa, *Aunkirchē* cum decimatione & vna huba, *Alzbaim* cum sua vtilitate, Ecclesiā quæ dicitur *Aitēpach*, cum seruitio, q. Episcopo soluebat, dimid. hubam ad *Vilshouen* II. ad *Chafarn* III. ad *Perchaim* I. ad *Huchenbouē*, I. ad *Habechsbach*, I. ad *Waldā*. & decimationē in Parochia *Hutarn* I. ad *Chelichperg*, I. ad *Irshaim* II. partes decimationis Ecclesiæ quæ dicitur *Hauning* cum I. manso II. partes decimationis noualium syluæ quæ dicitur *Hohenbart*, tam cultorum quàm colendorū in illis ecclesiis quorū termini in eadē syluā ex vtraq; parte porrigūtur, quarū nomina sunt *Veckelstorf*, *Eberfvranch*, *Schiltarn*, *Aspach*, *Habing*, quas partim ab *Hermannno Babenbergen*: Episcopo iure synodali cū decimatione aliarū XII. hubarū obtinuit, partim vt in proprio Episcopatu nemine cōtradigente dedit, donauit, & Ecclesiā quæ dicitur *Grietzkirchen* cum I. decima, ad *Muchouen* I. hubā cum decima. I. Hoffathā ad *Eusta* cū IV. mansis dimid. mansū *Prül* ad vsū apū, dimid. ad *Munheim* I. decimationem ad *Ruprechtshouē* I. hubā ad *Chaltenpach*. In oriente I. decimationē ad *Rusta* I. ad *Zontes* I. ad *Hohenvuart*, in rure quod dicitur *Penga* II. partes decimationis ad *Mautarn* vnam hubam, ad *Widach* I. Dedit & III. fagenas. I. *Sebach*, I. *Patau*, I. *Mathsee*. In loco qui dicitur *Halle* I. Sarcaginē cū suo iure, ad *Sebach* III. vineas, ad *Afchach* II. ad

Fibach,

Fibach, I. ad *Leumending* II. ad *Schönenbuhel*, II. ad *Leubm* I. ad *VVacharve* IV. ad *Mautarn* I. ad *Huntshaim*. I. ad luminaria Ecclesiæ dedit *Capellam S. Mariæ* in ciuitate *Laureacensi*, ad eandem Ecclesiam luminaria dedit, *Bernhardus* de *Schön-hiring* quandam partem de censu nauium, *Pat*: Pro vestitu autem ordinauit *XXIV*. libras. *X*. de nauibus *Patauien*: *VI*. de *Golderuent*, *IV*. de *Euerding*, tres de censu *Mathsee*. I. *Aufhausen*, Sunt etiam quædam quæ alij fideles pro remedio animarum suarum prætata tradiderunt Ecclesiæ. Quidam nobilis homo nomine *Herzil* tradidit *Pering* & *Richerstorff* cum vno molendino. Quædam matrona nomine *Azala* hubam ad *Puch*, Dominus ad *Alram* petente *Astrvino* I. *Hoffatham* ad *VValgesing*. Quidam sacerdos nomine *Rapholt* prædia quæ habuit in duobus locis *Sumpach* & *Purcharting* cum familia, *Dietricus* aduocatus vnum prædium *Ermenrich* I. prædium cum molendino, ad *Braitenprunnen* Comes *Gebhardus Schaltei* cum pertinentiis suis. *Gebhardus* cognomento *Longus* vnum prædium ad *Boching*, *Meingot* Sacerdos I. prædium ad *Summaning*, ad *Arlam* de *Aschach* I. prædium ad *Vrgelstorff*. Quidam nobilis homo nomine *Meinhard*, *Pollenhaim*, *Sinding*, cum aliis prædiis suis, quorum quædam pro aliis vtilioribus commutata sunt. Quidam *Gerhob* I. prædium ad *Grizenpach*, quidam Sacerdos nomine *Ekkerich*, I. prædium ad *Harthaim* cum duabus vineis ad *Büfing*, III. ad *Reut*. Quædam matrona *Richinza* dedit II. vineas ad *Linzenstorff* & dimidium mansum ad *Rust*, quam traditionem postea nepos eius *Rapoto* firmavit. Quædam matrona nomine *Adelhait* de *Tanna* Ponerentiuu, cum familia & omni vtilitate sua. Quidam *Alvvinus* de *Stam* I. prædium ad *Heste*, Vnde ut hæc traditio firma rataque omni futuro tempore permaneant, nostra imperiali auctoritate percipimus & confirmamus. At si aliquis inimicus Dei, quod absit, hoc imperiale edictum temerè violare præsumperit, iram Dei nostræque potentie vindictam & indignationem eius non dubitet affuturum. Hęc igitur omnia ut firma illibataque permaneant, chartam præsentem nostræ confirmationis testem scribi iussimus, quam ut infra videtur, manu nostra confirmatam & sigilli nostri impressione insignitam omnis generationis tam futuræ quam præsentis notitiæ relinquimus. Actum *Patt.* an. incarnat. Dominicæ *M.C.XI*. Indictione *III. VII.* Calend. *Iulij* An. *V.* Regni *Henrici* Imperatoris huius nominis quinti, Imperij verò primo. in nomine Domini. Amen.

F*Ridericus* Dei gratia Romanorum Imperator, semper Augustus, *Ierusalem* & *Sicilie* Rex. Tenore præsentium notum fieri volumus vniuersis, tam præsentibus quàm futuris. Quod fratres *S. Nicolai* in *Pat.* præsentarunt nostræ curiæ quoddam scriptum, quod à clara memoria *Leopoldo* quondam duce *Austrie* ipsis fuit clementer indultum, Serenitati nostræ deuotissimè supplicantes, quatenus dictum scriptum renouare & de nostra confirmare clementia dignemur, cuius scripti tenor talis est.

In nomine sanctæ & indiuiduę Trinitatis *Leopoldus* Dei gratia Dux *Austrie* & *Styria*. Vniuersis Christi fidelibus salutem in perpetuum. Excellentiam sublimitatis de super nobis collatæ, ut ea quæ ad vsum & profectum Ecclesiarum conducunt & expediunt attentius promouere studeamus deprecere videtur, huic enim consonat & applaudit, de quo dicitur, ab eo plus exigitur, cui plus committitur. Multitudinem ergo commissorum nob: sincera mentis intentione, diligenti consideratione perpendentes & digna reuoluentes percunctatione peccatorum nostrorum vulneribus cuiusdam medicaminis contrarium, adhibere pium statuimus pro remedio enim animarum videlicet piæ recordationis, patris nostri Ducis *Leopoldi* fratrisque nostri Ducis *FridERICI*, nostræque salutis

salutis intuitu, fratribus in domo sancti *Nicolai Patav:* Deo inibi militantibus ob
venerationem reliquiarum ibidem reconditarum, libertatem per terras no-
stras omnium rerum suarū mobilium transitus omnium vectigalium exactio-
ne semota contulimus. Ut autem huic libertati nostræ donatio rata & incon-
uulsa perseveret, præsentis pagina sigillique nostri caractere ac testium anno-
tatione quorum subscripta sunt nomina roborauimus. D. *Dietricus* Præpositus
in *Neunburch*, *Sighardus* Præpos: *Wichardus* Præpos: *Perchtoldus* Præpos: *Vlricus* de
Perneckl de ordine liberorum, *VValchimus* de *VWassenberch*, *VWichardus* Dapifer &
filius suus, *Rudolfus* de *Potendorff*, *Adolfus* Dapifer, & alij quam plures. Datum per
manus *Danielis* Notarij apud *Neunburch*, Anno Dominicæ incarnationis MCC-
III. iudictione VI. Idus Aprilis VII.

Nos igitur ipsorum supplicationibus misericorditer annuentes prædictum
scriptum & omnia quæ continentur in eo, de verbo ad verbum scribi & in-
nouari mandamus, & de nostræ plenitudine gratiæ duximus confirmandum.
Quapropter vniuersis præsentis scripti mandamus edicto, quatenus iuxta præ-
dicti Ducis donationem & confirmationem nostram eisdem fratrib. indulgentiam
gratiæ inuolabiliter obseruetis, nec contra præsentis innouationis & confirma-
tionis nostræ tenorē venire aliquatenus præsumatur. Quod qui præsumpserit,
indignationē nostri culminis se nouerit incurfurū. Ad cuius rei memoriā & ro-
bur perpetuò valiturum, præsentē paginā fieri fecimus nostro sigillo munitam.
Huius autem rei Testes sunt, venerabilis *Salzburg.* & *Moguntinus* Archiepiscopi,
Pabenburg. *Ratisbon.* imperialis aulæ Cancellarius, & *Frising.* Episcopi O. *Banariæ*
& *Carintia* Duces, *Burgrauius* de *Nurumberch*, *Theuloch* & alij quam plures. Acta sūt
hæc apud *Viennam*, Anno Dominicæ incarnationis M. CC. XXXVII. mense A-
prilis, X. iudictione.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis feliciter. amen. *Sigismundus* diuina fa-
uente clementia *Rom:* Imperator, semper Augustus, ac *Vngariæ*, *Bohemia*, *Dal-*
matia, *Croatia*, &c, Rex, ad perpetuam rei memoriā notū facimus tenore præ-
sentiu vniuersis, ad hoc summi dispositione præsidij principalis Monarchiæ ob-
tinuimus principatum, ad hoc sacri *Rom:* Imperij suscepimus diadema, ut si ad
alia extrinseca nos sollicitudo prouocet, ad ea tamen quæ statum felicem &
& quietum ac incrementum iurium, gratiarum & libertatum nostrorum & Im-
perij sacri venerabilium Ecclesiarū personarum earundem respiciūt, tanto inté-
damus vberius quanto nostrum præ cæteris mundi Principibus solium magni-
ficentius crexit cœlestis prouidentia Creatoris. Sane pro parte honorabilium *Jo-*
annis Præpositi & Conuentus Monasterij S. *Nicolai* extra mur: *Pat:* Canonicorū
regularium ordinis Sancti *Augustini* deuotorum, nostrorum, dilectorum
oblata celsitudini nostræ supplex petitio continebat, quatenus de solitæ beni-
gnitatis nostræ clementia ipsorum Præpositū & Conuentum Monasterij S. *Ni-*
colai eorumq; successores subditos homines, res atq; bona, in nostrā & imperij
sacri protectionē, tuitionē & saluamguardiā gratiosè suscipere, ac eis vniuersa
& singula sua iura, gratias, immunitates, libertates, dignitates, indulta, concessio-
nes, donationes, priuilegia & literas suis prædecessorib. Præpositis & Conuentui
eiusdē Monasterij, qui pro tēpore fuerunt hæten⁹ & ipsis pro nunc existentib. à
Diuis *Rom:* Imperatorib. & Regib. nostris prædecessorib. ac à nobis nec nō aliis
quibuscunq; Principib. Ecclesiasticis & sęcularib. & cęteris Christi fidelib. datas
& cōcessas, ac ritè data & cōcessa approbare, inouare, ratificare, & cōfirmare gra-
tiosius dignaremur. Nos igitur, qui nostrorū & Imperij sacri fidelium, præsertim ve-
neradorū Monasteriorū in sacro Imperio existentium, pfect⁹ & comoda promo-

uere

uere desideramus assidue, prædictis supplicationibus tanquam rationabilibus fauorabiliter annuentes, præfatum & Præpositum & Conuentum Monasterij S. Nicolai & eorum successores vna cum eorum subditis hominibus, rebus atque bonis, in specialē nostrā & Imperij sacri protectionē, tuitionē, & saluaguardiā auctoritate Romana Imperatoria, & ex certa nostra scientia recepimus, ac vigore præsentium recipimus gratiosè, eisque omnia & singula priuilegia, gratias, immunitates, libertates, iura, dignitates, indulta, concessionēs, donationes, & litteras, ac consuetudines laudabiles ritè introductas, quas & quæ eorum prædecessores, Præpositi, & Conuentus Monasterij sancti Nicolai, ac etiam ipsi Præpositus & Conuentus à diuis Romanorum Imperatoribus & Regibus nostris prædecessoribus, & quibuscunque Christi fidelibus ritè & rationabiliter obtinuerunt in omnibus suis tenoribus, punctis, clausulis, articulis, sententiis & expressionibus, prout scripta seu scripte sint, ac si tenores omnium & singulorum præsentibus de verbo ad verbum forent inserti, aut de iure vel consuetudine inferi deberent a iō deliberato, non per errorem aut improvide, sed sanò Principum, Baronum, Nobilium, Procerum, & fidelium nostrorum accedente consilio, ac de certa nostra scientia ratificauimus, approbauimus, innouauimus, & confirmauimus, & ratificamus, approbamus, innouamus, & tenore præsentium auctoritate imperiali gratiosius confirmamus, decernentes & volentes expressè ea omnia & singula perpetuis temporibus obtinere inuolabiliter roboris firmitatem. Supplentes nihilominus omnem defectum, si quis in præmissis vel eorum aliquo ratione solennitatis obmissa, dubia interpretatione sententiarum aut verborum, seu alio quouis modo compertus fuerit de prædicta scientia nostra ac de plenitudine imperatoriae potestatis. Nulli ergò omnino homini liceat hanc nostræ ratificationis, approbationis, innouationis, & confirmationis paginam infringere, aut ei ausu quouis temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem nostram & Imperij sacri grauissimam, & poenas in antedictis Præpositi & Conuentus Monasterij sancti Nicolai priuilegiis atque litteris expressas & contentas eo ipso se nouerit incursum, præsentium sub nostræ imperialis maiestatis sigillo testimonio litterarum. Datum Basilee anno Domini Millesimo Quadringentesimo, tricesimo quarto, die quarta mensis Martij regnorum nostrorum an. Hungariae &c. quadragesimo septimo, Romanorum vigesimo quarto, Bohemiae quarto decimo, Imperij verò primo.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Vlricus* Dei gratia Pat: Episcopus cunctis successoribus suis, & omnibus in posterum fidelibus in perpetuum. Episcopalis prouidentia & pastoralis sollicitudo compellunt nos religiosis & Deo sacratis locis non solum in præsentem fauere, sed etiam in futurum eorum quieti & securitati, ne improborum peruersitate lædi aut perturbari valeat, quantum diuina concedere clementia prouidere, quatenus vobis & cunctis fidelibus ex orationibus inibi Deo seruientium tanto copiosior fructus accrescat, quanto eis ad vacandum Deo nullius perturbationis improbitas obsistere præsumat. Quapropter Monasterium à sanctissimo prædecessore nostro huius sanctæ sedis Episcopo *Altmanno* in honore B. *Andreae* Apostoli, & sancti *Pantaleonis* martyris, & beati *Nicolai* Confessoris adiuuante & cooperante beatæ memoriæ *Agnete* Imperatrice in portu *Oeni* fluminis fundatum, & Apostolicorum virorum *Alexandri* & *Gregorij* Papatum, nec non & *Henrici* Regis, huius nominis quarti priuilegiis & sigillis roboratum, sed peccatis facientibus iam diu ab aduersariis destructum adiuuantibus, & collaborantibus filiis nostris, *Adalrico* scilicet Præposito & *Manegoldo* Decano, cæterisque religiosi viris ibidem Deo seruientibus

uentibus quantum potuimus superna prosperante gratia reparauimus, atque inconuulsam & illibatam omni futuro tempore permaneat DEO Patri, sanctisque eius flectere genua precibus & suspiriis non cessamus, non minori enim remuneratione reparatorem ditari quam fundatorem confidimus. Omnia itaque bona quæ eidem Monasterio, præfatus Episcopus & prænominata Imperatrix Augusta in communem usum fratrum inibi regulariter conuersantium, longè vel prope culta seu colenda, quæ sita siue quærenda tradiderunt, nos quoque stabilimus, & firmiter semperque tenenda decernimus & constituimus. Sunt autem hæc in primis quæ prænominata Imperatrix Augusta pro remedio animæ suæ donauit IX. videlicet pars omnium quæ ad *Perfenburg* & *Ibspurch* ad manus suas culta reddebantur. Quæ verò sequuntur per manum Aduocati sui *Remberti* præfatus Episcopus illuc tradidit, scilicet præsignatum portum fluminis *Oeni* cum omni utilitate Sua Ecclesiam *S. Mariae Magdalene* dimidio manso dotatam, in suburbio verò ciuitatis XI. domata, & quidquid ruris est à *Danubio* vsque ad *Oenum*, præterea duo iugera, insuper duas stabularias curtes *Sensling* & *Neuenhouen* cum omnibus pertinentiis suis. Ad *Tantobel* dimidium mansum, ad *Holzheim* IV. hubas, ad *Haibach* I. ad *Probestreit* I. vasa tornata soluentem, I. Hoffatham ad *Windperch*, vnam hubam ad *Stainueld*, I. ad *Sunpach*, I. ad *Punzhaim*, I. Hoffatham in loco qui dicitur *Alburg*, & II. partes decimationis eiusdem Ecclesiæ cum I. huba, ipsam verò Ecclesiam nos pro concambio sageneæ, quæ est in loco qui dicitur *Mathsee* illuc tradidimus. Dedit etiam tres hubas ad *Auecking* soluentes ferrum, I. molendium ad *Aushausen*, ad *Rongenstorf*. I. curtim, ad *Euchedorf*. vnam cum hubis illuc pertinentibus, ad *Päretichsdorff* I. *Enzenrveis* cum Genezeo, syluis, pratis, piscationibus & omni utilitate sua. Vnam Hoffatham ad *VVachenrveis*, I. *Chaltenprunn* cum omnibus ad eas pertinentibus. I. Hoffatham *Gerchrois* cum vna huba, III. caratas cereuisiæ de bonis Episcopi & eadem villa, *Dunkirchen* cum decimatione & vna huba, *Althaim* cum sua utilitate, Ecclesiam quæ dicitur *Aitenpach* cum feruitio quod Episcopo soluebat, dimidiâ hubam ad *Vilshouen*, II. ad *Chusarn*, III. ad *Perchaim*. I. ad *Huchenhouen*, I. ad *Abespach*, ad *VValde* soluentem picem & auenâ, & decimationem in Parochia *Hutarn* & ad *Chelichspach* & ad *Irshaim* II. partes decimationis Ecclesiæ quæ dicitur *Heinring* cum vno manso. Tradidit etiam duas partes decimationis noualium syluæ quæ dicitur *Hohenbart*, tam cultorum quam colendorum in illis ecclesiis, quorum termini in eandem syluam ex inferiori parte porriguntur. quarum ista sunt nomina. *Ebersvanch*, *Schiltarn*, *Aspach*, *Veckelstorff*, quas partim ab *Hermannno Pabenburgen* Episcopo iure synodali, cum decimatione aliarum XII. hubarum obtinuit, partim vt in proprio Episcopatu nemine contradicente dedit, donauit etiam Ecclesiam quæ dicitur *Grieskirchen* cum vna decimatione, ad *Alnhouen* vnam hubam cum decimatione, I. Hoffatham ad *Eusta*, eum IV. mansis, dimidium mansum ad *Prül* ad usum apum, dimidium ad *Thunhaim*, vnam decimationem ad *Ruprechtshouen*, I. hubam ad *Chalienpach*. in oriente vnam decimationem, ad *Rusta* vnam, ad *Iountes* I. ad *Hohenrurt*, in rure quod dicitur *Burga* II. partes decimationis, ad *Mautarn* vnam hubam, ad *VVidach* I. Dedit etiam tres sagenas I. *Sebach*. I. *Pat*. I. *Mathsee*. In loco qui dicitur *Halle* I. sartagine cum suo iure, ad *Sebach* III. vineas. Ad *Aschach* II. ad *Sibach* I. ad *Lunnpting* II. ad *Schönenpukel* II. ad *Leuben* I. ad *VVacharve* IV. ad *Mautarn* I. ad *Huntsheim* I. ad luminaria Ecclesiæ dedit Capellam sanctæ *Mariæ* in ciuitate *Laureacensi*, ad eadem etiam luminaria dedit *Bernhardus* de *Schönhöringen* quintam partem de cõfusu nauium. Pro vestitu autem ordinauit XXIV. libras, decem de nauibus

Pat. VI. de *Goldewveril* quatuor de *Euerding*, III. de censu *Mathsee*, I. de *Aufhausen*. Sūt etiā quædā q̄ alij fideles pro remedio animarū suarū præfatæ tradiderūt Ecclesie. Quidam nobilis homo nomine *Hezil* tradidit *Pering* & *Richerstorf* cum vno molendino. Quædam matrona nomine *Azala* habam ad *Puch*, Dominus *Adalram* petente *Ashvino* I. Hoffatham ad *Walcksing*. Quidam Sacerdos *Raffold* prædia quæ habuit in duobus locis *Sumpach* & *Purcharting* cum familia. *Dietricus* Aduocatus I. prædium. *Chrienenrich* I. prædium cum molendino ad *Praitenprunn*. Comes *Gebhardus Schacham* cum pertinentiis suis. *Gebhardus* cognomento *Longus* I. prædium ad *Poching*. *Meingot* Sacerdos I. prædium ad *Summaning*. *Adalram* de *Ashbach* I. prædium ad *Würgelstorf*. Quidam nobilis homo nomine *Meinbart*, *Pollenbaim*, *Sinning*, cum aliis prædiis suis, quorum quædam pro aliis vtilioribus commutata sunt. Quidam *Gerhob* I. prædium ad *Chrenzpach*. Quidam Sacerdos nomine *Ekkrich*, vnum prædium ad *Harthaim*, cum duabus vineis II. ad *Böfinge*. III. ad *Reut*. Quædam matrona nomine *Richinza* dedit II. vineas ad *Imzenstorf* & dimidium mansum ad *Ruff*, quam traditionem postea Nepos eius *Rapoto* firmavit. Hæc inquam omnia & quæcunque etiam innominata bona idem Monasterium vel nunc liberalitate prædictarum personarum iure possidere, vel in antea iuste & canonicè DEO fauente poterit adipisci, nostri præcepti tuitione & sigilli impressione firmam⁹ & roboramus, eo scilicet tenore & conditione, vt ad communem vsum fratrum ibidem DEO famulantium proficiant, & communiter regulariterque conuersantes, nullus seu in præsentiam, vel in crastinum de bonis Ecclesie proprio vel priuato vsui quicquam præsumat vsurpare, sed iuxta apostolicæ institutionis normam, prout cuiq; opus erit, à Prelatis distribuatur. Vtigitur hæc omnia firma & illibata permaneant, iudicio DEI Patris omnipotentis⁹ & filij & spiritus sancti, & auctoritate beati *Petri* Apostoli, eiusque Vicarij *Pascalis* PP. & fiducia & consolatione beati *Andree* Apostoli & sancti *Pantaleonis* Martyris & pij Confessoris *Nicolai*, amore etiam reuerendæ memoriæ *Altmanni* Episcopi interdiciamus & prohibemus, vt nullus successorum nostrorum seu aliqua secularis vel ecclesiastica persona de nominatis præfatæ Ecclesie prædiis inuadere aut diminuere, vel vsui fructum apostolica inibi vestigia seruantium subtrahere præsumat. Si quis autem, quod DEVS auertat, ausu nephario hæc transgressus fuerit, si tertio commonitus, congrua satisfactione non emendauerit, a nichematis laqueo se irretitum & cum luda pessimo mercatore partem habiturum indubitanter agnoscat. Conseruantibus autem pax & misericordia in præfenti & in futuro seculo seruetur, Amen.

IN nomine Domini *Reinbertus* Dei gratia Pat. Episcopus salutem in Christo Christi fidelibus. Pastoralis curæ sollicitudo exigit, Dominicas oves *Petro* primū & *Petri* successorib. commissas cum omni diligentia pascere, gregem conseruare, & sicut lupos à stabulis, ita raptores Ecclesiarum arcere à rebus ecclesiasticis. Huius rei gratia frater *Albertus* S. *Nicolai* venerabilis Præpositus Ecclesie suæ privilegia ab *Altmanno* & *Vrico Patav.* Ecclesie venerabilibus Episcopis instituta legenda nobis obtulit eaque nostra auctoritate contra nouas ecclesiarum calumnias renouari communi fratrum petitione postulant. Nos illius & fratrum nostro iustis petitionib. consensum adhibentes, quæcunque antecessores & piissima Imperatrix *Agnes*, ceteri nostrique fideles prædicto cœnobio pia deuotione contulerūt, vel adhuc conferda sunt, nos quoq; collata & nunquā auferda esse censem⁹, quicquid antecessores nostri apostolico & suæ auctoritatis baño confirmarūt, nos idipsū apostolico nostroq; baño confirmantes, ab illorū sentetia nō dissentim⁹. Notādū verò & memoriæ commendandū est, inter nos & prædictos fratres facta esse tria concābia, primū ad *Alschoué* ab ante.

anteceffore nostro *Remigero* Epifcopo inceptum quidem, fed per nos confirmatum, vbi pro tertia parte decimarum quæ facerdotis erateis concessa, nos ab eis decimarum partes recipimus, in Ecclesia videlicet quæ diuerfis appellatur nominibus. *Ruprechtshouen, Channphä, Neukirchen.* Secundum concambium, est iuxta sanctum *Seuerinum* in riuulo qui vocatur *Putra*, vbi pro molendino & * *Boitra* ad molendinum pertinente loco dimidiam hubam ad *Otenhindé* sicut *Henno* possederat recepimus. Tertium concambium in orientali plaga factum est, ad *Schvvarzsch*, cuius loci Ecclesiam à nobis consecratam cum dote, decimis, terminis, cum omni vtilitate sua *S. Nicolao* in vsus Canonorum contulimus, recipientes in comutatione cheloneum *Pat:* quod eis persolui debuerat, de nauibus cum quibusdam areis ad *Euering* collatis quæ transmutationes vt legaliter fierent, factæ sunt, præsentem *Comite Dietrico* fratrum Aduocato, & easdem traditiones nobis inuicem stabili tenore dantibus & accipientibus præsentibus & in testimonio nostris fidelibus nomina quorum inferius subscripta sunt. Quisquis ergo contra decreta pp fratrum nostrorum & nostra venire tentauerit, quisquis prædictos fratres per violentiam inquietare, bona eorum auferre, deuastare, vel minuere ausus fuerit, nouerit se vinculo anathematis alligatum, & nisi per pœnitentiam resipiscat, cum tenebrarum principe æternis tenebris esse deputandum. Et vt nostræ tuitionis auctoritas nota, omnibus rata & futuris temporibus inconuulsa permaneat, & hanc præsentem paginam in testimonium conscribi & sigillo nostro secimus eam assignari. Dat. est *Pat.* Anno incarnationis dominicæ M. CXLIII. Indictione VI. II. Non. Maij apostolicæ sedis *Innocentio* P. P. regnante rege *Chunrado.* Testes qui interfuerunt concambiis isti sunt: *Chunradus* de *Sunelburch*, *Rembrecht* de *Celking*, *Hadmar* de *Chusarñ* *Mangolt* de *Wesen*, & filius eius *Marchart*, *Sybotho* de *Boeringhaim*, *Vlrich* de *Holzhausen*. *Otto* Præpositus, *Odelschalch*, *Sibotho* de *Mathse*, *Rudiger*, *Eberhard*, *Friderich*, *Vlrich*. Hæc est decimatio quæ facta est ad *Schvvarzsch*, per descensum *Stainpach* vsque ad fontem *Botenbrun*, & inde per directum vsque ad riuum *Tspira*, & per meatum eiusdem riuus vsque ad *Theßen*, hinc inde vsque ad *Iaempach* superiorem, & inde ad inferiorem *Iaempach*, & per descensum huius aquæ vsque *Griestif*. Inde per directum vsque ad villam quæ dicitur *Enzimanfsvaichouen*, & inde per directum vsque ad villam quæ dicitur *Pruckk*, & à *Pruckk* vique ad *Marbach*. inferius *Rapoten* *haut*, & per descensum huius aquæ vsque ad villam *Irlach*, inferiorem, & inde iterum ad *Stainpach* primitus nominatum. Hæc decimatio facta est consultu Clericorum & laicorum, qui aderant: scilicet *Cadelhobus* Præpositus *S. Stephani Pat:* *Albertus* Præpositus *S. Nicolai*, *Lodigerus* Præpositus *S. Georgij*, *Hocholdus* Præpositus maioris Ecclesiæ *Frisingen*: *Altmannus* Archipresbyter *Ratisbonen*: *Helmbertus* & *Otto*, & *Almarus*, Capellani, *Dietricus* Comes, *Herchênprecht* de *Mospach*, *Otto* de *Machlant*, *Rapoto* de *Slimping*, *Mangolt* de *Wesen*, *Hartneit*. *Walchun* de *Martineut*, & filius eius *Walchun*, *Siboto* & *Wezil*, ministeriales *S. Stephani*, *Ozo* de *Streitwisen*, *Sigelholcus* & filij eius de *Pûrbannen* *Syzinens*.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *VLRICVS* gratia Dei *Patani*. Epifcopus, huius nominis secundus cunctis successoribus suis & omnibus in posterum Christi fidelibus in perpetuum Amen. Pontificalis prouidentia & pastoralis sollicitudo compellunt nos religiosi & Deo sacratis locis non solû in presenti fauere, sed etiam in futurum eorum quieti & securitati, ne improborum peruersitate lædi aut perturbari valeant, quantum diuinâ conceditur clementiâ prouidere, quatenus nobis & cunctis fidelibus ex orationibus inibi Deo seruiendum, tanto copiosior accrescat, quanto eis ad vacandum Deo nullius per-

turbationis improbitas obfistere audeat vel præsumat. Quapropter Monasterium à sanctissimo Prædecessore nostro, huius sanctæ sedis Episcopo *Altmanno* in honore beati *Andree* Apostoli, & sancti *Pantaleonis* Martyris, & præcipue beati *Nicolai* p̄ij Confessoris adiuuante, felicitis memorie *Agnetæ* Imperatrice, in portu *Oeni* fluminis fundatum, & apostolicorum nostrorum *Alexandri* & *Gregorij* PP. & *Heinrici* Regis huius nominis quarti, & filij sui Imperatoris *Heinrici* quinti, nec non. & *Vlrici* atque *Remberti*, aliorumque *Pat.* Ecclesie venerabilium Pontificum privilegiis & sigillis roboratum, ut inconuulsum ac illibatum omni futuro tempore permaneat. DEO Patri sanctisq; eius flectere genua precibus & suspiriis non cessamus. Cuius rei gratia dilectus in Christo frater apud S. *Nicolaum* venerabilis Præpositus *Vlricus* Ecclesie sue privilegia ab antedictis patribus auctorabiliter instituta, legenda nobis obtulit, eaque nostra auctoritate contra nouas Ecclesiarum calumpnias renouari communi fratrum suorum petitione suppliciter postulauit. Nos igitur illius & sui Capituli iustis petitionibus debitum consensum adhibentes, quæcunque nostri antecessores, & piissima Imperatrix *Agnes*, cæteriq; fideles prædicto cœnobio pia deuotione contulerunt, vel adhuc conferenda sunt, nos quoq; collata, & nunquam auferenda esse censimus, & quidquid prædecessores nostri apostolico & suæ auctoritatis banno confirmauerunt, nos id ipsum, Apostolico nostroque banno confirmantes, ab illorum sententia nullatenus dissentimus. Hæc igitur sunt bona quæ *Agnes* Imperatrix pro remedio anime suæ prædicto cœnobio donauit. Nona uidelicet pars omnium quæ ad *Perfinbeuge* & *Ibesburck* ad manus suas culta reddebantur. Quæ sequuntur per manû Aduocati sui *Remberti* præfatus Ep̄s *Altmannus* iam dicto Cœnobio tradidit, scilicet præsignatum portum *Oeni* fluminis cum omni utilitate sua. Ecclesiam sanctæ *Mariæ Magdalene* dimidio manso dotatam, in suburbio uero ciuitatis XI. domata & quidquid rursus est à *Danubio* usque ad *Oenum*, præter duo iugera ultra montem *Weinhobel* sita, & duas curtes stabularias *Senseling* & *Neunbouen* cum omnibus pertinentiis suis. Tradidit etiam eidem cœnobio decimas de hortis, de pomeriis, de vineis, de agris, quæ de illo domate coluntur, ad hospitale pauperum ibidem constitutum, ad *Tantobel* dimidium mansum, ad *Holzheim* quatuor hubas, *Hegenbach* hubam I. *Probstrent* hubam uasa tornata soluentem, in ripa quæ dicitur *Pentra* dimidiam hubam, *Pachmül* hubam, *Saumigen* hubam, *Hafenpiül* hubam, ad *Winderperch* I. Hoffatham, ad *Stainuelde* hubam, ad *Sunnbach* hubam, ad *Pünzhaim* I. Hoffatham, in loco qui dicitur *Alburg* II. partes decimationis eiusdem Ecclesie & tres curtes stabularias, in *Sebei* curtem. I. *Auecking* tres hubas soluentes ferrum. *Hergoliming* hubam, *Aufbouen* molendinum, *Rongerstorff* curtem vnam & dimidiam hubam cum I. decima, *Euchendorff* capellam cum omni utilitate & pleno iure, & curtem stabulariam, & dimidiam hubam cum pratis & syluis illuc pertinentibus, *Richsdorff* curtem vnam cum omnibus eius appendiciis, *Ehzenvuis* villam cum Genezeo & molendino, syluis, pratis, piscationibus, & omni utilitate sua. In *Renth* VI. hubas, *Dornach* curtem I. & hubam & syluam cum pratis & piscationibus & I. decimam, *Cholmbrunn* hubam, *Wachenvveis* II. curtes stabularias & I. hubam & dimidiam & vnam decimam cum pratis & syluis illuc pertinentibus, & piscationibus. *Emharsdorff* molendinum & dimidiam hubam cum pratis & syluis, & aris & piscationibus. *Gerchvuis* III. hubas & III. carradas cereuisiæ de bonis Episcopi in eadem villa dandis, *Althaim* curtem vnam cum omnibus eis appendiciis, *Auvenkirchen* capellam cum omni utilitate & pleno iure, & curtem I. cum omnibus

nibus eius appendiciis & quicquid utilitatis ibidem fratres supradicti cœnobij potuerint ordinare, tam in agris quàm in syluis, oblationibus & areis in eadem villa constitutis, & I. decimationem *Bitenpach* ecclesiam cum omni utilitate, & iure parochiali, & vnam decimam cum omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ, tam cultis quàm colendis, *Aba* hubam cum sylua, adiacente. *Vilsbouen* dimidiam hubam, *Hauchspach* hubam, *Partham* duas hubas, *Teunchar* II. hubas, ad *Walde* hubam soluentem picem, in Parochia *Hutarn* I. decimationem, in Parochia *Chelichsperch* I. decimam, in parochia *Irsheim* I. decimationem, in Ecclesia *Heuning* II. partes decimationis, duas quoque partes decimationis noualium syluæ quæ dicitur *Hohenhart* tam cultorum, quam colendorum Ecclesiis, illis, quarum termini in eandem syluam ex inferiori parte porriguntur, quarum nomina sunt hæc: *Eberswanch*, *Schiltarn*, *Aspach*, *Wekihstorf*, tradidit & illis ecclesiam *Grieskirchen* cum omni utilitate & pleno iure, & vnam decimam in omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ tam cultis quàm colendis. Dedit etiam fratribus prædicti cœnobij Ecclesiam *Abichofen* cum omni utilitate & pleno iure & vnam decimam, decimas quoque noualium in omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ & I. *Hoffatham*, & *busten* curiam I. *Strazze* IV. hubas, *Daide* vnam hubam cum sylua adiacente, *Wircklam* dimidiam hubam, *Stude* dimidiam hubam, *Eimling* dimidiam hubam, *Tunhaim* dimidiam hubam, *Hartheim* curiam & dimidiam hubam. In *Rube* hubam. *Rusing* curiam & dimidiam hubam cum omnibus illuc pertinentibus, *Leuvingen* hubam, & dimidiam hubam: in *Prül* dimidiam hubam & vsum apud, & *Chaltepach*, ad *Rumphishouen* vnam decimam in oriente & in *Austria* in rure circa *Rust* & *Isindorff* decimam vnam, in omnibus terminis eiusdem ruris tam cultis quam colendis. In rure quod dicitur *Peutrich* II. partes decimationis in quatuor Ecclesiis, *Neunkirchen* I. & *Körnpach*, *Molte* & *Rieterburch*, decimas quoque in omnibus terminis earundem Ecclesiarum, in Ecclesia *Stregen* II. decimas, in parochia *Hohenvvart* I. partem decimationis cum omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ tam cultis quàm colendis, tradidit eis etiam III. sagenas *Sebach* I. *Mathsee* I. *Patau* I. quæ protenditur à pede montis in quo sita est ciuitas vsque *Walckerslegel* adiiciens quicquid utilitatis prædicti fratres eis in eodem litore potuerint ordinare. Præterea contulit eis *Sebach* III. vineas, *Aschach* II. *Wacharve* IV. *Hunzheim* quatuor, *Mautarn* II. & vnam *Hoffatham*. In *Halle* vnam sarraginem cum suo iure, *Lobe* curiam vnam. In *Sebach* decimam I. In *Linthaim* curiam I. ad luminaria Ecclesiæ tradidit Ecclesiam *S. Mariæ* in ciuitate *Laureacensi* cum omni iure & utilitate quæ præmemoratis fratribus tam in oblationibus quam censualibus & areis infra cimiterium sitis, & in quibusdam hortis poterit provenire. Pro vestitu autem eorundem fratrum ordinauit XXIV. libras de nanibus *Pataueni*. X. de *Goldervverd*, VI. de *Efridinge* quatuor, de censu *Mathsee* tres, de *Aufhausen* I. Fratres quoque præfati Monasterij liberos ab omni aduocatorum seruitio esse voluit. Comitem *Henricum* de *Vornpach* aduocatum illis in partibus *Banaria* & *Leopoldum* piillimum Marchionem, in partibus *Austria* aduocatum, eis ordinauit, hoc quasi pro iure semper obseruandum ita tuendo, & auctoritate DEI omnipotentis sub pœna æternæ damnationis inhiendo, vt nec ipsi nec aliqui hæredum suorum, nec alter quispiam eis quacunque sorte succedentium aduocatorum aliquem nisi fratribus sepediti cœnobij petentibus subaduocatum præsumat ordinare, hoc adiuncto, vt si aliquis improbus aduocatus postmodum hoc infringere temptauerit, is vinculo anathematis se sciat innodatum & æternæ vlcionis vindicta, nisi resipuerit, perpetualiter puniendū. Pro seruitio verò quod plerumq; occasio-

ne aduocatiæ ab Ecclesiasticis personis exigitur, x. vineas in *Rautarn* sitas curiarum appendiciis, Comiti *Henrico de Vornbach* in loco quid dicitur *Muckaravue*, III. hubas, & LXX. mancipia *Leopoldo* Marchioni *Anstria* in beneficium concessit, ea conditione vt nec ipsi nec aliquis succedentium aduocatorum aliquid ab ipsis ratione aduocatiæ seruitium præsumat expetere. Quidquid verò reddituum circa *Grieskirchen* & *Alnchouen* sepeditis fratribus contulit & successoribus suis vice aduocati patrocinandum reseruaui, auctoritate DEI Patris omnipotentis firmiter inhibent, vt nullus successorum suorum aliquem subaduocatum nisi pro petitione eorundem fratrum ibidem præsumat aliquem substituere. In omnibus quoque Ecclesiis quas eisdem fratribus contulit, quidquid iuris & seruitii Episcopus in eis habere videbatur, totum ipsis & plenariè contulit. Mortuoque prælato ipsorum liberam eis electionem indulsit, & hæc faciens omnia communi consilio & consensu Canonorum Chori *Patavien*: & ministerialium suorum rationabiliter confirmauit. Defuncto igitur piæ recordationis *Altmanno* Episcopo successor ipsius in Episcopatu *Vhricus* Episcopus foundationem supradicti cœnobij & donationem honorum Episcopatu illuc factam approbans & confirmans Ecclesiam in *Alburg* cum omni vtilitate & iure, quod *Patavien*: Ecclesiæ Episcopus ratione fundi in ea habuerit: ius videlicet patronatus fratribus eiusdem Monasterij contulit *Rembertus Patavien*sis Ecclesiæ Episcopus, & dum se fratres sepediti Cœnobij in portu *Oeni* fluminis ablato dampnificasse recognouisset. Pro recompensatione dampni eis illati ecclesiam in *Hartkirchen* cum omni vtilitate & pleno iure & I. decimas in omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis ipsis contradidit. Item eis etiam Ecclesiam in *Schvrazach* quæ alio nomine *Munichriuth* dicitur dedit cum I. decimatione in omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis. Horum igitur vestigia imitantes alij quam plures, dum religionem sanctam & seruitium DEI in eodem Monasterio sanctè & religiose florere viderent, spiritu sancto edocti redditus suos illuc contulerunt. Inter quos *Hezil* quidam homo nobilis tradidit illuc stabulariam curiam in *Peringen* & dimidiam hubam cum pratis & arcis illuc pertinentibus & II. hubas in *Richerstorff*, cū pratis & syluis illuc pertinentibus. *Alramus* quidam I. hubam ad *Walchsingen*. Quidam Sacerdos nomine *Rafoldus* villam in *Sünnpach* cū sylua adiacente & villam in *Purchartingen* cū omnibus mancipiis & sylua adiacente, eidem cœnobio tradidit. Comes *Gebhardus Schalchen* cū omnibus suis pertinentiis dedit. *Gebhardus* quidam cognomento *Longus* molendinū in *Pocking* & dimidiam hubam, Sacerdos quidam nomine *Meingotus* in *Sunemæing*, cum omnibus eius appendiciis, *Alramus* quidam de *Aschach* duo prædia in *Wurgeldorff*. Quidam *Meinhardus* nomine prædia quæ in *Pollenheim* & *Sünding* habuerit. *Gebhardus* quidam prædiū ad *Crebezpach* Quidam Sacerdos nomine *Ekkerich* curiam in *Harthaim* & dimidiam hubam. *Adilhaidis* quædam nobilis in *Beneuëtonriuth* & *Grub* cum oibus illuc pertinentibus, præterea alia tria prædia ibidem sita contulit. *Hartmannus* quidam homo nobilis quatuor prædia & molendinum iuxta *Prienpach*, & in *Bulzibeych* hubam dedit. *Engelbertus* ad *Planchenberch*, curiam in *Haeckersdorff*, & hubam *Reginhalming*, & dimidiam hubam in *VVinchel*. *Engelbertus* quidam de *Straubin* ministerialis Episcopus curiam I. in *Aschach* & curiam in *VVafen* cum syluis & pratis & molendino & cum aliis XXIII. prædiis empticiis, & vineam in *Aschach* dedit. *Gumboldus* de *Forinheim* IV. beneficia, III. vineas cum arcis in *Freindorff* dedit & montem super quem culte sunt vinee. *Gebhardus* quidam nobilis in *Abstorff* curiam vnam & dimidiam hubam cum pratis & syluis, & piscationibus & man-

cipiis suis, *Leucardis* aduocatrix *Ratisbon.* IV. prædia in *Brintdorf*, *Wernhardus* de *Horbach* & frater suus *Chunradus* curiam I. in *Engelmarfperg*. *Posto* de *Maefing* curiam vnam in *Sprünzenperch*. Præterea alij quam plures Christi fideles pro istorum exemplo inducti, prædia sua & alia pro remedio animarum suarum præfatorum cœnobio contulerunt. Nos verò diuina misericordia ad Pontificalem *Patau*: Ecclesiæ sedem vocati, licet indigni dum fratres supradicti cœnobij in quibusdam prædiis suis in *Golder vverd* tam à nostris quam antecessorum nostrorum officialibus ex continua eorum querimonia intellexissemus diu esse prægrauatos salutem nostræ & successorum nostrorum nec non indemnitate fratrum consulentes Ecclesiam in *Widernspach* eis pleno jure contulimus, cum dote & decimis in omnibus terminis eiusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis, prædictis redditibus ad nostra dominicalia reuocatis. Hæc inquam omnia & quæcunque alia bona idem monasterium, vel nunc liberalitate prædictarum personarum jure possidet, vel postmodum justè & canonicè Deo fauente poterit adipisci, nostræ auctoritatis tuicione & sigilli impressione firmamus & corroboramus, eo scilicet tenore & conditione, vrad communiem vsum fratrum ibidem in canonica, & regulari vita Deo famulantium proficiant, & communiter regulariterque conuersantes, nullus seu in præsentiarum seu in futurum de bonis Ecclesiæ proprio vel priuato vsui quicquid presumat vsurpare, sed juxta apostolicæ institutionis normam prout cuique opus erit, à Prælato distribuatur. Vt igitur hæc omnia firma & illibata in Domino permaneant, iudicio Dei Patris omnipotentis, & filij, & spiritus sancti, & auctoritate B. *Petri* Apostoli, eiusque successoris *Honorij* PP. tertij huius nominis & fiducia & consolatione B. *Andrea* Apostoli & S. *Pantaleonis* Martyris, & præcipuè pij Confessoris S. *Nicolai* amore & reuerendæ memoriæ *Altmanni*, *Valtrici*, *Remberti*, aliorumque prædecessorum nostrorum Ecclesiæ venerabilium Pontificum interdiximus & prohibemus, vt nullus successorum nostrorum, seu aliquis secularis vel ecclesiastica persona, de nominatis præfata Ecclesiæ prædiis vel jure quicquam tam in temporalibus quam in spiritualibus inuadere aut diminuere, vel vsui fratrum apostolica inibi vestigia seruantium subtrahere audeat vel præsumat. Si quis autem, quod Deus auertat, ausu nefario hæc transgressus fuerit, si tertio comonitus congrua satisfactione non emendauerit, anathematis laqueo se irretitum, & cum Iuda pessimo mercatore partem habiturum indubitanter agnoscat. Conseruantibus autem pax & misericordia à Domino Deo & in præsentem & in futuro seculo conseruetur Amen. Acta sunt hæc *Pat.* Anno incarnationis Dominicæ M. CC. XX. Indictione VIII. VIII. Idus Febr. Apostolicæ sedis P. P. *Honorio* III. Papatus verò sui anno IV. regnante Rege *Fridericò* II. nostri autem Pontificatus anno quinto. Dat: *Pat.*: per manum Notarij nostri *Chunradi* anno Pontificatus nostri V.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Vhictis* gratia Dei *Patau*: Episcopus cunctis successoribus suis, & omnibus in posterum fidelibus in perpetuum. Ex injuncto nobis licet inmeritis præfulatus officio non solum ecclesiis ad nos qualitercunque spectantibus tenemur præesse maximè autem his, qui se ratione foundationis à nostris visceribus exierunt, cum sufficiat nos à grauaminibus eorundem cessare, nisi etiã manum auxiliatricem tempore necessitatis ipsis porrigere satagamus. Inherentes igitur laudabilibus coram Deo & hominibus prædecessorum nostrorum vestigiis, Ecclesiã pij Confessoris S. *Nicolai* in suburbio nostre ciuitatis à prædecessore nostro pia recordationis venerabili Episcopo *Altmanno*, honorabiliter constructã debita dilectione amplectimur, ipsi promotioni & tranquillæ cõseruationi quantum possumus incedendo, Vnde nouerint vniuersi Christi fideles

tam moderni temporis, quam futuri, quod nos ad instantiam familiaris nobis in Christo fratris & Capellani *Vlrici* apud S. *Nicolaum* venerabilis Præpositi & Capituli de Choro nostri bona voluntate, consensuque vnanimi & concordia nostrorum ministerialium consilio, in concambium talenti aureorum denariorum & XII. vel *Pat:* monete VI. librarum, quas idem Dominus *Altmannus* de dominicalibus nostris in *Golderuverd* ad Cameram ipsorum pro vestitu annuatim soluendas fratribus sub communi & regulari vita Domino Deo ibidem feruentibus ordinauit, contulimus parochialem Ecclesiam in *Widenspach* cum terminis suis, dote, ac decimis, aliisque eis attinentibus tam cultis quam colendis, tam quæ sitis quam quærendis ac pleno iure, quod ad nos in eadem Ecclesia plenarie dinoscitur pertinere, & à prædictis fratribus quieto & perpetuo titulo possidenda, saluis nihilominus decimis, quas in prædicta Insula videlicet *Bolderuverd* possident, ratione Ecclesiæ suæ in *Alnchouen*. Audientes siquidem, indebitam prædictæ atque statutz summæ diminutionem, dilectis in Christo fratribus antedictis canonicis regularibus, per officiales nostros nobis licet inuitis frequenter illatam, nostrum super hoc valde metuimus periculum, & idrum pro nostra, cum antecessorum seu etiam successorum nostrorum salute, imposterum præcauere cupientes, quicquid de prouentibus præmemorate Ecclesiæ poterit prouenire amplius, quam in præscripto concambio recepimus pro remedio animæ nostræ, nec non & successorum nostrorum omni salute cedat in communes vsus dilectorum nobis in Christo fratrum regularium Canonicorum, vt memores talis consolationis obreuerentiam omnipotentis Dei & piissimi Confessoris sancti *Nicolai*, omniumque sanctorum per nostram beneuolentiam eis collata, nos in suis orationibus habeant apud Dominum deuotius & frequentius commendatos. Vt autem talis permutatio canonicè facta, rata semper & inconuulsa imposterum permanere debeat, hanc paginam in testimonium huius facti conscribi, & sigilli nostri caractere ea fecimus communiri. Testes verò qui huic facti intererant, & de quorum consilio & consensu effectum est mancipatum; hi sunt de Choro Cathedrales Domini. *Otho* Decanus, *Chalobus* de *Valchenstain*, *Haertnidus* Præpositus, *Chunradus* Tumpharius, & *Wachimus* de *Stain*, *Henricus* de *Mistelbach*, *Henricus* de *Bettinbach* arcid. Magister *Henricus* de *Witen* Archidiaconus, *Eberhardus* de *Lahenstorf* cellerarius, *Rudolfus* de *Tun*, *Wilhelmus* Cantor, *Engelpoldus*, *Chunradus* de *Thun* custos, *Chunradus* de S. *Valentino*, *Albertus*, *Eberhardus* de *Wethenbach*. Et alij de Capellanis curiæ, Magister *Einovicus*, Magister *Albertus*, *Syboto* Capellanus & sacerdos. De ministerialibus *Hademarius* Pincerna de *Wesen*, *Henricus* de *Alhaim* Camerarius, *Otho* de *Heichenpach* Marschalchus, *Waltherus* de *Ranneberch* Dapifer, *Otho* de *Morspach*, *Lintoldus* de *Sainstain*, *Otho* de *Iahinstorf*, *Albero* de *Germundsparg*, *Ekkardus* de *Vurch*, & *Henricus* frater eius. Acta sunt hæc *Patr:* Anno Incarnationis Dominicæ M. CC. XX. Indictione VIII. III. Non. Febr. apostolicæ sedis PP. *Honorio* III. papatus autem sui anno IV. regnante rege *Friderico* II. nostri autem Pontificatus anno V. Datum *Patau*. per manum notarij nostri *Chunradi*, anno Pontificatus nostri V. feliciter Amen.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Gebhardus* Dei gratia *Pataueris* Episcopus, dilectis in Christo fratribus, *Vlrico* Præposito, eiusque successoribus canonicè substituendis & Capitulo sancti *Nicolai*, & *Otacharo* Decano, eiusque successoribus canonicè substituendis in perpetuum. Ne lites ex litibus oriantur, aut ea quæ fuerint præuia ratione salubriter decisa valeant à posteris propter obliuionem in Iudicium denuò reuocari, ea quæ inter homines geruntur, merito

merito scriptis authenticis commendantur. Huius rei gratia vobis vestrisque successoribus in futurum providere cupientes decisionem controuersiae, quae super obventionibus Ecclesiae sanctae Mariae apud *Anassum* factae inter vos est habita praesenti paginae commendamus. Siquidem cum praefixus fuisset partibus dies peremptorius ab Abbate de *Aldersbach*, & eius coniudicibus, quibus cognitio causae à Romano fuerat Pontifice demandata, per viros discretos & honestos pro bono pacis actum fuit, quod partes in arbitros compromiserunt sub poena XXX. librarum, quibus in die ad arbitrium dum praefixito periter conuenientibus examinatione praehabita, diligenter in praesentia Praepositi & praefati Decani *Anasensis* sunt arbitrati, quod quicunque res mobiles, seu se mouentes, seu immobiles, quocunq; nomine censeantur, hoc est, siue denarij, siue cerei, siue casei, siue animalia, siue praedia, siue domus, siue qualibet res alia in missa, in *Pentecoste*, vel in natiuitate S. *Iohannis Baptista*, vel in assumptione beatae *Virginis*, vel alio quocunq; tempore, quo populus aliarum plebium illuc pro deuotione conuenerit, offerrentur Decano, siue ipsius successori, custodi sancti *Nicolai* siue ipsius Vicario, si Vicarium ipsum contingeret habere in duas partes aequa proportione bona fide diuiderentur: quarum vna Decano, siue ipsius successori, reliqua custodi S. *Nicolai*, siue ipsius nuntio absque omni cederet diminutione. Denarij vero ante missam, prout cuique ipsorum à populo in manus offerrentur, accipientium absque vlla diuisione permanerent. Quod cum ad Capitulum S. *Nicolai* notitiam peruenisset Capitulum se nimis enormiter laesum per tale arbitrium ratione vltimi articuli assererat. Ideoque propter ipsius contradictionem arbitrium in publicatam formam non fuit redactum, nec consensus chori *Patauiensis*, cuius erat cum ex forma compromissi, eum propter absentiam Dioecani Episcopi, tunc in vltra marinis partibus commorantis, auctoritatem & robur suae ratihabitionis impertire. Demum vero partibus inuicem concordatis arbitrio stare decreuerunt. Vltimo articulo immutato, ita videlicet, ut quaecunq; res mobiles, seu se mouentes, seu etiam immobiles quocunq; nomine cederentur, siue ante missam, siue in missa, siue post missam, siue circa vesperam insuper notatis solemnitatibus seu temporibus offerrentur Decano praedicto, siue ipsius Vicario Custodi S. *Nicolai*, siue ipsius Vicario, si & ipsum Vicarium contingat habere, omnes bona fide in duas partes aequa proportione diuidantur, & singula singulis, prout praemissum est bona fide absque diminutione tribuantur. Porro priuilegium sanctae memoriae *Almanni* Episcopi *Patauiensis*: quod supradictam Ecclesiam ad luminaria Ecclesiae sancti *Nicolai* ab ipso traditam manifestè declarat, cum omni vtilitate tam in oblationibus quam in areis & censualibus super iure proprietatis ipsius Ecclesiae tantum in suo robore integrum & saluum permaneat, in omni vtilitate tam oblationi quam aliarum obventionum, prorsus inuouato quam ut praemissum est secundum huius paginae tenorem, omnis vtilitas in diuisionem venit, bona fide ad vltimum verò coram nobis comparentibus. Praeposito & Capitulo per se, & Decano *Anasensis*, per suum nuntium munitu litteris ratihabitionis & mandati nobis humiliter & instanter supplicauit, quatenus praemissam decisionem nostra dignaremur auctoritate confirmare. Praesentibus igitur & consentientibus Dominis de Choro *Patauiensis*: auctoritate, qua diuina gratia largiente fungimur, confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus eandem statuentes, ut si qua partium huic paginae temerè voluerit, iuxta quod praemissum alteri parti XXX. libras *Wienn.* monetæ persoluat, nullius obstante contradictione. Et ut in nulla sui parte praesens pagina possit vacillare, aut ab vllò successorum impofterum calumniari, nostrum sigillum & Chori *Patauiensis* & pra-

& præsentium sigilla eidem fecimus apponi. Datum *Patav.* Anno Domini M. CC. XXX. Indictione decima III. Nonas Iulij. Pontificatus nostri anno I. Huius rei testes sunt *Otho* Decanus *Patav.* *Chalohus*, Magister *Henricus Zobelung*, *Eberhardus* de *Iahensdorf*, *Chrasio*, *Ebhardus* de *Caentenpach* Canonici *Patav.* Magister *Dietricus*, *Buncherus* Plebanus de *Lorperch*, Magister *Envvicm.*

IN nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. *Gebhardus* Dei gratia *Pataviensts* Episcopus, cunctis successoribus suis, & omnibus impostero Christi fidelibus in perpetuum Amen. Pontificalis providentia & pastoralis sollicitudo compellunt nos religiosi & Deo sacratis locis non solum in presenti favere, sed etiam in futurum eorum quieti & securitati, ne improborum peruersitate lædi aut perturbari valeant, quantum diuina fauente clementia conceditur providere, quatenus nobis & cunctis fidelibus ex orationibus inibi Deo seruientium tantò copiosior fructus accrescat, quanto eis ad vacandum Deo nullius perturbationis improbitas obsistere audeat vel præsumat. Quapropter monasterium à sanctissimo prædecesore nostro huius sanctæ sedis Episcopo *Almanno* in honore beati *Andrea* Apostoli & sancti *Pantaleonis* Martyris & præcipue beati *Nicolai* pij Confessoris, adiuuante & cooperante felicitis memoriæ *Agnete* Imperatrice in portu *Oeni* fluminis fundatum & apostolicorum virorum *Alexandri*, *Gregorij*, *Honorij* tertij & *Gregorij* VIII. PP. & *Heinrici* Regis huius nominis quarti, & filij sui Imperatoris *Heinrici* quinti, nec non ipsius fundatoris *Almanni* & *Vrici*, atque *Remberti* & *Vlcici* secundi, aliorumque *Pat.* Ecclesiæ venerabilium Pontificum privilegiis & sigillis roboratum, vt inconuulsam ac illibatam omni futuro tempore permaneat, Deo Patri sanctisque eius flectere genua precibus & suspiriis non cessamus. Cuius rei gratia dilectus in Christo frater apud S. *Nicolaum* venerabilis Præpositus *Vricus*, Ecclesiæ suæ priuilegia ab antedictis Patribus, Dominis, atque Principibus, auctorabiliter instituta legenda nobis obtulit, eaque nostra auctoritate contra nouas Ecclesiarum calumnias renouari, communi fratrum suorum petitione suppliciter postulauit. Nos igitur illius & sui Capituli iustis petitionibus debitum consensum adhibentes, quæcunque nostri antecessores, & piissima Imperatrix *Agnis*, cæteri que fideles prædicto cœnobio pia deuotione contulerunt, vel adhuc conferenda sunt, nos quoque collata & nunquam auferenda esse censemus, & quicquid prædecesores nostri apostolico & suæ auctoritatis banno confirmauerunt, nos id ipsum apostolico nostroque banno confirmantes ab illorum sententia nullatenus dissentimus. Hæc igitur sunt bona quæ *Agnis* Imperatrix pro remedio animæ suæ prædicto cœnobio donauit. Nona videlicet pars omnium quæ ad *Persinbeug* & *Ibesburg* ad manus suas culta reddebantur. Quæ verò sequuntur per manum aduocati sui *Remberti*, præfatus Episcopus *Almannus* jam dicto cœnobio tradidit, scilicet præsignatum portum *Oeni* fluminis cum omni utilitate sua. Ecclesiam sanctæ *Mariae Magdalene* dimidio manso dotatam. In suburbio verò ciuitatis XI. domata, & quicquid ruris est à *Danubio* vsque ad *Oenum*, præter duo iugera ultra montem *Weinhobel* sita & duas curtes stabularias *Senseling* & *Neunhouen* cum omnibus pertinentiis suis, tradidit etiam eidem Cœnobio decimas de hortis, de pomeriis, de vineis, de agris, quæ de illo domate coluntur ad hospitale pauperum ibidem constitutum, ad *Tantobel* dimidium mansum, ad *Holzheim* IV. hubas *Hegenpach* hubam, *Probstreut* hubam, vasa tornata soluentem. In ripa, quæ dicitur *Pentra* dimidiam hubam, *Pauchmül* hubam, *Sauming* hubam. *Hasenprüel* hubam, ad *Windelberch* I. hoffatham, ad *Stainuelde* hubam, ad *Sunebach* hubam, ad *Pinzheim* vnam hoffatham. In loco qui dicitur *Alburch* duas partes decimationis eiusdem

* Boitra

ejusdem Ecclesie, & tres curtes stabularias. In *Gebei* curtem vnam, *Auecking* 3. hubas solutes ferrum, *Hergoliming* hubam, *Aufhausen* molendinum, *Königstorf* curtem I. & dimidiam hubam cum vna decima, *Euchendorf* Capellam cum omni utilitate & pleno jure & curtem stabulariam, & dimidiam hubam cum pratis & syluis illuc pertinentibus. *Petrichstorf* curtem I. cum omnibus suis appendiciis, *Enzenvuis* villam cum Genezeo & molendinis, syluis, pratis, piscationibus, & omni utilitate sua. In *Reut* VII. hubas, *Dornach* curtem I. & hubam, & syluam cum pratis & piscationem, & vnam decimam *Cholmbrunne* hubam, *Wachenvuis* duas curtes stabularias & hubam I. & dimidiam, & I. decimam cum pratis & syluis illuc pertinentibus & piscationem, *Einharstorf* molendinum, & dimidiam hubam, cum pratis & syluis, & arcis & piscationibus. *Gerchvuis* tres hubas, & III. carradas cereuisie de bonis Episcopi in eadem villa dandas, *Altheim* curtem vnam cum omnibus eius appendiciis, *Aunkirchen* Capellam cum omni utilitate & pleno jure, & curtem I. cum omnibus eius appendiciis, & quidquid utilitatis fratres supradicti Cœnobij eis poterint ordinare, tam in agris quàm in syluis, oblationibus & arcis in eadem villa constitutis & vnam decimationem *Aitenpach* Ecclesiam cum omni utilitate, & jure parochiali, & vnam decimam in omnibus terminis ejusdem Ecclesie tam cultis quàm colendis, *Aha* hubam cum sylua adjacente. *Vilskouen* dimidiam hubam, *Hantspach* hubam, *Cupharn* tres hubas, *Huckhenhouen* hubam, *Perchaim* II. hubas, *Leunchar* II. hubas, ad *Walde* hubam soluentem picem, in parochia *Hutarn* I. decimationem, in parochia *Chelichperg* I. decimam, in parochia *Irsheim* I. decimam, in Ecclesia quæ dicitur *Heinning* I. partes decimationis, duas quoque partes decimationis noualium sylue, quæ dicitur *Hohenhart* tam cultorum quàm colendorum, in quatuor Ecclesiis illis, quarum termini in eandem syluam ex inferiori parte porriguntur, quarum nomina sunt hæc; *Ebersvanch*, *Schiltarn*, *Aspach*, *Vekkilstorf*, tradidit etiam illis Ecclesiam *Grieskirchen* cum omni utilitate & pleno jure, & vnam decimam in omnibus terminis ejusdem Ecclesie tam cultis quàm colendis. Dedit etiã fratribus prædicti Cœnobij Ecclesiam in *Alnchouen* cum omni utilitate & pleno jure & vnam decimam, decimas quoque noualium in omnibus terminis ejusdem Ecclesie, & vnam hoffathã. Ad *Eusten* curtem I. *Strazze* IV. hubas, *Harde* hubam I. cum sylua adjacente. *Winklarn* dimidiam hubam, *Stude* dimidiam hubam, *Einling* dimidiam hubam, ad *Tunheim* dimidiam hubam. *Hartheim* Ecclesiam & dimidiam hubam, in *Reut* hubam, *Busing* curiam & dimidiam hubam, in *Prüel* dimidiam hubam in vsum apum & *Chaltenpach*, ad *Ruprechtsbouen* I. decimam, in oriente in rure circa *Rast* & *Hendorf* decimam vnam in omnibus terminis ejusdem ruris, tam cultis quàm colendis, in rure quod dicitur *Peutrich* duas partes decimationis in quatuor Ecclesiis *Neuenkirchen*, scilicet, & *Börpach* *Molte* & *Rietenpurck* decimas quatuor noualium in omnibus terminis earundem Ecclesiarum, in Ecclesia *Stregen* duas decimas, in parochia *Hohenvuart* I. partem decimationis in omnibus terminis ejusdem Ecclesie tam cultis quàm colendis, tradidit etiam III. sagenas, *Sebach* I. *Matssee* I. *Patavie* I. quæ protenditur à pede montis, in quo sita est ciuitas vsq; *Walkerslegen* adjacentes quidquid utilitatis prædicti fratres eis in eodem litore poterint ordinare. Præterea contulit eis *Sebach* III. vineas, *Asbach* II. *Wacharve* IV. *Hüntshaim* IV. *Mautarn* II. & vnam hoffathã. In *Halle* vnam sartaginem cum suo jure, in *Lohe* curiam I. in *Sebach* decimam I. *Lintheim* curiam, & ad luminaria Ecclesie tradidit Capellam *S. Marie* in ciuitate *Laureac*. cū omni jure & utilitate, quæ præmemoratis fratribus tam in oblationibus quàm censualibus, infra cimiterium sitis, & in quibusdã hortis poterit prouenire. Pro vestitu autem eorundem fratrum ordinauit XXIV. libras, de nauibus *Patavien*. X. de *Golderrverde* VI. de *Euerding* IV. de censu *Matssee*

III. de *Aufhausen* I. Fratres quoque præfati monasterij liberos ab omni Aduocatorum seruitio esse volens. Comitem *Henricum* de *Vornbach* aduocatum illis in partibus *Bauaria*, & *Leopoldum* Marchionem in partibus *Austria* Aduocatum eis ordinauit, hoc quasi pro iure obseruandum statuendo & auctoritate Dei omnipotentis sub pœna eternæ damnationis inhibendo, vt nec ipsi, nec alij hæredum suorum, nec alter quispiam eis quacumq; sorte succedentium aduocatorem aliquem nisi fratribus sæpediti cœnobij petentibus subaduocatum præsumat ordinare, hoc adjuncto, vt si aliquis improbus aduocatus hoc infringere tentaerit, is vinculo anathematis se sciat innodatum, & æternæ vitionis vindicta, nisi resipuerit, perpetualiter puniendum. Pro seruitio verò quod plerumq; occasione aduocatiæ ab Ecclesiasticis personis exigitur, X. vineas in *Reutarn* sitas, cum omnibus eorum appendiciis, Comiti *Henrico* de *Vornbach*, & in loco qui dicitur *Muckarane* III. hubas & LXX. mancipia *Leopoldo* Marchioni *Austria* in beneficium concessit, ea conditione, vt nec ipsi, nec aliqui succedentium supraduocatorum aliquid ab ipsis ratione aduocatiæ seruitium præsumat expetere. Quidquid verò reddituum circa *Grieskirchen* & *Alnchonen* sæpeditis fratribus contulit sibi & successoribus suis vice aduocati patrocinandum reseruauit, auctoritate Dei Patris omnipotentis firmiter inhibens vt nullus successorum suorum aliquem subaduocatum nisi pro petitione eorundem fratrum ibidem sibi præsumat aliquem substituere. In omnibusque Ecclesiis quas eisdem fratribus contulit, quicquid juris & seruitij Episcopus in eis habere videbatur, totum ipsis & plenariè contulit. Mortuo quoque Prelato ipsorum liberam eis electionem indulgit, & hæc faciens omnia communi consilio & consensu Canonico- rum Chori *Pat.* & ministerialium suorum rationabiliter confirmatum. Defuncto igitur pie recordationis *Altmanno* Episcopo successor ipsi in episcopatu *Vlricus* Episcopus foundationem supradicti Cœnobij & donationem Episcopatus illuc factam approbans & confirmans, Ecclesiam in *Alburg* cum omni utilitate & iure, quod *Pat.* Ecclesiæ Episcopus ratione fundi in ea habuit, ius videlicet patronatus fratribus ejusdem Monasterij contulit, *Rembertus* *Patauiensis* Ecclesiæ Episcopus, dū se fratres sæpediti Cœnobij in portu *Oeni* fluminis ablato dampnificasse recognouisset, pro recompensatione damni eis illati Ecclesiam in *Hartkirchen* cum omni utilitate & pleno iure & vnam decimam in omnibus terminis ejusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis ipsis contradidit. Idem etiam eis Ecclesiam in *Schvvarzach*, quæ alio nomine *Munichreuth* dicitur dedit, cum vna decimatione in omnibus terminis ejusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis. *Vlricus* quoque secundus nostrorum prædecessorum contulit eis Ecclesiam *Widenspach* pleno iure & omni utilitate cum dote & decimatione in omnibus terminis ejusdem Ecclesiæ tam cultis quam colendis, per quam donationem partim salutis sue & nostræ prouidit, & partim quædam in *Golderuverd* sita, quæ fundator *Altmannus* Episcopus ad vestitum fratrum eis contulerat, ad nostra dominicalia reuocauit. Horum igitur vestigia imitantes alij quam plures, dum religionem sanctam & seruitium Dei in eodem Monasterio sanctè & religiosè florere viderent, spiritu sancto edocti redditus suos illuc contulerunt. Inter quos *Hezil* quidam homo nobilis tradidit illuc stabulariam curtim in *Pering* & dimidiam hubam cum pratis & areis illuc pertinentibus & duas hubas in *Rächerstorf* cum pratis & syluis illuc pertinentibus. *Alyminus* quidam I. hubam ad *Walchsing*. Quidam sacerdos nomine *Raffoldus* villam in *Sunnbach* cum sylua adjacente, & villam in *Purckarding* cum omnibus suis mancipiis & sylua adjacente eidem Cœnobio tradidit, Comes *Gebhardus* *Schalheim* cum omnibus pertinentiis suis dedit, *Gebhardus* quidam cognomento *Longus* molendinum in *Focking* & dimidiam

dimidiam hubam. Sacerdos quidam *Meingotus* villam in *Simaring*, cum omnibus eiusdem appendiciis. *Alramus* quidam de *Aschach* duo prædia in *Vrgildorf*. Quidam *Meinhardus* nomine prædia quæ in *Pollinheim* & *Simding* habuit. *Gerho. hus* quidam prædium in *Chrebspach*. Quidam Sacerdos nomine *Ekkeric* curiam *Hartheim*, & dimidiam hubam. *Alheids* quædam nobis villam in *Beneuentenreut*, & *Grub* cum omnibus illuc pertinentibus. Præterea alia tria prædia ibidem sita contulit *Hartmannus*, quidam homo nobilis quatuor prædia, & molendinum iuxta *Priennpach* & in *Buziberch* hubam dedit, *Engelbertus* de *Planchenberch* curiam in *Herherstorf* & hubam *Reinhalminge* & dimidiam hubam in *Winchel*, *Engelbertus* quidam de *Strubin* ministerialis Episcopatus curtim I. in *Aschach* & curiam in *Wafen* cum syluis & pratis & molendino & cum aliis XXIII. prædiis, empticiis & vineam in *Aschach* dedit. *Gupoldus* de *Pormheim* IV. beneficia, III. vineas cum areis in *Friendorf* dedit, & montem super quem culte eius vineæ. *Gebhardus* quidam nobilis in *Abstorf* curiam I. & dimidiam hubam cum pratis, syluis, & piscationibus & mancipiis suis. *Lenkardis* Aduocatrix *Ratisbon*. IV. prædia in *Griendorf*, *Weinhardus* de *Horbach* & frater suus *Chunr.* curiam vnam in *Engelmarstberg*, & ibidem molendinum in *Prükke*. *Potto* de *Maesingen* curiam vnam in *Sprinzenperch*, *Elysaeth* Comitissa in *Oertenberg* prædium in *Palde*. *Wernhardus* de *Rotarve* duas hubas in *Pühil*. Præterea alij quamplures Christi fideles pio istorum exemplo conducti prædia sua & alia pro remedio animarum suarum præfato Cœnobio contulerunt. Hæc inquam omnia & quæcunque alia bona idem monasterium vel nunc liberalitate prædictarum personarum jure possidet, vel postmodum jure & canonicè Deo fauente poterit adipisci, nostræ auctoritatis tuitione & sigilli impressione firmamus & corroboramus; eo videlicet tenore & conditione, vt ad communem vsu fratrum ibidem in canonica & regulari vita Deo famulantium proficiant, & communiter regulariterque conuersantes, nullus seu in præsentiam seu in futurum de bonis Ecclesiæ proprio vel priuato vsui quicquam præsumat vsurpare, sed iuxta apostolicæ sedis normam, prout cuique opus erit, à Prælato distribuatur. Vt ergo hæc omnia firma & illibata in Domino permaneant, iudicio Dei Patris omnipotentis & filij & Spiritus sancti & auctoritate beati *Petri* Apostoli eius successorum, *Gregory* PP. huius nominis & fiducia & consolatione beati *Andree* Apostoli, & sancti *Pantaleon*: martyris & præcipuè pij Confessoris sancti *Nicolai* eiusdem loci patroni amore & reuerendæ memoriæ *Altmanni*, *Vdalrici*, *Remberti*, & *Vlrici* secundum aliorumque prædecessorum nostrorum Pat: Ecclesiæ venerabilium Pontificum interdiximus firmiter & prohibem⁹, vt nullus successorum nostrorum, seu aliqua secularis vel ecclesiastica persona, de nominatis præfate Ecclesiæ prædiis vel jure quicquam tam in temporalibus quàm in spiritualibus inuadere, aut diminuere vel vsui fratrum apostolica inibi vestigia seruantium subtrahere audeat vel præsumat. Si quis autem, quod Deus auertat, ausu nefario hæc transgressus fuerit, si tertio commonitus congrua satisfactione non emendaerit, anathematis laqueo se irretitum, & cum Iuda pessimo mercatore partem habiturum indubitanter agnoscat. Conseruantibus autem pax & misericordia à Domino Deo & in præfenti & in futuro seculo conseruetur. Acta sunt hæc anno incarnationis Dominicæ M. C. C. XXVII. Indictione XV. XII. Calend. Nouemb. apostolicæ sedis PP. *Gregorio* VIII. papatus verò sui anno I. Regnante Imperatore *Friderico* II. nostri autem Pontificatus anno VI. Datum Pat. per manum Notarij nostri *Fridericici* feliciter Amen.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Otho* Dei gratia *Patauiensis* Episcopus, omnibus hanc literam inspecturis salutem in perpetuum. In specula cure pastoralis præfidentium requirit officium Ecclesiarum inuigilare comodis, nec non habitis & acquisitis, quantum facultas permiserit semper aggregare, quid, & addere ut juxta legem m̄tis in beneficiis crescere, ac excussis subditorum oneribus vniuersis, in com̄ssi eius gregis quiete quiescere verissimè videatur. Hæc igitur digna reuoluentes percontatione & peccatorum nostrorum vulneribus salubris medicaminis cupiente adhibere tantum pro remedio in Christo patrum felicitis recordationis huius Cathedre Episcoporum, nostræque salutis intuitu fratribus in domo sancti *Nicolai* extra muros ciuitatis Deo ibidem militantibus obreuerentiam reliquiarum inibi reconditarum, vniuersales decimas omnium noualium cultorum & colendorum, surgentium de limite ad limitem in tota parochia *Dornnach*, de Capituli nostri consensu & conuiuentia perpetuo donauimus pleno iure. Ipsi etiam fratres pia mentis intentione, considerantes donationis nostræ beneficium, fideliter & concorditer promiserunt diem annuum nostri obitus cum gratiarum actionibus, & hostiarum victimis in Redemptoris nostri laudem obseruare celebrem, & finem Psal. qui est Laudate Dominum in sanctis eius cum additamento versiculi pro fidelibus defunctis, qui incipit Requiem æternam dona eis Domine &c. diebus singulis & decantatis completoriis recitare. Sed quia per nefas, & improbe quidam consueuerunt donationes restringere, cum juxta statuta Canonum largissimè interpretari habeant, hanc nostram deuotionem extendimus exclusâ omni exemptione & exceptione ad decimas noualium præsentis temporis, præteriti, & futuri. Ut autem hæc nostræ deuotionis donatio firma perseueret, præsentem paginam sigillorum nostri videlicet & Capituli munimine & subscriptione testium volumus roborari. Testes sunt hi: *Meingotus* Tum præpositus, *Poppo* Decanus, *Henricus* Custos, *Albo* Comes de *Rotenecke*. *Vlricus* de *Stiria* Magister. *Hartvicius* Scholasticus, *Otto* Cantor, *Wornhardus* de *Prampach* Canonici, *Albertus*, *Nathobus* Capellani nostri, *Albertus* Notarius, *Siboto* de *Ionstorf*, *Berchtoldus* de *Haidensdorf*, ministeriales & alij quam plures. Acta sunt hæc anno Domini M. CC. LXXXIII. in die S. *Matthæi* Apostoli & Euangelistæ. Pontificatus nostri anno XI. Indictione VII.

IN Christi nomine Amen. *Albertus* Dei gratia *Patauiensis* Episcopus ad notitiam præsentium & memoriâ futurorum vota eorum digno fauore prosequuntur, quorum desideria iusto com̄mittuntur precamine, quibus nihilominus medianribus ea quæ prædecessorum benigna liberalitas pro animarum salute, cultusque diuini augmento locis Deo sanctis ritè contulit, debitam sortiuntur roboris firmitatem. Sanè dilectorum in Christo Præpositi & Conuentus Canoniorum regularium Monasterij S. *Nicolai* in suburbiis nostræ ciuitatis *Patauiensis*, petitio continebat, quod eis inouare, & ex certa scientia confirmare dignaremur quoddam literas & earum continentias eis à felicitis recordationis Domino prædecessore nostro ritè & rationabiliter concessas, quarum tenor de verbo ad verbum erat talis. In nomine S. & indiuid. Trinit. *Vlricus* Dei gratia *Patau.* Ep̄s, cunctis successorib. suis & omnibus in posterum fidelib⁹ in perpetuum. Ex inuncto nobis licet im̄eritis præsulatus officio non solū Ecclesiis ad nos qualitercunq; spectantibus tenemur præesse, imò magis prodesse, maximè autè iis, qui ratione foundationis à nostris visceribus exierunt, cū nō sufficiat nos à grauamin. earundè cessare, nisi etiâ manū auxiliatricè tempore necessitatis ipsis porrigere satagam⁹. Inhærentes

rentes igitur laudabilibus coram Deo & hominibus prædecessorum nostrorum vestigiis, Ecclesiam pij Confessoris S. *Nicolai* in suburbio nostræ ciuitatis à prædecessore nostro piæ recordationis, venerabili Episcopo *Altmanno* honorabiliter constructam debita dilectione amplectimur ipsius promotioni & tranquillæ conseruationi quantum possumus intendendo. Vnde nouerint vniuersi Christi fideles, tam moderni temporis, quàm futuri. Quod nos ad instantiâ nobis in Christo dilectæ fratris & Capellani *Vrici* ad S. *Nicol.* venerabilis Præpositi & Capituli de Chori nostri bona voluntate consensuque vnanimi & concordia nostrorum quoque ministerialium consilio in cõcambium talenti aureorum denariorum & XII. vel *Pat:* monetæ sex librarum quas idem Dominus *Altmannus* de Dominicalibus nostris in *Goldewverd* ad Cameram ipsorum pro vestitu annuatim soluendas fratribus sub comuni & regulari vita Domino Deo ibidẽ seruientibus ordinauit, contulimus parochialẽ Ecclesiã in *Widempach* cũ terminis suis dote, ac decimis, aliis attrinẽctibus tam cultis quàm colendis, tam quæsitis quam quærendis ac pleno iure, quod ad nos in eadẽ Ecclesia plenariẽ dinoscitur pertinere à prædictis fratribus quieto & perpetuo titulo possidenda, saluis sibi nihilominus decimis, quas in prædicta Insula videlicet *Goldewverd* possident ratione Ecclesiæ suæ in *Anchouen* audientes, siquidem indebitam prædictæ atque statutæ summæ diminutionem dilectis in Christo fratribus antedictis canonicis regularibus per officiales nostros nobis licet inuitis frequenter illatã nostrũ super hoc valdẽ metuimus periculum, & id cùm pro nostra tũ antecessorum seu etiam successorum nostrorũ salute in posterum præcauere cupientes, quodque de prouentibus præmemoratæ ecclesiæ poterit prouenire amplius quam in præscripto concambio recepimus pro remedio animæ nostræ, nec non & successorum nostrorum omni salute cedat in comunes vsus dilectorum nobis in Christo fratrum regularium Canonicorum, vt memores talis consolationis ob reuerentiã omnipotentis Dei, & pij Confessoris S. *Nicolai* omniumque Sanctorum per nostrã beneuolentiã sibi collatæ nos in suis orationibus habeant apud Dominum frequentius & deuotius comẽdatos. Vt autem talis pronuntiatio canonicè facta rata & semper inconuulsa in posterum permanere debeat, hanc paginam in testimonium huius facti conscribi & sigilli nostri caractere eam fecimus comuniari. Testes verò qui huic facti intererant, & de quorum consilio & consensu effectum est mancipatum, hi sunt de Choro Cathedralis Domino. *Otto* Decanus, *Chalhobus* de *Valchenstein*, *Haetridus* Præpositus, *Chunradus* Tumpharius, *Walchimus* de *Stain* *Henricus* Scholasticus in *Wienna*, *Henricus* de *Misfelbach*, *Henricus* de *WVeintbach* artium Magister, *Henricus* de *WVeitten* Archidiaconus, *Heberhardus* de *Iahinstorf*, *Celer. Rud.* de *Tun.* *WWilhelmus* Cantor, *Engelpoldus.* *Chun* de *Tun* Custos, *Chunr.* de S. *Valentino*, *Albertus*, *Heberhardus* de *WVentpach* & alij de Capellanis ecclesiæ, Magister *Marquardus* de *Tulen* Archidiaconus. *Chunr.* Notarius ecclesiæ, Magister *Ainbicus*, Magister *Albertus.* *Sabotto* Capellanus & Sacerdos, Ministeriales. *Admarus* Pincerna de *WVesen*, *Henricus* de *Abam* Camerarius, *Otto* de *Ayhenbach* Marschalcus, *WValtherus* de *Tanneberch* Dapifer, *Otto* de *Iahinstorf*, *Albertus* de *Seumundespach*, *Eckhardus* de *Vürch*, & *Henricus* frater eius, Acta sunt hæc *Pat:* anno incarnationis Dominicæ M. C. C. XX. Indictione octaua, III. Nõ. Febr. apostolicæ sedis P. P. *Honorio* III. papatus autem sui anno quarto, regnante Rege *Fridericò* II. nostri autem Pontificatus anno V. Data *Patau.* per manum Notarij nostri *Chunr.* Nos igitur pijs petitionibus prædictorum Præpositi & Conuentus misericorditer inclinati liceras præscriptas cum omnibus suis continentis quemadmodum ritè & rationabiliter à prænominato nostro prædecessore emanarunt, de communi & concordia Capituli nostri consilio & consensu ap-

probamus, innouamus, & ex certa scientia confirmamus, volentes eas perpetui roboris habere firmitatem. In quorū omnium & singulorū testimonium & perpetuam euentiam nostrum & præfati Capituli nostri sigilla præfenti paginae sunt appensa. Datum *Pat.* anno Domini M. CCC. XXVI. Id. Martij.

IN Christi nomine Amen. *Albertus* Dei gratia *Patav.* Episcopus ad futuram rei memoriam. Iustis votis gratis decet ad missionibus complacere, præsertim cum pietatis inicitur affectum religioni conueniunt, & ad diuini electus tendunt augmentum. Sanè religiosi viri Præpositus Canonorum regularium Monasterij sancti *Nicolai* extra muros *Pat.* ordinis sancti *Augustini*, nostræ dioc. & nonnulli ex suis Capitularibus coram nobis constituti quidam priuilegium, eis à felicis recordationis quodam Domino *Ottone* prædecessore nostro gratiose indultum exhibuerint supplicantes, vt cum ex nimia vetustate attritum, & aliis demolitionibus obfuscatum apparet, ipsum noua auctoritatis nostræ interpositione dignemur innouare. Tenor autem huius priuilegij erat talis. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis Amen. *Otto* Dei gratia *Ecclesiæ Patavienfis* Episcopus omnibus hanc litteram inspecturis salutem in perpetuum, Præsidentium in specula curæ pastoralis requirit officium, ecclesiarum inuigilare commodis, nec non habitis & acquisitis in quantum facultas promiserit semper aggregare quod addere vt vix legem metis nobilis in beneficiis crescere ac excussis subditorum oneribus vniuersis in commissi sibi regis quiete quiescere verissime videantur. Hæc igitur digna reuolentes percunctatione & peccatorum nostrorum vulneribus salubris medicaminis cupientes adhibere cauterium, pro remedio in Christo patroni felicis recordationis huius Cathedralis Episcoporum, nostræque salutis inuita fratribus in domo sancti *Nicolai* extra muros ciuitatis Deo ibidem militantibus ob reuerentiam reliquiarum inibi reconditarum vniuersas decimas omnium noualium cultorum & colendorum, surgentium de limite ad limitem in tota parochia *Dornach* de Capituli nostri consensu & conuientia perpetuo donauimus pleno iure. Ipsi etiam fratres pia mentis intentione considerantes donationis nostræ officium fideliter, & concorditer promiserunt, diem nostri obitus cum gratiarum actionibus & hostiarum oblationibus Redemptoris nostri laudem obseruare celebrem & finem *Psal.* qui est Laudate Dominum in sanctis eius cum additamento versiculi pro fidelibus defunctis, qui incipit, Requiem æternam dona eis Domine &c. diebus singulis & decantatis completoriis recitare. Sed quia per nefas & improbe quidam consueuerunt donationes constringere, eum iuxta statuta Canonorum largissime interpretari habeant, hanc nostram donationem extendimus exclusam omni exceptione ad decimas noualium præfentis temporis, præteriti & futuri. Vt autem hæc nostræ deuotionis donatio firma perseueret, præfentem paginam sigillorum nostrorum videlicet & Capituli munimine & subscriptorum testium volumus roborari. Testes sunt hi: *Meingotus* Tumpæpræpositus, *Poppe* Decanus, *Henricus* Custos, *Albero* Comes de *Rotenecke*, *Vricus* de *Stiria*. *Otto* Cantor, *Weinhardus* de *Prampach* Canonici, *Albertus*, *Nantobus* Capellani nostri, *Albertus* Notarius, *Siboto* de *Ionstorf*. *Bercholdus* de *Haidenstorf*, ministeriales & alij quam plures. Acta sunt hæc anno Domini M. CC. IIII, in die *S. Matthei* Apostoli & Euangelistæ. Pontificatus nostri anno XI. Indictione VII. Nos igitur iustis præfatorum Canonorum precibus inclinati, quod prænominatum prædecessorē nostrum proinde factum exitit gratum & ratum habentes de consilio & consensu Capituli nostri ex certa scientia confirmamus, inno-

innouationes eis prelibatas literas presentis scripti patrocinio nostri & jam dicti Capituli nostri sigillorum appensione munitas. Actum & Datum *Patauij* anno Domini M. CCC. XXIX. in Cathedra beati *Petri*.

ALBERTVS Dei gratia *Patauiensis* Episcopus: ad notitiam presentium & memoriam futurorum. Quoniam omnes morimur & tanquam aquæ dilabimur super terram, sitque nihil certius morte nihil verò incertius hora mortis. Sancta & salubris est cogitatio hominibus adhuc in Pelago huius seculi fluctuantibus frequenter sollicitudinibus temporalibus prostergeratis de immarcessibili premio meditari, & de affluentia rerum transitoriarum thesauros in celo thesaurizare, vbi nec erugo nec tynca demolitur. Affecti igitur zelo specialis deuotionis ad religiosum & venerandum Collegium Canoniorum regularium Monasterij S. *Nicolai* Ordinis S. *Augustini* extramuros *Patauien*, eo quod de visceribus nostræ Ecclesiæ primeue suæ foundationis originem receperunt, eis pro nostra ac prædecessorum nostrorum animarum salute ad præbendam suæ cotidianæ emendationem in qua defectum notabilem eos nouimus sustinere de bona voluntate & consensu venerabilis Capituli nostri eis libertatem contulimus. Tres libras salium maioris ligaminis & nouem minoris perdecursus vsque fluminis, videlicet *Oeni* & *Danubij* semel duntaxat in anno in *Obernperg* & *Patau*: per se vel alios absque omni muta seu theloneo in perpetuum decucendi. Volentes tamen vt in recognitionem huiusmodi percepti beneficii singulis annis in crastino scilicet sancte *Katherina* virginis in Choro eorum missam & nocte præcedente maiores vigilias pro defunctis cum nota solemniter decantent. Et nihilominus eodem crastino in singulis altaribus ecclesiæ suæ ejusdem officij missam perpetuis temporibus legi faciant pro nostra ac prædecessorum nostrorum animarum perhenni remedio & salute. Vt & hæc nostra donatio perpetua permaneat, ac ab omnibus mutariis seu officialibus nostris inuiolabiliter obseruetur, eis presentes literas concessimus nostri ac prælibati Capituli nostri sigillorum appensione roboratas. Actum & Datum *Patau*: anno Domini M. CCC. XXXIV. In die beati *Vdalrici* Confessoris.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Wolkerus* Dei gratia *Patauiensis* Ecclesiæ Episcopus, vniuersis Christi fidelibus perpetuam in Christo salutem. Notum fieri volumus omnibus presentis & futuri temporis fidei: qualiter inter Canonicos regulares sancti *Nicolai*, & inter Dominum *Ortolfum* & fratres suos *Othonem* & *Sibothonem* de *Tegernbach* versabatur pro decimis agriculturæ suæ in parochia *Grieskirchen*, & quodam prædio, quod *Tegernbach* vocatur. Quod *Ortolphus* pater eorum pro remedio anime suæ beato *Nicolao* & Canonicis Deo ibi seruientibus contulerat, nostro est decisa iudicio, constitutus in presentia partibus eam à prædictis Canonicis est proposita, super qua & super prenominatorum fratrum * quæsitum est à nobis in scientia, quid de his ad commodum vtriusque partis iustum videretur. Super quo requisiti à nobis Dominus *Chunradus* Archidiaconus, *Tiemo* de *Prochenperg* ministerialis noster talem dederunt sententiam, vt testes audirentur, & secundum eorum attestaciones iuxta tenorem priuilegij, quod tam dicti Canonici pro se allegebant causæ finem imponeremus. *Dietmarus* igitur de *Trammerstain* juratus dixit, eandem causam ita notam esse sibi sicut tenor priuilegij habebat. *Wizmannus* etiam juratus dixit, bene sibi constare de causa, & ita esse, & ex tenore priuilegij audierat. Auditis itaque eorum attestacionibus, requisiti à nobis Dominus *Chalhobus* Archidiaconus & *Heinricus* de *Prez* ministerialis noster hanc sententiam dicunt, quod prenominati testes ita testificati essent, quod læpediti Canonici iuste per eos præ-

taxatam decimam & prædium supra memoratum obtinuissent. Quam sententiam ritè latam & vniuersaliter à clericis & laicis approbatam præsentata nostra auctoritate confirmantes, sigilli nostri robur ei impendimus, & si quis eos in prædicta decima & prædio tam sæpius nominato grauare, aut eos injuriari præsumpserit, auctoritate & beatorum apostolorum *Petri & Pauli*, eorumque successorum & nostri anathematis vinculo eos innodamus. Acta sunt hæc *Patavij* in publico Capitulo nostro cum testibus subnotatis *Poppone* Abbate de *Albach*, *Leonardo* Preposito de *Rickerberg*, *Dietmaro* Preposito de *Suben*, *Gerungo* Preposito de *Osterhouen*. Ex Canonicis Cathedralibus *Conrado* Archidiacono, *Chalhog* Archidiacono, *Heinrico* plebano de *Hartperch*, *Henrico* plebano de *Gerpolsbouen*, *Alberone* de *Trusteren* *Pilgrino* de sancto *Egidio*, *Vlrico* de *Ammendorp* *Leone* de *Grieskirchen*. *Walthuno* de *Bochenberg* & fratre suo *Alrammo* de *Vtendorf*, *VWeigando* de *Romptingen*, *Henrico* de *Paumgarten*, *Alkevo* & *Henrico* fratre suo de *VValseck*, *VVernhardo* de *Ort*, *Thiemone* de *Puechenberg*. *Alberto* *Puro*, *Henrico* de *Prez*. *Henrico* de *Leonstorff*, *Eckardo* de *Vuet*, *Albone* de *Gemunsberg*, *Dietmaro* & fratre suo, *Henrico* de *Crammenstain*, *Alberto*, *Sibotone*, *VValthero*, *Ruizone*, *VVizmanno*, *Axelmo*, *Pernoldo*.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Notum sit omnibus presentis & futuri tēporis fidelibus, qualiter lis quæ inter *Canonicos sancti Nicolai*, & *Dominum Ortolphum* de *Grieskirchen* fuit, pro decima quadam terminata est, prædictus *Ortolfus* in parochia *Grieskirchen* decimationem suæ agriculture, à multis temporibus in sua tenuit potestate, nullum huius vsurpationis ad præfatos *Canonicos* habens respectum. Tandem cum *Dominus Henricus Salzburg* *Canonicus* ad regimen monasterij sancti *Nicolai* constitutus fuit, jam dictus *Ortolfus*, super tam in iusta possessione à prænominato *Præposito* est commonitus, cuius admonitione compunctus ad consensum boni consilij inclinatus, prætaxatam itaque decimationem idem *Ortolfus* in manu *Dominici Henrici* *Præpositi* resignauit, quam ipse ad tempus vitæ suæ non jure beneficii sed jure amicitie à *Præposito* accepit. Insuper tradidit sæpèdictus *Ortolfus* beato *Nicolao* & *Canonicis* eiusdem loci prædium nomine *Tegevnbach* quod comparauit à *Manegoldo* *X. talentis*, quod nullo jure nec uxori suæ, nec filiis atinebat, pro remedio animæ suæ, ipsumque prædium in beneficium à manu *Præpositi* recepit ad tempus vitæ suæ ea lege, vt singulis annis *V. nummos* ad altare sancti *Nicolai* deferat, & ipso ex hac vita decedente, & supra scripta decimatio & jam dictum prædium in vsu sancti *Nicolai*, & *Canonicorum* ipsius loci redeat. Instabat etiam tunc tempus, quod *Dominus Præpositus Roman* pro necessitate loci & in seruitio *Episcopi* ire debuit, qui cum expensas itinerarias ex *Dominicalibus* suis habere non posset, ex consilio totius *Congregationis* à supradicto *Ortolfo* mutuo accepit *X. talen. Ratisbonen.* monetæ & *VI. Ensfensis* monetæ, hoc pacto, vt in necessitate *S. Marie* enfaros sibi reddat. Idem debitum pro anima sua sic partiretur *V. tal. Ratisbon.* fratribus *S. Nicolai* ita *Canonicis* maioris *Ecclesie*, duo pauperibus ad *S. Egidium Ensfensem*, duo tal. ad *VVillering*, ad duo altaria in *Ecclesia Grieskirchen* duo talen. vt per hæc utilitas illius *Ecclesie* secundum consilium *Præpositi S. Nicolai* & fratrum suorum disponatur, reliqua duo in potestate sint *Dominici Præpositi S. Nicolai* danda pro redemptione animæ suæ. Huius rei testes sunt: *Otho Aruer*, *Erchenger* de *Vachtershaim*. *Hecelo* de *Tegerbach*, milites *Dominici Ortolfi*. *Engelvertus* *VVasingrim*, *Conrad* de *arve Pom.* de *Tolet*. *Sinsfridus* de *Cherbach*. *Dietmar* & *Gezman* & frater eius *Dietmarus Erchenger*, *Chunrat* *Pictor*, *VVysman*, & filij eius *Berchtold*, *Pernold*, *Perchtold*.

GEBHARDVS Dei gratia *Patauiensis* Episcopus vniuersis Christi fidelibus hanc chartam inspecturis salutem in Domino. Sciant cuncti fideles in Domino tam presentes quam futuri, quod controuersia inter dilectos nobis fratres, *Vlr: Præpositum & Conuentum sancti Nicolai Patauiensis*, ab vna parte & *Sybotonem militem & filium eius Ortolfum de Chuchendorf* ab altera, super quodam prædio in parochia *Grißh*, in loco qui dicitur *Winchel* posito, diu habita. Item demum coram nobis & Choro nostro, de consensu partium decisa fuit, quod dictus *Siboto* idem prædium, cum sit proprietas Ecclesiæ *S. Nicolai* à manu ipsius Præpositi accepit, tantum ad vitæ suæ tempora possidendum, sic utiq; vt dim: tal. moneta in eadem prouincia, tunc datiuè annuatim soluat conuentui *S. Nicolai*, in festo *S. Andreae*, enunciante quoq; penitus ibidem filio suo prædicto *Ort:* in manû Præpositi coram nobis actioni & litigio quo licet iniuste pro eodem prædio ecclesiæ *S. Nicolai*, tunc & in futuro voluit aggrauare. Adiunctum etiam fuit in eadem compositione, quod antedictus miles *Siboto* ad meliorationem talis prædij tam in ædificiis, quam cultura, omnimodè intenderit, & ad placitum Præpositi vire non obmittent tempore præsignato. Vt autem talis contractus ratur tantum ad dies memorati *Sib.* permaneat, cum ipsum prædium sine alicuius contradictione post mortem suam liberè ad Ecclesiam sancti *Nicolai* cum omni utilitate redire debeat, duo paria litterarum conferibi, & nostro sanctique *Nicolai* sigillo fecimus communiri, vno ipsorum *Sibo* assignato, reliquo ad sanctum *Nicolaum* in facti memoriam reservato. Actum est hoc in maiori Ecclesia *Pataui:* in vigilia *S. Iohannis* Apostoli, ante portam latinam, anno ab Incarnatione Domini *M. CC. XXV.* Indictione *XIII.* Testes autem huius facti sunt de Choro *Chun*, Decanus, *Conradus* Tumpharer, *Eberhardus* oblegarius, *Albertus* de *Possmünster*, *Otho* de *Morspach*, *Henricus* Gnanus, *Weruberus*, *Cloudo*, *Henricus* & *Herbordus* fratres *Sartores*, *Henricus* *Goltstain*, *Henricus* *Sartor*, *Albertus* Præpositus de *S. Nicolao*, *Henricus* miles, *VValtherus*, *Sifridus*, *Richardus*, *Vlricus* *Houinger*, Magister *Einricus*, *Rembertus* Canonicus Archidiaconus, *Otho* plebanus de *Othartsch*, *Artolfus* de *Huzingen* & alij quã plures.

Berhardus Dei gratia *Pat.* Episcopus, omnib; præsentem paginam inspecturis salutem in eo qui vera salus. Res gestas tollit obliuio, nisi litterarum testimonio confirmentur. Ad notitiam perueniat omnium præsentem paginam intuentium, quod nos contulimus in dotem altari *S. Stephani* apud sanctum *Nicolaum*, à nobis consecrato, hubam vnã in *Abelmingen* sitam, quam rebus nostris cõparauim; à fratribus de *Tütlingen*, *Conrado* & *Gebungo* hac forma interposita, vt singulis annis apud iam dictum locum annuertarius dilecti Domini consanguinei nostri *Chunradi* *Ratisbonen.* Episcopi felicitis memoriæ deuotius celebretur, & luminaria de prædicta huba ad altare iam dictum debeant conferri, & si quid residuum fuerit in dedicatione ipsius altaris in subsidium fratrum & solatium impendatur. Et ne aliquis impostero, collationem nostram per aliquam calumpniam præsumat infirmare, præsentem paginam sigilli nostri impressione & testium subscriptione fecimus communiri. Hi verò sunt testes: *Henricus* Tumpræpositus, *Chunr.* Decanus, *Chalhobus* Archidiaconus, *VWilhelmus* Cantor, *Chunr.* Custos, *Chunr.* Tumblebanus, *Eberhardus* de *Isenstorff*, *Vlricus* Archidiaconus, *Gouerrelus*, *Albertus* *Eberstain*. *Siboto* *Vlricus* de *Schonlitten*, *Perchtoldus* de *Pongarten*, *Rugerus* de *Ionstorff*, *Gozelmus* Canonici. *Pilgrinus* prouisor pauperum in *S. Egidio*, *Rugerus* Custos posterior, *Alrammus* & *Albertus* frater eius de *Halsè*, *Hademarus* de *VVesen*, *Leutoldus* de *Sauersteten*, *VValtherus* *Dapifer* & *Pilgrinus* frater eius, *Otho* de *Morspach*, *Otho* de *Possmünster*, *Ortolfus* de *Waldeck* & frater eius *Henricus*, *Henricus* de *Winsberg* & frater eius *VVerne-*

& alij quam plures tam Clerici quàm laici. Actum *Patavi*: Anno Domini M. CC. XXVII. in festo XI. millium Virginum. Datum per manum *FridERICI* Notarij.

HENRICUS Dei gratia Comes Palatinus *Rheni* Dux *Bavariae* fidelibus suis dilectis vicedominis, iudicibus, preconibus, cunctisque suis officialibus gratiam suam & omne bonum. Veniens ad nostram praesentiam honorabilis vir Praepositus *S. Nicolai* apud *Patavi*, noster specialis Capellanus quarelose nobis proposuit, quod quidam praediorum suorum possessores pro eo, qui longam in eis fecissent residentiam ipsum impediunt, ne eadem praedia sua per colonos instituere vel destituere valeat, pro suo beneplacito voluntatis asserendo sibi ius hereditarium ex longinquitate temporis competere in iisdem hereditarium in quadam curia Ecclesiae in loco sita sibi vindicare voluit. Sed facta apud nos appellatio ne intentum suum minimè potuit obtinere. Cum igitur fundatoris eiusdem Monasterij primarium privilegium oculatim vidimus, in quo lucide continetur, quod idem fundator omnia praedia, per quae ipsam dotavit, Ecclesiam ita liberè contulit, quod nulli hominum speciale ius competat in eisdem, nisi forte quisquam successu temporis prece vel pretio conquiserit, recepto super hoc suarum testimonio litterarum volumus, & sub obtentu nostrae gratiae precipimus & mandamus quatenus eisdem Monasterio suisque procuratoribus in hoc studiosi cooperatores velitis existere, ut sua praedia instituunt & destituant, prout viderint Ecclesiae suae potissimum expedire, nisi forte quispiam sui iuris veritatem possit privilegio demonstrare. Alioquin omnibus contra eos pro iuribus singularibus litem mouentibus silentium imponatis, ut ipse cum qui auferit spiritum Principum tranquillo & quieto animo valeant pro nostri status valetudine exorare. Datum *Lantzbiute*, anno Domini M. CC. LXXXVIII. in die *S. Georgii* Martyris.

NOS *Otto* Dei gratia *Palatini* Comes *Rheni* Dux *Bavariae* praesentibus profite-mur, quod cum Ecclesia sancti *Nicolai* de *Patavi*: sub diuersis Capitaneis nostris in *Scharding*, & maximè his diebus quibus obsidio Castrum in *Neuburg* durauit, tam in suis hominibus quàm possessionibus atque bonis graua dampna pertulerit & pressuras. Nos in recompensationem eorundem grauaminum & dampnorum & praecipuè salutari remedio quondam Carissimorum patris & matris nostrae, ac aliorum progenitorum nostrorum diuinae recordationis quorum saltem in hoc pietatis casu confidimus operari, eiusdem Ecclesiae Praeposito & Conuentui de Carissimorum fratrum nostrorum *Ludouici* & *Stephani* expresso beneplacito atque voto hanc fecimus gratiam specialem quod duo talenta salis maioris ligaminis & sex minoris deducere valeant singulis annis perpetuò tam in *Burchusa* quam in *Schaerding* sine exactione cuiuslibet thelonci siue mutae. Ipsi etiam Praepositus & Conuentus pro se & successoribus nobis ad recognitionem gratiae praenotatae fideliter promiserunt, quod praescriptorum parentum & progenitorum nostrorum aniuersarium quolibet anno semel cum debitis solemnitatibus celebrabunt. In cuius rei perpetuam memoriam praesens instrumentum eisdem dedimus maioris sigilli nostri robore communicum. Datum & actum in obsidione Castrum *Neuburg*, in Conuersione *Beati Pauli* M. CC. LXXXIII.

NOS *Otto* & *Stephanus* Dei gratia Comites Palatini *Rheni* Duces *Bavariae*, tenore praesentium profite-mur. Quod cum Ecclesia *S. Nicolai* de *Patavia* sub

Sub diuersis Capitaneis nostris in *Scherding*, & maximè diebus illis, quibus' ob-
sidio Castri in *Neunburga* durauit, tam in suis hominibus quam possessoribus'
atque bonis graua dampna protulerint & pressuras. Nos in recompensam eo-
rundem, grauaminum, & dampnorum, & præcipuè pro saluari reme die
quondam Carissimorum patris, matris, fratrum, & aliorum progenitorum no-
strorum inclitæ recordationis, quorum salutem, in hoc pietatis casu confidi-
mus operari, eiusdem Ecclesiæ Præposito, & Conuentui hanc fecimus gratiam
specialem quod tria talenta salis maioris ligaminis & nouem minoris deducere
ualeant, annis singulis tam in *Burchusa* quàm in *Scherdinga* sine exactione cuiuslibet
thelonei siue mutæ. Quod si forte aliquando prædicti Præpositus & Conuentus
per se ipsos propter inopiam eorum huiusmodi sales non posset deducere,
propriis suis sumptibus & expensis ex tunc liceat eis auctoritate præsentis in-
strumenti eisdem annis aliis personis concessam sibi vendere huiusmodi liber-
tatem. Ipsi etiam Præpositus & Conuentus pro se suisque successoribus vice ver-
sa ad recognitionem prænominatæ gratiæ fideliter promiserunt, quod præscri-
ptorum parétum, fratrum suorum, & progenitorum nostrorum quolibet anno
semel cum debitis solemnitatibus celebrabunt anniuersarium in spiritu humi-
litate deuoto animo & contrito. Et vt prædictus Conuentus parentibus, fratrib,
sororibus, & aliis nostris progenitoribus prælibatis pietatis opera & amoris, eo
libentius & deuotius impendant & participes nos faciant omnium orationum
& honorum quæ in ipso Conuentu facere dignabitur clementia Saluatoris. Vo-
lumus vt prouentus salium ex huiusmodi nostra deuotione seu libertate siue
per se ipsos duxerint, aut modo quo supra promissimus aliis personis quando-
que vendiderint, non nisi ad officium lumen ipsorum Canonicorum regulariū
annuatim specialiter & irreuocabiliter spectant duntaxat pro Cappis de *Bru-
neto*, ipsi Canonicis ex dictis prouentibus comparandis. In cuius rei testimoniū
& robur perpetuum præsens instrumentum eis dedimus nostrorum sigillorum
robre communitum. Datum & actum apud *Stranbing*, an. Dñi M. CC. LXXX.
XVI. in die B. Iohannis Baptistæ.

O T T O & Stephanus Dei gratia Comites Pal. Rheni Duces Bauar. Mutariis, Iud.
ac cæteris suis officialib. gratiam suam. In hærentes vestigijs progenitorum
nostrorum videlicet Illustrissimi Othonis aui nostri Carissimi inclitæ recorda-
tionis gratias per priuilegia ab ipsis fratribus Ecclesiæ sancti *Nicolai* apud *Patavi-*
donata, super quibusdam libertatibus vidimus diligenter & ipsorum precibus
inclinati pro nostra eorundem progenitorum nostrorum salute inuouanda
duximus, ac etiã declaranda volumus, itaque vt prædicti fratres oĩa sua victua-
lia quibus indigerint, siue per aquas siue terras, sicut & quando sibi viderint,
comodius expedire, libere deducant sine exactione cuiuslibet thelonei siue mu-
tæ. Et quia dicti nostri progenitores memoratis fratrib. sal pro coquina ipsorū in
genere tantum suis priuilegijs indulserunt. Nos sub eiusdem tenoris gratia se-
xaginta cuppas salis maioris ligaminis pro domo ipsorū, quod vulgariter *Müz-
sals* dicitur specificantes semel tantum in anno ipsis deducere libere indulge-
mus. Prohibem⁹ insuper sub obtentu gratiæ nostræ ne in prædictis victualib. siue
salib. occasione alicuius actionis, impetitionis, seu pignorationib. aliquis vel
aliqui cuiuscunq; status aut conditionis existant, ipsos fratres audeant aliquali-
ter perturbare. Præsertim cum prædictos fratres & ecclesiam, peculiari gratia
complectendo in nostrâ protectionē recepimus & tutelâ. In cuius rei testimo-
nium præsentis literas ipsis dedim⁹ sigillorū nostrorū robre cõfirmatas. Actū
& datum

& datum in *Scherding*, Anno Domini Millesimo Ducentesimo secundo, in beati *Georgij*.

NOS *Henricus, Otto, & Henricus* Dei gratia Palat. Comites *Rheni* Duces *Bauaria*, presentibus publice profiteamur. Quod litteras aui nostri Carissimi Domini *Henrici* quondam Palat. Comitis *Rheni* Ducis *Bauaria*, recordationis inclitae saluas vidimus & integras per omnia in hec verba. *Henricus* Dei gratia Palatinus Comes *Rheni*, Dux *Bauaria*, fidelibus suis dilectis Vicedominis, Iudicibus, Praeconibus, cunctisque suis officialibus gratiam suam & omne bonum. Veniens ad nostram presentiam honorabilis vir Praepositus sancti *Nicolai* apud *Patau*: noster specialis Capellanus, querelose nobis proposuit, quod quidam praediorum suorum possessores, pro eo quod longam in eis fecissent residentiam ipsum impediunt, ne eadem praedia sua per colonos instituere vel destituere valeat pro suo beneplacito voluntatis asserendo sibi ius hereditarium ex longinquitate temporis competere in eisdem. Cuius utique quaestioni *Siboto Lotharius* principalis causa extitit, qui ius hereditarium in quadam curia Ecclesiae in *Lothica* sibi vendicare voluit, sed facta ad nos appellatione intentum suum minime potuit obtinere. Cum igitur fundatoris eiusdem Monasterij primarium privilegium viderimus, in quo lucide continetur, quod nulli hominum speciale ius competat in eisdem, ni forte quisquam successu temporis prece vel pretio conquiescit recepto super hoc suarum testimonio litterarum, volumus & sub obtentu nostrae gratiae praecipimus & mandamus, quatenus eidem Monasterio suisque procuratoribus in hoc studiosi cooperatores velitis existere, ut sua praedia instituunt & destituunt, prout viderint Ecclesiae suae potissimum expedire, nisi forte quisquam sui iuris veritatem possit privilegio demonstrare. Alioquin omnibus contra eos pro iuribus lite movendis, silentium imponatis, ut ipsi eum qui aufert spiritum principum, tranquillo & quieto animo valeant pro nostri status valetudine exorare. Datum *Lantsbuta*, Anno Domini M. CC. LXXXVIII. in die S. *Georgij* martyris. Nos vero praedicti aui nostri vestigiis inhaerere volentes praedictam gratiam Praeposito & Conuentui sancti *Nicolai* propere *Patau* concessam confirmamus & innouamus. Mandantes Vicedominis, Iudicibus, Praeconibus, cunctisque nostris officialibus, ut omnia suprascripta ipsis inconuulsa seruent sub obtentu nostrae gratiae atque rata. Datum *Lantsbut* Millesimo Trecentesimo vigesimo secundo in octaua Epiphaniae Domini.

IN nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis Amen. *Otacharus*, qui & *Premisl* Dei gratia Dominus regni *Bohemia*, Dux *Austriae* & Marchio *Moraviae*, Vniuersis hanc paginam inspecturis in perpetuum. Excellentia sublimitatis desuper nobis collatae requirit, ut ea quae ad usum & profectum Ecclesiarum conducunt & expediunt, studeamus attentius promouere. Multitudinem ergo commissorum nobis sincera mentis intentione perpendentes, & digna reuoluentes percussatione peccatorum nostrorum vulneribus salubris mendicaminis tantum adhibere pium statuimus, pro remedio videlicet pie recordationis Serenissimi Domini Patris nostri Regis *Bohemiae* *Venceslai* & antecessorum nostrorum illustrium Ducum *Austriae* nostraeque salutis intuitu fratribus in domo sancti *Nicolai* Pat. DEO inibi militantibus ad venerationem reliquiarum ibidem reconditarum plenissimam libertatem per terras nostras tam in aquis quam in terris, omnium rerum suarum mobilium, transitum omnium vestigialium exactione inhibita contulimus & remota violentia etiam ut victualia eiusdem

Eccle-

Ecclesiæ non debeant occasione alicuius quærimonie ab aliquo detineri. Ut autem liberalitatis nostræ & libertatis donatio rata perpetuò perseveret, præsentem paginam sigillorum nostrorum munimine, & subscriptione testium mandauimus roborari. Sunt autem nomina testium hæc: *Otho* Comes de *Hardeck*, *Albertus* de *Chunring*, *Wicho* de *Hinperch*, *Ronsenperch*, *Henricus* Pinzerna de *Habsbach*, *Conradus* de *Hinprecht*, *Conradus* de *Zæcking*, *Albertus* de *Zæcking*, *Leopoldus* Præpositus *Ardacensis*, *Guilielmus* Notarius, *Gothschlachus* Can. Pat. Archidiaconus *Austriæ*, & alij quam plures. Actum & Datum apud *Chrembsam*, Anno Domini M. CC. quinquagesimo V. XV. Calend. Aprilis.

Notum sit omnibus tam præsentibus quam futuris, quod Marchio *Leopoldus* & *Aghes* vxor sua cum consensu & manu filiorum suorum tradiderunt fratribus Sancti *Nicolai Pataviensis*. II. vineas *Usepurch* cum mancipiis ad eas pertinentibus. Insuper aliud prædium *Schwarzach* eisdem fratribus tradidit, & ipse præsens ibidem, eiusdem prædij terminum posuit in concambium pro commutatione nonæ partis fructuum quos *Persenberg* prædictus prius dederat, resignauit etiam duas partes decimationis eiusdem prædij Episcopo *Reginmaro*, quas idem Episcopus rogante *Leopoldo* Marchione fratribus in perpetuum dedit bannoque confirmauit. In hac etiam confirmatione memorie commendandum & ipsum Marchionem *Leopoldum* cum *Agnete* vxore sua Bibliothecam in tribus voluminibus & missale in eisdem fratribus accepisse ea conditione, ut annuatim libere nauis eorum absque censu de partibus orientis transiret, & ut possessio eorundem fratrum in eisdem finibus nulli Marchioni iuri subiaceret, & loco qui dicitur *Neunburch*, quem Domino nostro Iesu Christo & suæ sanctissime genitrici *Mariæ* præscripsit tradidisse. Huius rei testes sunt per aures tracti: *Dietricus* Comes & Aduocatus eiusdem Ecclesiæ. *Cunr.* Comes de *Bilstein*, *VVolfherus* de *Tegenbach*, *Albertus* de *Stainhaim*, *VVernherus* de *Geppenheim*, *VVolkanch* de *Mutheim*, *Dieprant* de *Chustelwanch* anno ab incarnatione Domini M. C. XXVI. sub Imperatore *Lothario* & PP. *Innocentio*, Episcopo *Reginmaro*, *Adelberto* Præposito.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis. *Leopoldus* DEI gratia Dux *Austriæ* ac *Stiriæ*, vniuersis Christi fidelibus salutem in perpetuum. Excellentia, sublimitatis desuper nobis collata ut ea ad usum & profectum Ecclesiarum, conducunt & expediunt attentius promouere studeamus, deprecere videtur. Huic enim consonat & applaudit quod dicitur Ab eo plus exigitur, cui plus committitur. Multitudinem ergo commissorum nobis sincera mentis intentione, diligenti consideratione perpendentes, & diuina reuoluentes percussatione peccatorum nostrorum vulneribus, cuiusdam medicaminis cauterium adhibere pium statuimus. Pro remedio enim animarum, videlicet piæ recordationis patris nostri Ducis *Leopoldi*, fratrisque nostri Ducis *Friderici* nostræque salutis intuitu fratribus in domo sancti *Nicolai Pat.* Deo inibi militantibus ob venerationem reliquiarum ibidem reconditarum, libertatem per terras nostras omnium rerum suarum mobilium transitu oïum vectigalium exactione remota contulimus. Ut autem hæc liberalitatis nostræ donatio rata, & inconuulsa permaneat, præsentem paginam, sigillique nostri carere ac testium annotatione, quorum subscripta sunt nomina, roborauimus. D. *Dietricus* Præpositus in *Neunburch*, D. *Sigehardus* Præpositus in domo *S. Tpoliti*, D. *VVichardus* Præpositus in *Ranshouen*, Dominus *Pertoldus* Præpositus in *Vorauue*, D. *Wisinto* Præpositus

ficus in domo S. Georgij, Dominus Syfridus plebanus in *Helaerprunn*, de ordineli-
berorum. *Vlricus* de *Pernecke*, dominus *VVachimus* de *VVaessenburch*, de ordine
Ministerialium, *Wichardus* Dapifer & filius eius *Catoldus*, *Dietmarus*, & *Chaerner-*
prunn, *Rudolphus* de *Potendorf*, *Henricus* de *Tumbenaue*, *Gotfridus* Camerarius, *Adol-*
du Dapifer. Datum per manus *Danielis* Notarij apud *Neuenburch*, anno incar-
nationis Millefimo Ducentesimo III. Indictione VI. VII. Idus Aprilis.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Fridericus* Dei gratia Dux *Austria* &
Styria & Dominus *Carn.* vniuersis Christi fidelibus salutem in perpetuum. Ex-
cellentia sublimitatis desuper nobis collatę requirit, vt ea quę ad vsũ & profe-
ctum Ecclesiarum conducunt & expediunt, studeamus attentius promouere.
Multitudinem ergo commissorum nobis sincera mētis intentione, diligenti cō-
sideratione perpendentes & digna reuoluentes percunctatione peccatorum,
nostrorum vulneribus salubris medicaminis cauterium, adhibere pium sta-
tuimus. Pro remedio enim videlicet pię recordationis patris nostri Ducis *Leu-*
poldi & aliorum antecessorum nostrorum nostręque salutis intuitu, fratribus in
domo S. *Nicolai Pat.* DE O inibi militantibus ob venerationem reliquiarum ibi-
dem reconditarum, libertatem per tertas nostras tam in aquis quam in terris,
omnium rerum suarum mobilium transitus omnium vectigalium exactione,
inhibita contulimus & remota. Volentes etiam vt victualia eiusdem Ecclesię
non debeant occasione alicuius quęrimonię ab aliquo detineri. Vt autem,
hec liberalitatis nostra donatio rata & inonuulsa perseueret, pręsenti pagina,
figillique nostri caractere, ac testium annotatione quorum subscripta sunt no-
mina, fecimus roborari. Sunt autem hi testes. Dominus noster Episcopus *Pat.*
Riedegerus, *Dietmarus* Abbas de *Raitenbaslach*, *Vlricus* *Salzburgensis* cellerarius Ma-
gister, *Leupoldus* plebanus *VVienensis* *Leupoldus* plebanus de *Hauptburch*, Ma-
gister *Vlricus* plebanus de *Turnperck* *Henricus* plebanus de *Lohchriben*, *Otto* No-
tarius, *Nertovicus* plebanus de *Strubing*, *Henricus* de *Merfsvanch*, *Chunr* Marschal-
chus, *Chunr.* de *Schoovvinge*, & alij quam plures. Dat. apud *Medlicum* castrum an-
ab incarnatione Domini Millefimo Ducentesimo XL. Indictione XIII. VIII.
Calend. Octobris.

Albertus Dei gratia Dux *Austria* & *Styria*, Dominus, *Carniole*, *Marchie*, & portus
Naonis. omnibus ad quos pręsentes peruenerint in perpetuum, Veniens ad
pręsentiam nostram venerabilis *Chunradus* Prępositus Ecclesię S. *Nicolai* in
Patauia, quoddam priuilegium per Illustrẽ quondam *Fridericum* Ducem *Au-*
stria & *Styria* prędecessorem nostrum recordationis inclitę, ecclesię suę prædi-
ctę, nec non fratribus Domino famulantibus in eadem traditum & concessum
nobis exhibuit, petens humiliter & deuotè ipsũ sibi & Ecclesię suę renouari &
confirmari de nostra gratia speciali: cuius quidem priuilegij tenor per omnia,
talis est. In nomine sanctę & indiuiduę Trinitatis. *Fridericus* Dei gratia Dux
Austria & *Styria*, & Dominus *Carn.* vniuersis Christi fidelibus salutem in perpet-
uum, vt supra. Nos itaq; memorati Prępositi, quę vna cum Ecclesia & Conuen-
tu suo fauore speciali prosequimur, benignè precibus inclinati, prædictum pri-
uilegium ipsis concedendum duximus & per singula innouamus pręsentis scri-
pti patrocinio confirmantes. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc no-
strę concessionis & confirmationis infringere paginam vel eidem ausu temera-
rio contraire. Quod si secus attemptare pręsumpserit indignationem nostram
se nouerit incurrisse. In cuius rei testimonium pręsentes conscribi & si-
gilli nostri robore fecimus communiri. Datum *Wienn.* anno ab incarnatione
Domini M. CC. nonagesimo tertio, octauo Calend. Octobris.

Nos

NOS *Rudolfus* quartus DEI gratia Archidux *Austria, Stiria, & Carinthia,* Dominus *Carniola, Marchia, & portus Naonis,* Comes in *Habsburg, Ferretis & in Kyburch, Marchio Purgorvie,* nec non Lantgrafus *Alsatia;* Notum facimus tenore presentium vniuersis; quod constitutus in nostra presentia venerabilis & religiosus vir *Fridericus* Præpositus Ecclesie sancti *Nicolai Pat.* ordinis Canoniorum regularium deuotus noster dilectus quoddam innouationis & confirmationis priuilegium eidem Ecclesie suæ per diuæ recordationis Dominum & auum nostrum Karissimum quondam *Albertum* Regem Romanorum pro tunc in statu ducali existentem traditum & concessum nobis exhibuit supplicans humiliter & deuotè quatenus idem priuilegium sibi & præfatæ suæ Ecclesie ac Canonicis ibidem Deo militantibus etiam innouare, ratificare & confirmare de speciali gratia curaremus. Dicti verò priuilegij tenor sequitur per omnia sub hac forma; *Albertus* Dei gratia Dux *Austria & Styria,* Dominus *Carniola, Marchia & portus Vaonis.* Omnibus ad quos præsentis peruenerint in perpetuum. Veniens ad presentiam nostram venerabilis *Chunn.* Præpositus Ecclesie sancti *Nicolai* in *Patania* quoddam priuilegium per Illustræm quondam *Fridericum* Ducem *Austria & Styria* prædecessorem nostrum recordationis inclitæ Ecclesie suæ prædictæ, nec non fratribus Domino famulantibus in eadem traditum & concessum nobis exhibuit petens humiliter & deuote ipsum sibi & Ecclesie suæ renouari & confirmari de nostra gratia speciali, cuius quidem priuilegij tenor per omnia talis est.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Fridericus* Dei gratia Dux *Austria & Stiria, & Dominus Carniola.* Vniuersis Christi fidelibus salutem in perpetuum. Excellentia sublimitatis desuper nobis collatæ requirit, vt ea, quæ ad vsum & prouentum Ecclesiarum conducunt & expediunt studeamus attentius promouere. Multitudinem ergo commissorum nobis sincera mentis intentione diligenti consideratione perpendentes & digna reuoluentes percussatione peccatorum nostrorum vulneribus salubris medicaminis cauterium adhibere, piû statum⁹: pro remedio enim videlicet piæ recordationis patris nostri Ducis *Leopoldi,* & aliorum antecessorum nostrorum, nostræque salutis intuitu fratribus in domo *S. Nicolai Pat.* DEO inibi militantib. ob venerationem reliquiarum ibidè reconditarum libertatem per terras nostras tam in aquis quam in terris omnium rerum suarum mobilium transitus omnium vectigalium exactione inhibita & remota. Volentes etiam vt victualia eiusdem Ecclesie non debeant occasione alicuius quarimonie ab aliquo detineri. Vt autem hæc libertatis nostræ donatio rata & inconuulsa perseueret, præsentis pagina sigilliq; nostri caractere ac testiû annotatione, quorum subscripta sunt nomina, fecimus roborari. Sunt autem hi Testes. Dominus noster Episcopus *Patani. Rudegerus, Dietmarus* Abbas de *Raitenhaslach, Vricus Salzbürgensis* Cellerarius, Magister *Leopoldus* plebanus *Wienens;* *Leopoldus* plebanus de *Haimburch,* Magister *Vricus* plebanus de *Kirchperch. Henricus* plebanus de *Straubing, Henricus* de *Merschvanch, Chunn.* Marschalco, *Chunn.* de *Schorving* & alij quam plures. Datæ apud *Medlicum* castrum, anno ab incarnatione Domini Millesimo Ducentesimo XL. Indictione XIII. VII. Calend. Octobris. Nos itaque memorati Præpositi, quem vna cum Ecclesia & Conuentu suo fauore speciali prosequimur benigne precibus inclinati prædictum priuilegium ipsis concedendum duximus, & per singula innouamus, præsentis scripti patrocinio confirmantes. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc nostræ concessionis & confirmationis infringere paginam, vel eidem ausu

temerario contraire. Quod qui secus attemptare præsumperit, indignationem nostram grauem se nouerit incurrisse. In cuius rei testimonium præsentibus conferri & sigilli nostri robore fecimus communiri. Datum *Wienn.* anno ab incarnatione Domini M. CC. XLIII. Kalend. Octobris. Nos igitur memorati Præpositi & Canonici Prælibatæ Ecclesiæ commodis & utilitatibus fauorabiliter intendentes, prædictum priuilegium & quoslibet articulos & gratias in eo contentos & contentas, prout superius exprimitur, innouamus, ratificamus, & præsentis scripti patrocinio liberaliter confirmamus. Volentes ac omnibus Baronibus, Capitaneis, Castellanis, Iudicibus, Mutariis, cæterisque officialibus, & quibuscunque aliis nostris subditis firmiter sub obtentu nostræ gratiæ committentes, ne ipsi Præpositum & Canonicos Ecclesiæ antedictæ contra priuilegium prædictum & in eo contenta impediunt vel molestant. Testes huius rei sunt honorabiles *Albertus* Tum præpositus Patau. *Henricus* Præpositus plagæ sanctæ *Mariæ*, ordinis *Præmonstraten.* Spectabiles viri *Otho* & *Rudolphus* de *Ortenberch*, *Vricus* & *Henricus* de *Schanberch* Comes auunculi nostri dilecti, & fideles nostri dilecti *Eberhar* de *Walse*, de *Linza*, *Eberhardus* de *Capella* *Ioh:* de *Traun* Capitaneus noster super *Anasum*, *Otho* de *Zelking*, de *Schöneckhe*, *Henricus* de *Rappach* noster Magister Curia & quam plures alij fide digni. Datum & actum *Pat.* penultima die Iulij anno Domini M. CCC. XLII. ætatis nostræ XXIII. regiminis verò anno V.

Sicut sacra testatur à summo Pontifice videlicet à Iesu Christo sua relaxari debita, qui suas relaxat Ecclesias ab onere minus debita seruitutis & vectigalium exactione. Cognoscant igitur tam præsentibus Christi fideles quam posteri, quod nos *Albertus* Dei gratia dictus de *Pogen* recognoscentes quoniam possessiones & homines Ecclesiæ sancti *Nicolai Pat.* tam per nos quam per nostros homines multoties sunt grauati, in signum alicuius satisfactionis super damnis illatis liberaliter contulimus fratribus ipsius Ecclesiæ liberum tum per terram, tum per aquam in districtu nostro omnium victualium suorum & rerum mobilium transitum ipsis mutas & vectigalia nobis & nostris successoribus inde debita omnimodis & perpetuò relaxando, & Dominus Deus obinde debita nostra nobis dignetur misericorditer relaxare, & ut Conuentus præfatæ Ecclesiæ & nos nostrosque progenitores in suis orationibus libentius habeat commendatos. Si quis verò hanc donationem per nos liberaliter factam infringere præsumperit cum Satan & Abgron si non resipuerit perpetuo contemnetur. Ut autem talis collatio siue remissio in remissionem peccatorum nostrorum, & ob remediū parentum nostrorum facta & in conuulsa in futura tempora perseueret, hanc chartam inde conscribi & sigillo nostro fecimus reborari adiunctis hominibus testium, qui aderant tunc præsentibus. Testes *Henr:* de *Hortenberch*, *Rapoto* Comes Palatinus *Bauaria*, *Henricus* de *Paungarten*, *Chunn* de *Lupurab*, *Alramus* de *Hals*, viri nobiles, *Henricus* de *Phölinger* & filius eius *Henricus*, *Chunn* de *Nutzperch* *Vricus* de *Leubolting*, *Ebo* *Xus dem Ros* Senior, *Henricus* de *Toringe*, *Waltherus* de *Chraiburch*, *Vernherus* *Pinzerna*, *Richardus* de *Rotarve*, *Otto* de *Sturpach*, *Hermannus* de *Hirzorn*, & alij quam plures. Datum apud *Straubing*, anno Domini Millesimo Ducentesimo XXVII.

IN nomine Domini Amen. *Henricus* DEI gratia Comes de *Ortenberch*, Senior, omnibus hanc litteram inspecturis Salutem in perpetuum. Cum labilis sit memoria hominum & cuncta transitoria sint & caduca, id circo gesta præsen-

præsentia in scripto memoria transmittimus posterorum. Cunctis igitur tenore præsentium fieri volumus manifestum, quod nos attendentes, quam bonum & salubre sit viris spiritualibus & Ecclesiis subuenire, aduocatiâ in bonis *Alburch*, quam pro XII. talen. Ratispon. *Hermanno* ciui *Strubing*. obligauimus, & eandem Ecclesiæ sancti *Nicolai* dimisimus exoluendam & vxorem *Dietmari* dicti *Stropalch* nec non pueros eius cum omni progenie eorum ob salutem animæ, nec non in remissionem peccatorum nostrorum Ecclesiæ contulimus memorata volentès ne quis successorum aut hæredum nostrorum ipsam Ecclesiam in hac nostra donatione debeat impedire, aut aliquatenus molestare. In cuius rei testimonium præsentem litteram sigilli nostri munimine fecimus communiri. Testes *Berbotus* Præpositus, *Chunr.* Decanus, *Herrandus* Cellerarius, *Hilbrandus* Coquinarius. Item *Wernhardus* de *Rotarve*, *Otho* de *Sturpsach*. *Calthobus* Marschalchus, *Rimboto* Notarius eiusdem Com: item *Fridericus*, *Heinricus*, *Chveno*, *Perchtoldus*, *Straubaerius* de familia eiusdem Ecclesiæ & alii quam plures. Acta sunt hæc anno Domini M. CC. XXXV.

NOS *Heinricus* Dei gratia Comes de *Ortenberch*, per præsens scriptum notum fieri volumus vniuersis hanc paginam inspecturis, quod pro remedio animæ nostræ & antecessorum nostrorum, nec non pro recompensatione dampnorum Conuentui sancti *Nicolai Patav.* per nos sæpius illatorum, molendinum quod *Chuphmil* dicitur & duo beneficia *Heldungsperg* & *VVeintobel* vna cum iure aduocatiæ liberaliter contulimus fratribus Ecclesiæ memoratæ, sperantes hæc & alia quæ in extremo testamento nostro fecimus salutis nostræ feliciter expedire. Ne igitur aliquis hæredum, vel successorum nostrorum hanc nostram donationem valeat irritare, sed vt ipsam sine omni vilitate prædicto Conuentui potius studeant defensare præsentem paginam sigillo nostro roboratam eis fecimus assignari. Testes sunt hi: *Chunrad.* Comes de *VVasserburch*, *Henricus* liber de *Paungarten*, *VVernhardus* de *Rotarve*, *Otto* de *Sturpsach*. *Calthobus* Marschalchus, *V Vernhardus* miles de *Harbach*, *Henricus* miles dictus *Vnhe*, *Henrieta* de *Ritersheim*, *Vlshalchus* de *Mantel*, *Chunradus* de *Rotenbach*, *Vlricus* Cellerari⁹, *Gebhardus* Cocus, *Henricus* *Holzhaimer*, *Chunr.* *Hornler*, *Chunr.* *VVunderis*, & alii quam plures.

HENRICUS Dei gratia Comes de *Ortenberch*. præscriptum præsens notum fieri volumus vniuersis. Quod nos potestatem dedimus Domino *Gerbotoni* venerabili sancti *Nicolai Patav.* Præposito, redimendi aduocatiâ nostram apud *Alburch* in bonis eidem Ecclesiæ sancti *Nicolai* ab hæredibus *Hermann* felicis memoratæ cuius quondam de *Straubing* cui nos ad huc viuenti per XII. lib. Ratispon. obligaueramus eandem tali pacto, vt Ecclesia prædicta ipsam, aduocatiâ cum omni iure & vsu sua tam diu teneat & possideat, quousque ipsi Ecclesiæ super summa præscripta vel à nobis, vel à nostris hæredibus fuit integraliter satisfactum. Promisimus autem Domino nostro Domino *Rudigero* Reuerendo *Patavien.* Episcopo Ecclesiæ fide data in manus ipsius quod nunquam Ecclesiam præfatam aduocatiæ ipsius prætextu grauare debeamus, aut in ipsa nobis ius aliquod vendicare quam diu summa præscripta non fuerit eidem Ecclesiæ persoluta. Vt autem nulli hæredum nostrorum vel alij cuiuspiam huius nostræ constitutionis factum immutare vel infringere liceat, sed ratum & inconuulsum habeant sigilla & Domini nostri *Pat.* Episcopi & nostrum præsentis scripto duximus appendenda & subscriptorum virorum idem decrebimus testimonio roborandum. Testes *Meingotus* de *VValdeck*, *Vlricus* de *Maening* Canonicus

nici Pat: *Gebolfus* *Otho* Notarius, *Otto* de *Ionsforff*, Capellani Domini Episcopi, *Vlricus* & *Siboto* de *Ionsforf* fratres, *VValtherus* & *Pilgrinus* de *Tanneberch* fratres, *Chunr. Sezaer*, *Fridericus Murel*, *Engelschalchus Forestarius*. Acta sunt hæc anno Dominicæ incarnationis M. CC. XL. Data apud *Straubing* per manum, *Reimbotonis* Notarij, VII. Idus Aprilis, in Curia solempni quam ibidem Dominus *Otto* Dux *Bauariæ* celebrauit.

Henricus Dei gratia Comes de *Ortenberch*, vniuersis Christi fidelibus hanc paginam inspecturis, salutem in Domino Iesu Christo. Vniuersitatem vestram scire cupimus quod nos pro remedio animæ patris nostri *H. piæ* memoriæ, ac pro salute nostra, nec non pro carrada vini, pratum quod habuimus apud *Rumping* libere contulimus Ecclesiæ S. *Nicolai Patau*. Volentes igitur ne aliquis hominum hanc nostram donationem valeat postmodum irritare, præsentem paginam sigillo nostro insignitam in robur facti prædicti fratribus fecimus assignari. Testes qui huic facto intererant hic notantur. *Henricus* de *Paungarten*, *Wernherus* *Pincerna* de *Aucenchirchen*, *Ebo* de *Türdling*, *Otho* de *Sturzebach*, *VVernhardus* de *Harbach*, *Chalobus* *Marschalchus*, *Vlricus* *Cellerarius*, *Rapoto* de *Ezzenpach*, *Henricus* de *Holzheim*, Magister *Bernhardus*, *Vlricus* & *Perchtoldus* fratres de *Laimhart* & alij quam plures. Datum in Castro *Ortenberch*, anno Domini M. CC. XLI. XV. Cal. Maij.

Henricus Comes de *Ortenberch* iunior, vniuersis præsentem litteram inspecturis, salutem in vero salutari. Notum facio vniuersis tam præsentibus quam futuris, quod ego recognoscens fidei merita & deuota obsequia, quæ mihi & patri meo *Henrico* claræ memoriæ Domini & fratres de domo S. *Nicolai* in *Patavia* hæcenus exhibuerunt & exhibent incessanter, aduocatiæ in *Alburg*, quam pater meus pro XII. talent. *Ratisponen. Hermann*o cui *Straubingen* obligauit, & eandem Ecclesiæ Sancti *Nicolai* in remedium animæ suæ dimiserit hæc soluendam, & uxorem *Dietmari* dicti *Stropalch*, nec non pueros eius, cum omni parentela eorum Ecclesiæ & Conuentui beati confes. Sancti *Nicolai*, non solum hæc imò omnia alia quæ honorem dictæ Ecclesiæ, & laudem diuini nominis poterunt augmentare. Volens totis viribus promouere, & sicut ea pater meus sepe dictæ Ecclesiæ suis litteris tradidit & confirmauit, sic & ego eadem ipsi meis scriptis offero & confirmo. Et vt præscripta robur perpetuæ teneant firmitatis, præsentem paginam feci sigilli mei caractere communiri. Testes *Gerboto* *Præpositus*, *Chunr.* *Decanus*, *Henricus* *Cellerarius*, *Hilbrandus*, *Coquinarins*, Item *Fridericus*, *Heinrich*, *Chreno*, *Perchtoldus*, *Stroberius* de familia eiusdē Ecclesiæ. Item *Fridericus* *Notarius*, *Henricus* *Franco* serui Com: & alij quam plures. Acta sunt hæc anno Domini M. CC. LIII.

IN nomine Patris & filij & Spiritus sancti. Nos *Heinricus* & *VVernhardus* fratres Germani dicti de *Schaurvunberch*, notum facimus vniuersis hanc paginam insipientibus & intelligentibus, quod cum nos bellorum & guerrarum discrimina quondam grauiter vrgerent, & ob hoc necessitate haberemus Castrum nostrum in *Schurvunberch* & alia victualibus præmunire nauium Ecclesiæ sancti *Nicolai Patau*: annona, vino, & carnibus plenam detinuimus apud *Aschach* & dicta victualia in Castrum nostrum *Schaurvunberch* fecimus deportari. Verum eū dāna Ecclesiæ memoratæ per nos sic illata fideliter promissimè resarcire, ad placandam omnipotentis Dei & S. *Nicolai* indignationē, quam ob hoc incurreremus

reteremus, de liberis possessionibus nostris liberaliter dedimus S. *Nicolao* & suæ Ecclesiæ *Pat.* mansum & dimidiū apud villam *Prenzing* positum, cum oibus eius attinentib. omni iure, vtilitate & libertate, qua nos eadem possederamus, quorum redditus tam à nostris hominib. per nos ad hoc deputatis quā vicinis pro-uidis & honestis æstimati fuerunt annuatim valere duo talenta præter XV. den. in quib. nos teneri adhuc eidem Ecclesiæ confitemur. Præsertim cum inter nos & Conuentum antedicti Monasterij super dampnis præmissis compositio facta fuerit, quod assignaremus eidem duorum annuos redditus talentorum. Ut autem talis compositio & satisfactio rata & inconuulsa permaneat, hanc cartam inde scribi & nostris sigillis cum adnotatione testiū fecimus communiri. Testes autem qui huic facto interfuerunt hi sunt: *Gregorius* Præpositus de *Suben*, *Henricus* de *Mänsē* & *Henricus* de *Svvenie* ibidē Canonici, *Gerboto* Cellerarius S. *Nicolai*, *Karulus* plebanus in *Hartkirchen*, *Pilgrimus* de *Inzingen*, *Wernhardus* miles de *Schomberch*, *Pabo* Iudex de *Iulpach*, *Chunn*, *Henricus*, *Pugramus*, *Henricus* miles S. *Nicolai*, *Sigelholus* de *Ortenberch*, *Wint* de *Hage*, *Wintherus* Preco, *Hadmarus* de *Hartkirchē*, *Dietmarus* de *Prenzingen*, *Perchtoldus*, *Vlricus* de *Voren pach*, *Rudegerus*, *Gotschaleus*, *Villicus* de *Pimzheim*, *Reinhardus* de inferiori *Vntling*, *Albelinus* de *Mutach*, *Friedericus* de sancto *Nicolao*, & alij quam plures. Actū an. Dñi M. CC. XXXV. XIV. Calend. Septembris, die Dominico in foro nostro *Hartkirchen* posito contra *Suben* apud *Enum*.

NOS *Henricus* & *Bernhardus* fratres de *Schaumberch*, notum facimus omnibus præsens scriptum intuentibus, quod nos libertatem quam Ecclesia S. *Nicolai Pat.* super transuentione victualium suorum circa *Ascha* hætenus habuit, pro nostra & antecessorum nostrorum salute ipsi Ecclesiæ saluam conseruare semper volumus & tueri. Quia verò in locis vectigalium solent fieri multoties exactiones indebitæ, ne ipsa Ecclesia quam sincerè diligimus per nos vel per nostros aliquod incurrat dispendium aut grauamen, decernimus singulatim exprimere, quod ab ipsius Ecclesiæ procuratore simus quolibet tempore recepturi, in Autumno & in Iunio vel alio quocunque tempore, cum nauis Ecclesiæ ad *Austriam* deducitur, procurator ipsius dabit Mutario nostro pro Leza XII. den. & seruis suis duos den. & si in ea fuerit aliquid quod ad Ecclesiam non pertineret vnde muta dari debet, de hoc soluetur mutas cum verò reducitur nauis ab *Austria* iterum dabuntur Mutario nostro pro Leza XII. den. & seruis suis duo den. item cum victualia sua ab *Alnchouen* deducere voluerint, modium tritici Mutario nostro soluent, & si aliquem struem lignorum pro domibus suis constituendis siue reparandis deducere voluerint, de quolibet remo quatuor den. mutario nostro dabunt, & tali ordine obseruato nihil amplius nob. vel nostris mutariis soluere tenebitur ecclesia supradicta. Ne igitur aliquis ex nostris mutariis Ecclesiā iam dictā audeat molestare, vel amplius quam dictum est exigere, præsentem chartam nostris sigillis roboratam ipsius Ecclesiæ Præposito fecimus exhiberi. Datum in Castro *Schaumberch*, an. Domini M. CC. LVI. Testes *Haerdnidus* & frater suus *Leutoldus*, *Chunn* & *Vlricus* de *Noternpach*, *Eberhardus* dictus *Schreyer*, *Chunn* de *Furt*, *Vlricus* dictus *Schwerer*, & alij quam plures.

NE sequantur naturam temporis quæ geruntur in tempore, perennari solent auctoritate testiū & memorialium litterarum. Nouerint ergo tam præsentis quam futuri temporis vniuersi Christi fideles quod nobis *VVernhardus* liber. de *Horbach Ratisbon*. Ecclesiæ Canonicus pro remedio animæ ac parentum suorum Curiam suam in *Engelmarssperge* cum omnibus attinentiis suis cultis & in-

eultis, queſitis & quærendis manu propria & poteſtatiua ſuper altare ſancti Nicolai iuxta Patav. delegavit, ad ſuſtentationem Canonic. regularium Domino Deo ſervientium ibidem. Hanc ſiquidem liberam traditionem frater ſuus *Chunradus* prædiorum Eccleſiæ ſancti Nicolai circa *Viſam* poſitorum aduocatus eodem anno ratificavit, renunciando penitus iuri ſuo quod in eadem Curia cū fratre ſuo hæreditaria poſſeſſione habuit pro ſalute ſua & remedio ſuorum, progenitorum libera delegatione facta & tranſmiſſa ſuper altare ſancti Nicolai per manum *Richeri* Sacerdotis & Canonici eiufdem Eccleſiæ tunc Cellerarij, ea tamen interpoſita conditione, vt ſi Domino DEO concedente de ſancto ſepulchro, quo tunc iter arripuit, rediret, dictam curiam commutaret cum prædio in omnib. æquivalenti & commodius poſito Canonicis ſupradictis, eadem libertate & pietate filio ſuo *Chunrado* tunc infanti, ſi eum non redire contingeret reſeruata. Tali vtique remedio per prædictum *Chunradum* piè prouiſo, videlicet, vt nec ipſe nec aliquis hæredum ſuorum iure aduocatiæ aliquid ſeruitij, vel cuiuſcunq; exactiõnis ab eadem Curia præſumat vllatenus extorquere, imò ad ſalutem eorum, qui eam libera traditione contulerunt, de retributionis incuitu libere defendatur. Acta, ſunt hæc anno incarnat. Dominicæ M. CC. XVII. indiſiõne V. prius per *VVernhardum* de *Morpach*, apud ſanctum *Nicolaum* iuxta Pat. Idus Aprilis ſub hiſtibus. *Vlrico* de *Nordirnpach*. *Engelberto* fratre ſuo, *Herberto* ibidem de familia ſancti Nicolai. *Henrico*, *VValthero*, *Sybotone*, *Henrico*, piſtore. *Henrico*, *Chrenone* & ſeruis Domini *VVernhardi*, *Henrico* & *Henrico* & alij quam plures. Teſtes ſecundæ traditionis per *Chunradum* de *Horbach*, V. Idus Iulij in *Danburck* eodem anno factæ, *Abramus* liber de *Hals*, *Albertus* de *Leubrantſkirchen*, *Geroldus* de *Satilarn*, *Chunr. Frivver*, *Erchingen* de *Aipach*, *Dietmarus* de *Ege*. *Vlricus Rudmil* qui & nūtiũ ſapediſtæ Eccleſiæ miſit in corporalem eiufdem prædij poſſeſſionem. *Meingotus* de *Alerſperge*, *Karolus* Iudex ſub *Chunrado* de *Horbach*, *Sigebobus* de familia Eccleſiæ ſancti Nicolai, *Chunr. Faber* de *Pazireichſtorff*, *Ebervvinnus* de *Plaedlinger* & alij quam plures. Hæc ſiquidem traditio de bona voluntate *Chunradi* de *Hoibach* per *Rapotonem* tunc Palatinum *Bauaria* in ſolenni plácito ſuo quod habuit in *Chirſtorff*, pridie Idus Iulij publicata fuerit, & hi teſtes, *Palatinus Rapoto*, *VValchimus* liber de *Roteneck*, *Abramus* de *Hals*, & frater eius *Albertus*, *Henricus* de *Paungarten*, *VVeigandus* de *Runting*, *Perchtoldus* de *Wengen*, *Vlricus* de *Lubolfingen*, *Vlricus Rudmil*. *Meingotus* de *Algerſperge* & alij quam plures.

Catalogus Præpoſitorum Monasterij ſancti

Nicolai extra Pataviam.

LVDGERVS vir ſanctitate & doctrina clarus, præfuit an. 17. menſ. 3. ob. VI. Id. Iun. an. 1080.

ENGELBERTVS huius Monasterij profeſſus & antiſtes vigilantis. ſedit an. 23. dies 6. obiit ipſo feſto *S. Iacobi* Apoſtoli. an. 1103.

RICHERVS Profeſſus & ipſe huius Monasterij, multum profuit verbo & exemplo, præf. an. 19. mortuus XV. Cal. Dec. an. 1122.

VDALRICVS profeſſus, eligitur in Præpoſitũ Dominica Iubilate, fidelis fuit diſpenſator, vix. an. 17. ob. VII. Cal. Mart. an. 1139.

BERNARDVS Profeſſus & Præpoſitus huius loci, præf. an. 20. & ob aduerſam valetudinem reſignauit, mor. V. Id. Iunij, an. 1159.

MEIN.

MEINHARDVS professus & præful huius Ecclesiæ dignissimus, piam a laudabilem duxit vitam: ann. 8. mens. 2. præfuit; & in multis res monasterij auxit. Ob. XV. Cal. Sept. an. 1167.

SIBOTHO fidelis huius loci Antistes & professus cum an. 9. mens. 4. laudabiliter duxisset in Domino mortuus est ipso festo S. *Catharinae*, an. 1176.

ALBERTVS & ipse professus monasterij vir admodum religiosus, & singularis amator fratrum Conuentualium, vix. an. 13. dies 7. fidelis fuit Oeconomus, & bona Monasterij plurimum auxit. Mor. XVIII. Cal. Mart. an. 1189.

ENGELMARVS natione *Bauarus*, huius Cœnobij antistes & professus, vir doctrina & pietate insignis, pie clausit vitam XVI. Cal. April. an. 1205.

HEIMO professus huius monasterij adhuc puer sacrum institutum Canonice Regul. S. *Augustini* accepit, in quo laudabiliter diuturnam duxit vitam; cum verò 7. an. Præpositus fuisset, non sine laude ex hac vita ad caelestem migravit, Idib. Iulij, an. 1212.

HENRICVS vir nobilis & Canonicus *Salisburgen*. XVI. Cal. Iulij, an. 1212. Præpositus huius monasterij designatus est, dispensando fidelis; viuendo exemplaris, distribuendo liberalis, & corrigendo sedulus fuit. præf. an. 4. m. 5. Ob. VI. Cal. Aug. an. 1215.

CONRADVS, professus monasterij, in oratione & religiosorum exercitiis sedulus, in dispensatione fidelis, præfuit an. 3. m. 2. mortuus est prid. Non. Maij, an. 1219.

BERNARDVS professus Monasterij, virtutum pastoralium laude & misericordia in pauperes insignis, post multos exantlatos labores moritur Cal. Aug. an. 1223.

VDALRICVS natione *Sueuus*, Professus Monasterij magnæ autoritatis & vitæ bonæ vir fuit, multa que bona huic Ecclesiæ præstitit; vitâ functus VIII. Id. April. an. 1229.

HENRICVS huius Cœnobij antistes admodum vigilans, vir solidæ doctrinæ & pietatis, cum pastoralis officio an. 12. functus fuisset, diem Ob. prid. IX. Aug. an. 1250.

GERBOTHO professus & Pater huius Cœnobij, vir religiosus & optimus Oeconomus fuit, maximaque sedulitate & discretione præf. an. 6. m. 3. d. 11. ob. verò VIII. Cal. Maij, an. 1256.

LEOPOLDVS natione *Francus*, professus huius monasterij eligitur. Præpos. Id. Iunij, an. 1256. quo officio an. 7. d. 5. non sine laude functus est; migravit ad alteram vitam Non. Febr. an. 1263.

CONRADVS monasterij professus, cum sedes an. 11. & d. 15. vacasset, ac monasterium per malam administrationem secularium ære alieno valde oneratum esset, electus præfuit an. 19. mortuus XIV. Cal. Martij an. 1293.

VDALRICVS monasterij professus Præpositus fit ipsa Dominica Iubilate an. 1303. & confirmatur: sed podagra & aliis morbis quotidie vexatus, non potuit officio suo præesse, breui vita functus, nimirum VII. Cal. Maij, an. 1305.

WOLFHARDVS *Eberlein de Wert ex Bavarin*, annos 20. præfuit Præful vnanimi fratrum voce electus, & confirmatus. Vir fuit solidæ doctrinæ & pietatis, functus munere an. 26. moritur Id. Aug. an. 1331.

WERNHERVS de *Lampolding* professus huius monasterij, designatur. Præpositus XV. Cal. Septembr. ann. 1331. eodemque die confirmatur. misericordissimus fuit in pauperes, præsertim in iuuenes, qui liberalib. disciplinis dediti fuerunt: vitam cum morte commutauit prid. Cal. Martij, an. 1348.

FRIDERICVS profess. Monasterij electus & confirmatus fuit ipso festo SS. Apostolorum *Petri & Pauli*, an. 1348. bona monasterij plurimum auxit: pref. an. 17. d. 9. ob. Idib. Nouembr. an. 1365.

OTTO professus præficitur V. Id. Nouembr. an. 1365. vixit an. 17. obiit plenus dierum IV. Id. Ianuar. an. 1382.

VRBANVS & ipse Professus Monasterij designatur Præpositus XV. Cal. Iulij, an. 1382. qui in temporalibus & spiritualibus administrandis optimè se gessit. Ob. XVIII. Cal. Iulij, an. 1388.

PHILIPPVS professus, Præposituræ dignitatem est assecutus III. Non. Martij, an. 1388. Omnes monasterij parochias reformauit, & in integrum restituit: aliaque multa bona præstitit. Obiit Non. Dec. an. 1389.

HERTWICVS *Lenzenrieder* huius loci professus in Præpositum eligitur III. Id. Septembr. an. 1389. & præfuit an. 13. Ob. XVI. Cal. Iunij, an. 1400.

MARTINVS ex professio monasterij Præpositus eligitur; vir bonus & religiosus, nec non optimus Oeconomus; vixit an. 20. dies 5. Ob. VII. Cal. Dec. an. 1421.

CAROLVS professus monasterij VI. Id. Iul. designatur Præpositus, quo officio diligenter fungens an. 3. d. 7. moritur VII. Cal. Dec. an. 1424.

IOANNES *Strubinger* profess. & Præpositus huius monasterij Sacella S. Spiritus & B. Virginis Mariæ extruxit, ac bona Cœnobij in multis auxit: mortuus est V. Cal. Aug. an. 1451.

IOANNES *Wolf* Antistes huius Cœnobij & professus 15. an. d. 4. Ob. VI. Cal. Ian. an. 1466.

IOANNES *Hächinger* profess. huius Eccles. administrauit eam 5. an. d. 8. iterum non confirmatus resignauit V. Id. Martij an. 1471.

LEONARDVS *Kalauner de Leggenfeld Austriacus*, artium M. & Professus in *Tiernstein*, postulatus & confirmatus in Præpositum huius Eccles. præfuit an. 10. m. 2. Ob. IV. Id. Febr. an. 1489.

STEPHANVS *Hager de Egkenfeld Banarus*, huius loci Præsul eiusdemq; professus fuit an. 17. d. 24. ob malam vitam & dispensationem depositus, Id. Apr. an. 1506.

GEORGIUS *Mair* in hoc loco natus & professus, in Præpositum electus & confirmatus est VI. Cal. April. an. 1506. vixit an. 9. d. 11. Ob. VI. Id. Aug. an. 1515.

MICHAEL huius Cœnobij Præpositus eiusdemque professus, vir magnæ authoritatis & præcipuus amator fratrum conuentualium, rexit an. 4. vitæ functus VI. Id. Aug. an. 1519.

SIGISMVNDVS *Reilacher*, præfuit an. 20. m. 6. Ob. an. 1539.

VALENTINVS *Göttinger* huius Cœnobij professus electus est in Præfulem XI. Cal. Ian. an. 1540. eodemque confirmatus; præfuit an. 7. d. 28. vitam clausit Idib. Febr. an. 1547.

THOMAS, professus & Præpositus huius Ecclesie, malè vixit & pessimè res monasterij administrauit: tandemque VI. Cal. April. an. 1560. sex Apostolos argenteos ex templo clam rapiens, in *Austriam* secum absportauit vbi hæreticus vixit, & infelicitè mortuus est an. 1560.

MATTHIAS *Werl* huius Monasterij professus, cum secularis quidam per aliquot annos temporalia magis ad suam quam monasterij vtilitatem administraffet, designatus est Præpositus; vixit an. 17. & ob aduersam valetudinem resignauit. Ob. XI. Cal. Mart. an. 1569.

AVGVSTINVS *Arnold Sueuus* professus in *Polling*, postulatus est in Præpositum

positum huius Ecclesiæ; sedulus fuit & diligens in administratione: præfuit an. 13. mens. 2. Ob. VIII. Id. Sept. an. 1577.

HIEREMIAS *Kirchmair Bavarus* huius loci Professor & Præpositus, vir religiosus & optimus Oeconomus, rexit an. 8. m. 3. d. 4. Ob. XIV. Cal. April. an. 1585.

ABRAHAMVS *Anzengruber Austriacus*, huius Ecclesiæ professor, electus est in Præpositum IX. Cal. Maij, an. 1585. sed post septennium demum confirmatus est. præf. an. 14. m. 3. d. 11. rebus neque suis, nec Monasterij benè consuluit, quemadmodum euentus probauit.

MICHAEL *Hererius Bavarus*, artium Magister & professor in *Bamburg*, postulatus est in Præpositum huius Monasterij; mansit an. 3. m. 7. d. 26. & iterum resignauit anno 1603.

**NIDERBURG MONASTERIUM MONIALIUM
NOBILIUM IN PASSAUV.**

VTILO Dux juxta Danubium Patauię Nidroburgium Monasterium construxit, dedicauit S. Pirminius, Meten. Episcopus, Virgines incolunt, circa Annum 739. Auent. fol. 291.

OTTO secundus Imperator hanc Abbatiam sui juris constructam & dedicatam in honore S. Dei genitricis, vnà cum Walachunestorf, cæterisque omnibus pertinentiis, Pilgrino Patauię. Præfuli, ob constantem ipsius fidem, Imperatori in perturbatione Boiariorum, scilicet in rebellionem fratruelis sui Henrici Hezilonis, Ducis Bauarię, præstitam, ac damna hinc passa, remunerationis ergò, perpetuò ac penitus donat ac tradit, precibus dilectissimi fratruelis Ottonis, Ducis Boiariorum, atque Wilhgisi Archiepiscopi scilicet Moguntinensis, Anno Domini 976, Extat diploma ibi, de quo apud Patauienses Episcopos sub Pilgrino.

HEINRICVS sanctus tum Rom. Rex, ob preces conjugis Kunegundę & dilectissimi Ducis Hezelini, & in obsequium deuorum Heilke, diuę genitricis Ecclesię dat partem syluę Nortvvald, in Comitatu Adalberonis à fonte flumine Vlza vsq; ad terminum syluę huius, vbi separat Bohemiam & Bauariam & decursum Vlçę & Rotilę vsque in Danubium. Datum 13. Calend. Maij Anno 1010. Guntherius Cancellarius vice Wilhgisi Archiepiscopi &c, Regane-spurch, Extat diploma.

SEPULTA est ibi in porticu prædicta Heilka cum hac inscriptione: Anno 1020. in die S. Tecklę virginis, obiit Heilka, amita S. Hein. Imper. prima Abbatissa huius Monasterij. Ibidem Anno 1095. Non. Maij obiit Gysala, S. Henrici Imperatoris soror, vxor Stephani, Regis Vngarię, Abbatissa secunda huius loci, hic sepulta aditox dextro latere, quę tam viro quàm filio orbata Patauiam in hoc Monasterium venit, in quo primum habitum monasticum assumpsit, paulò post Abbatissa designata, Monasterium præclare illustrauit & auxit.

IBIDEM in templo sepultus est Gregorius Episcopus, qui ex Oriente in Batauorum urbem venit, ex Vngaria scilicet, vbi Eremiticam duxit vitam.

ADDITIONES.

EX libro M. S. Decani Patauiensis anonymi: qui videtur fuisse Burckhardus cognomento Krebs ex Herrnbergâ Würrenbergensis Ducatus oppido natus; qui anno 1438. Decanatu Patauiensi præfuit; obiitque anno 1462. sicque tempore Friderici III. Imp. Austriaci vixit. Ait enim plerisque in locis dicti sui libri membranacei, se cum Friderico III. Imperatore Austriaco Neapoli fuisse: Lacum Alemannum seu Gebennensem cum ipso non absque periculo vitę transiisse: